

PROJEKTĄ IŠ DALIES FINANSUOJA
EUROPOS SOCIALINIS
FONDAS

TRAKŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA TRAKŲ
RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA

atamis

PROJEKTĄ RENGIA
UAB „ATAMIS“

Projektas Nr. AT-14-764

Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialusis planas

AIŠKINAMASIS RAŠTAS IR GRAFINĖ DALIS

Užsakovas: Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius

Rengėjas: UAB „Atamis“

Projekto vadovas: Žilvinas Grabauskas (atest. Nr.25761)

Vilnius, 2015 m

Rengėjų sąrašas:

Pareigos/atliktos funkcijos	Pareigybė, vardas, pavardė
▪ Projekto vadovas	Žilvinas Grabauskas (at. Nr. 25761)
▪ Projekto dalies vadovas	Marius Berulis (at. Nr. 30359, 31293)
▪ Atsakinga inžinierė	Asta Derenčiūtė (at. Nr. 31890)
▪ Grafinės dalies įgyvendinimas (GIS)	Vaidas Ulenskas
	Ana Indriliūnienė

TURINYS

1. ĮVADAS	4
2. PAGRINDINĖS SPECIALIOJO PLANO SAŲVOKOS.....	7
3. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ	12
3. 1. PLANO SAŠAJA SU KITAIS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAIS IR PROGRAMOMIS	12
3. 2. SPECIALIOJO PLANO VIETOVĖS APIBŪDINIMAS.....	17
3.2.1. Trakų istorinio nacionalinio parko naudojimo ir tvarkymo reglamentas.....	18
3. 3. TURIZMO IR REKREACIJOS (GAMTOS, KULTŪROS, ŽMOGIŠKŲJŲ) IŠTEKLIŲ ANALIZĖ	21
3.3.1. Saugomos teritorijos, gamtinė ir gyvenamoji aplinka	21
3.3.2. Kultūros paveldo ištekliai	30
3.3.3. Žmogiškieji ištekliai.....	31
3.4. TURIZMO PASLAUGŲ IR PRAMOGŲ INFRASTRUKTŪROS ANALIZĖ	32
3.4.1. Apgyvendinimo paslaugos	33
3.4.2. Maitinimo paslaugos	35
3.4.3. Informacijos paslaugos	36
3.4.4. Kelionių organizavimo paslaugos.....	36
3.4.5. Sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugos	36
3.4.6. Pramogos ir kitos laisvalaikio paslaugos	37
3.4.7. Pagrindiniai traukos objektai Trakų istoriniame nacionaliniame parke	38
3.4.8. Turistiniai maršrutai Trakų istoriniame nacionaliniame parke.....	40
3. 5. SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE	44
3.5.1. Motorizuoto transporto sistema	44
3.5.2. Automobilizacijos lygis	45
3.5.3. Automobilių kelių ir gatvių tinklas	46
3.5.4. Esama automobilių statymo politika.....	48
3.5.5. Geležinkelių transportas.....	50
3.6. TURIZMO SRAUTŲ ANALIZĖ IR PROGNOZĖS	51
3.7. ESAMOS BŪKLĖS STADIJOS IŠVADOS	53
4. KONCEPCIJA	54
4.1. KONCEPCIJOS ALTERNATYVOS.....	54
4.2. KONCEPCIJOS ALTERNATYVŲ PALYGINIMAS.....	55
4.3. DIDYSIS IR MAŽASIS TURISTINIAI ŽIEDAI TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE	59
4.4. PERSPEKTYVINIAI SPRENDINIAI KONCEPCIJOS NR. 2 ĮGYVENDINIMO ATVEJU	60

4.5. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ PAGRINDINIAI PLANAVIMO PRINCIPAI.....	61
4.6. DVIRAČIŲ SAUGOJIMO AIKŠTELĖS IR NUOMOS PUNKTAI.....	62
4.7. PĖSČIŲJŲ/DVIRAČIŲ TAKŲ, MARŠRUTŲ PROJEKTAVIMO BENDRIEJI PRINCIPAI.....	64
4.8. AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELIŲ TINP TERITORIJOJE KONCEPTUALŪS SPRENDINIAI	66
4.9. TERITORIJOS APSAUGOS STATUSAS	67
4.9.1. Trakų istorinio nacionalinio parko naudojimo ir tvarkymo reglamentas.....	67
4.9.2. Kiti teritorijoje galiojantys apsaugos reikalavimai	69
4.10. KONCEPCIJOS STADIJOS IŠVADOS	71
5. SPRENDINIAI	72
5.1. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ PLANAVIMO PRINCIPAI.....	72
5.2. EKOLOGINĖS TRANSPORTO GRANDYS TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO TERITORIJOJE	73
5.3. EKOLOGINIO TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TINKLAS	75
5.4. KARAIMŲ GATVĖS SPRENDINIAI.....	95
5.5. DVIRAČIŲ STOVĖJIMO IR DVIRATININKŲ POILSIO INFRASTRUKTŪRA	98
5.6. AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELIŲ TINP TERITORIJOJE REKOMENDUOJAMI SPRENDINIAI.....	101
5.7. INFORMACINĖS SISTEMOS SKLAIDA TERITORIJOJE	102
5.8. DARBŲ ATLIKIMO PRIORITETIŠKUMAS	103
5.9. PERSPEKTYVINIAI SPRENDINIAI	107
5.10. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ INFRASTRUKTŪROS ĮRENGIMO GALIMYBĖS	114
5.10.1. Dviračių ir pėsčiųjų takų įrengimo galimybės	114
5.10.2. Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo principai	118
5.10.3. Dviračių takų projektavimas sankryžose	123
5.10.4. Kiti teritorijoje galiojantys apsaugos reikalavimai	126
Priedai:	131
Priedas Nr. 1. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos	131
Priedas Nr. 2. Vandens telkinių istorinės nuotraukos	134

1. ĮVADAS

UAB „Atamis“ Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus užsakymu rengia „Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą“. Dokumentų rengimo pagrindas – 2009 m. vasario 26 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. S1-77 ir 2012 m. rugpjūčio 31 d. Trakų rajono savivaldybės administracijos architektūros skyriaus planavimo sąlygomis.

Specialiojo plano organizatorius: Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius, Vytauto g. 33, LT-21103 Trakai; tel.: 8 528 58300, faks.: 8 528 55524; el. paštas: info@trakai.lt; www.trakai.lt.

Specialiojo plano rengėjas: UAB „Atamis“, Žirmūnų g. 139, LT-09120 Vilnius, tel. (8 5) 27 28 334, faks. (8 5) 20 31 280, info@atamis.lt, www.atamis.lt. Projekto vadovas: Žilvinas Grabauskas, el. p. z.grabauskas@atamis.lt

Planavimo lygmuo – rajono.

Planuojama teritorija – Trakų istorinis nacionalinis parkas (8300 ha plotas).

Specialiojo plano rengimo tvarka: bendra.

Pagrindiniai planavimo tikslai ir uždaviniai:

- nustatyti ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje trasas, formuojant vieningą infrastruktūrą;
- gerinti esamas ir numatyti naujas transporto grandis (autotraukinukai, ekskursiniai laivai ir vandens taksi, vandens dviračiai, irklinės valtys, karios dviračiai, elektriniai laivai, buriniai laivai ir kt.)

Specialiojo plano rengimui išduotos planavimo sąlygos:

- 2012 m. rugpjūčio 31 d. Trakų rajono savivaldybės administracijos architektūros skyriaus planavimo sąlygos Nr. 12-067;
- 2012 m. rugpjūčio 27 d. Kultūros paveldo departamento prie kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio padalinio planavimo sąlygos Nr. 26;
- 2012 m. rugpjūčio 6 d. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų ir Elektrėnų žemėtvarkos skyriaus planavimo sąlygos Nr. 46PLS-19;
- 2012 m. liepos 31 d. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo planavimo sąlygos Nr. 858;
- 2012 m. liepos 20 d. AB „Lietuvos dujos“ raštas „Dėl planavimo sąlygų ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. 7-215-1416;
- 2012 m. rugpjūčio 1 d. TEO LT, AB planavimo sąlygos Nr. 2-426/2012;
- 2012 m. liepos 24 d. Vilniaus visuomenės sveikatos centro planavimo sąlygos Nr. (12-22)12.58-877;
- 2012 m. liepos 30 d. Trakų istorinio nacionalinio parko direktijos raštas „Dėl sąlygų specialiojo planavimo dokumentui rengti“ Nr. S-(10.6)-408;
- 2012 m. liepos 21 d. Valstybės įmonės Trakų miškų urėdijos raštas „Dėl paraiškos sąlygoms“ Nr. 3-419;
- 2012 m. liepos 24 d. AB LESTO planavimo sąlygos Nr. TS-41140-12-1781;
- 2012 m. liepos 18 d. UAB „Trakų vandenys“ raštas „Dėl sąlygų ekologinio turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiojo plano rengimui“ Nr. SR-645;
- 2012 m. liepos 19 d. Lietuvos automobilių kelių direktijos prie Susisiekimo ministerijos raštas „Dėl planavimo sąlygų“ Nr. (6.6)2-3777.

Specialusis planas parengtas vadovaujantis:

- LR Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107–2391 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Kelių įstatymu (Žin., 1995, Nr. 44–1076 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro ir LR Susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1–11/3–3 „Dėl kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 9–322);
- LR Aplinkos ministro 1999 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 61 „Dėl STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 27–773 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2011 „Gatvės bendrieji reikalavimai“ (Žin., 2011, Nr. 149-7009 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22–652 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Statybos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 32–788 su vėlesniais pakeitimais);
- LR aplinkos ministro 2001–11–07 įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršiaus vandens telkiniu apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostu nustatymo taisyklių“ (Žin., 2001, Nr. 95–3372 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Energetikos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1–93 „Dėl elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (Žin. 2010, Nr. 39–1877 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr. 96–1872 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Želdynų įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80–3215 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos apsaugos įstatymu (Žin., 1992, Nr. 5–75 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Žemės įstatymu (Žin., 1994, Nr. 34–620 su vėlesniais pakeitimais);

- LR Žemės reformos įstatymu (Žin., 1991, Nr. 24-635 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. 3–37 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. IV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“ (Žin., 2005, Nr. 58-2034 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. 90–2099 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-456 „Dėl planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 136–4971);
- LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių patvirtinimo vertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2004, Nr. 130–4650 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 2004 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 920 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 113–4228 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Kultūros ministerijos 2003 m. lapkričio 21 d. sprendimų Nr. IV-436 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko individualaus apsaugos reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 114-5184 su vėlesniais pakeitimais);
- LR Vyriausybės 1993 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 912 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos patvirtinimo“ (Žin., 1993, Nr. 63-1188 su vėlesniais pakeitimais).

2. PAGRINDINĖS SPECIALIOJO PLANO SĄVOKOS

Pagal Teritorijų planavimo įstatymą (Žin., 2013, Nr. 76-3824):

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai – teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos tam tikroms veikloms planuojamų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonės.

Specialusis teritorijų planavimas – teritorijų planavimas tam tikroms veikloms reikalingų teritorijų ir saugomų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonėms nustatyti.

Teritorijų planavimo dokumento sprendinys – grafiškai ir raštu išreikštas teritorijų planavimo uždavinių sprendimo rezultatas.

Teritorijų planavimo normos – Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliotų institucijų teisės aktų nuostatos, kuriomis nustatomi teritorijų planavimo kiekybiniai, kokybiniai reikalavimai, taikomi rengiant teritorijų planavimo dokumentus.

Pagal Turizmo įstatymo pakeitimo įstatymą (Žin., 1998, Nr. 32–852; 2011 Nr. 85–4138):

Kurortas – įstatymu suteiktas statusas gyvenamajai vietai, kurioje yra mokliškai ištirtų ir pripažintų gydomaisiais gamtinių gydomųjų veiksnių (mineralinių vandenų, gydomojo purvo, sveikatai palankus mikroklimatas, rekreacinių želdinių, vandens telkinių) ir išplėtotą speciali infrastruktūra naudoti šiuos veiksnis gydymo, sveikatinimo, turizmo ir poilsio reikmėms.

Kurortinė teritorija – Lietuvos Respublikos Vyriausybės suteiktas statusas gyvenamajai vietai arba jos daliai (gyvenamosioms vietovėms arba jų dalims), kurioje yra gamtinių išteklių, galinčių turėti gydomųjų savybių, ir speciali infrastruktūra naudoti šiuos išteklius sveikatinimo, turizmo ir poilsio reikmėms.

Paplūdimys – sausumos ir su ja besiribojančio vandens telkinio dalis, skirta poilsiui organizuoti.

Rekreacinė teritorija – vietovė, turinti gamtinių, kultūrinių, aplinkos savybių ir sąlygų žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui organizuoti.

Rekreaciniai ištekliai – gamtinės, kultūrinės aplinkos savybės, tinkamos žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui organizuoti.

Sveikatingumo paslauga – sveikatos stiprinimo paslauga, kurią teisės aktų reikalavimus atitinkančiose patalpose teikia specialistas, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs reikiamą kvalifikaciją.

Turistas – fizinis asmuo, kuris pažintiniais, profesiniais dalykiniais, etniniais, kultūriniais, rekreaciniais, sveikatinimo, sveikatingumo, religiniais ar specialiais tikslais keliauja po savo šalį ar į kitas šalis ir bent vienai nakvynei, tačiau ne ilgiau kaip vienus metus apsistoja ne savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, jeigu ši veikla nėra mokymasis ar mokamas darbas lankomoje vietoje.

Turistinė stovyklavietė – specialiai įrengta teritorija, kurioje aikštelės nuomojamos turistams nakvoti palapinėse, kempriuose ar kilnojamuosiuose nameliuose.

Turizmo informacijos centras – juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą.

Turizmo ištekliai – objektai ar vietovės, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms.

Turizmo trasa – keliauti poilsio ar turizmo tikslais suplanuotas, įrengtas ir specialiais trasos ženklais vietovėje paženklintas vientisas turizmo ir poilsio infrastruktūros objektas.

Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra – nuosavybės teise valstybei ar savivaldybėms priklausantys stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai, kiti objektai (turizmo trasos, pėsčiųjų (dviračių) takai, poilsio, apžvalgos ar stovėjimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimių įrenginiai, informacijos, higienos ir atliekų surinkimo, kiti renginių, lankytojų aptarnavimo ir poilsio objektai), skirti rekreacinių teritorijų ir turistinių objektų lankymui ir (ar) poilsio organizavimui.

Pagal saugomų teritorijų įstatymą (Žin., 1993, Nr. 63-1188):

Kraštovaizdis – žemės paviršiaus gamtinių (paviršinių uolienu, pažemio oro, paviršinių ir gruntinių vandenu, dirvožemio, gyvųjų organizmų) ir (ar) antropogeninių komponentų (archeologinių liekanų, statinių, inžinerinių įrenginių, žemės naudmenų bei informacinio lauko), susijusių medžiaginėmis, energetinėmis ir informacinėmis ryšiais, teritorinis junginys.

Kultūrinis kraštovaizdis – žmogaus veiklos sukurtas ir jo sambūvį su aplinka atspindintis kraštovaizdis.

Paveldo objektai – atskiri arba tankias grupes sudarantys gamtos ir kultūros paveldo objektai – kraštovaizdžio elementai, kuriems dėl jų vertės teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas.

Pažintinis turizmas – turizmo kryptis, orientuojanti į tikslingą krašto gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių), kraštovaizdžio bei istorijos pažinimą, taip pat skirtą mokslui ir mokymui.

Rekreacija – žmogaus fizinių ir dvasinių jėgų atgavimo procesas, žmogaus laisvalaikio veikla, kurios tikslas – poilsiauti, keliauti bei gydytis sanatorijose, kurortuose.

Pagal Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisykles (Žin., 2004, Nr. 103-3814):

Rekreacinių teritorijų sistema – apibrėžtas rekreacinių teritorijų, lankytojų ir turizmo paslaugų objektų, siejamų turistinėmis trasomis ir (ar) kelių (gatvių) tinklu, teritorinis junginys.

Turizmo centras – gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis), išsiskirianti turizmo ištekliais ir turizmo paslaugų infrastruktūros išplėtojimu bei formuojanti turistų srautus.

Turizmo paslaugų infrastruktūra – turizmo paslaugoms teikti reikalingi statiniai ir įrenginiai.

Turizmo ištekliai – turistinių interesų turintys objektai ar vietovės.

Turizmo ir rekreacijos schema – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame numatoma rekreacinių teritorijų sistema ar jos dalys bei rekreacinio teritorijų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos prioritetai, priemonės ir reikalavimai.

Turizmo ir rekreacijos planas (projektas) – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame numatoma rekreacinės ir turizmo veiklos teritorijų plėtros ir infrastruktūros objektų išdėstymas ir planuojamos infrastruktūros naudojimo, tvarkymo priemonės ir reikalavimai.

Turizmo paslauga – fizinių ir juridinių asmenų veikla, kuria tenkinami turistų kelionės organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, informacijos, pramogų ir kiti poreikiai.

Viešoji turizmo ir poilsio infrastruktūra – teritorijoms ir objektams lankyti ir (ar) poilsio veiklai organizuoti skirti stacionarūs ar laikini statiniai ir įrenginiai (įskaitant informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statinius ir įrenginius) ir kita infrastruktūra (turistinės trasos, takai, poilsio ir sustojimo aikštelės, stovyklavietės ir jų įrenginiai, paplūdimiai ir jų įrenginiai, kiti lankytojų aptarnavimo objektai).

Pagal Trakų istorinio nacionalinio parko individualų apsaugos reglamentą (Žin., 2003, Nr. 114-5184):

Apžvalgos aikštelė (regykla) – teritorija, skirta stebėti atsiveriančią panoramą, kurioje gali būti įrengtas į žemę besiremiantis statinys. Apžvalgos aikštelėje gali būti įrengti stebėjimui pritaikyti įrenginiai (žiūronai, teleskopai), mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai bei kita įranga (pėsčiųjų, dviračių, žirgų takai, mašinų stovėjimo ar sustojimo aikštelės).

Atokvėpio vieta – trumpalaikiam poilsiui be nakvynės skirta teritorija greta pažintinių takų, rekreacinio prioriteto zonose ir kitose vietose. Joje įrengiami miško baldai, informacijai skirti statiniai ar įrenginiai (skydai, stendai, nuorodos), kai kuriais atvejais mašinų stovėjimo ar sustojimo aikštelės.

Buvusi sodyba – sodyba, kurios buvimo faktas įrodytas istoriniais archyviniais dokumentais, moksliniais tyrimais ar teismo sprendimu.

Elingas – jachtoms, valtims laikyti skirtas statinys be patalpų, skirtų apgyvendinti, maitinti ar pramogoms, įrengtas ant vandens telkinio kranto ar vandens telkinio akvatorijoje, konstrukcijos dalimis susijęs su krantu.

Prieplauka – rekreacinio prioriteto zonoje esančių vandens telkinių pakrantėse (mažojo pramoginio ar keleivinio laivo maršruto trasoje) projektuojamas ir statomas statinys vandens telkinio akvatorijoje ir krante.

Istoriškai susiformavęs kultūrinis kraštovaizdis – žmogaus veiklos sukurtas ir jo sambūvį su aplinka atspindintis kraštovaizdis, susiformavęs iki dabar.

Kraštovaizdžio estetinė vertė – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamas natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ar žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio apibūdinimas.

Lankomi objektai – skirti ir/ar pritaikyti lankyti kultūros ir gamtos paveldo objektai ir kiti saviti kraštovaizdžio kompleksai ir objektai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos, poilsia vietės, paplūdimiai bei kiti visuomenės reikmėms skirti objektai.

Mažasis pramoginis laivas – laivas, kurio korpusas trumpesnis kaip 15 m, neatsižvelgiant į varomąją priemonę, skirtas pramogų ir laisvalaikio reikmėms.

Mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai – tvoros, informacijai skirti statiniai ar įrenginiai (skydai, stendai, nuorodos ir kt.), architektūriniai akcentai (stogastulpiai, koplytstulpiai ir kt.), informaciniai ženklai bei riboženkliai, laiptai, lieptai, tilteliai ir kt.

Pažintinis takas – ne platesnis kaip 4 m takas, skirtas pėstiesiems, bevariklio transporto priemonių naudotojams ar žirgų turizmui, įrengtas siekiant sudaryti sąlygas susipažinti (aplankyti) su kultūros ir/ar gamtos paveldo objektais, savitais regionais bei reiškiniais, turintis informacijai skirtų mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių.

Poilsia vietė – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje yra rekreaciniai įrenginiai, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai, laužavietė, tualetas.

Rekreaciniai įrenginiai – miško baldai, pavėsinės, stoginės, sporto ar laisvalaikio įrenginiai (laipynės, sūpynės ir kt.), persirengimo kabinos ir pan.

Rekreaciniai pastatai – ilgalaikiam (stacionariam) poilsiui skirti statiniai, statinių grupės, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio namai, sanatorijos, sveikatingumo kompleksai, kempingai, turizmo bazės, nakvynės paslaugų namai, jaunimo nakvynės namai ir pan.).

Stovyklavietė – poilsiui su nakvyne bei aktyviam poilsiui organizuoti skirta teritorija, pritaikyta palapinėms statyti, kurioje įrengti rekreaciniai įrenginiai, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai, laužavietė, tualetas. Joje sudaromos sąlygos higienos poreikiams tenkinti, atliekomis surinkti.

Tradicinė architektūra – Trakų miestui ar jo daliai, Trakų apymiesčio vietovei ar kaimui būdinga gyvenamosios ir kitos paskirties pastatų ir statinių architektūra bei teritorinė erdvinė struktūra.

Visuomenės poreikiai saugomose teritorijose – viešieji poreikiai, susiję su gyventojų bei lankytojų teise ir reikme turėti galimybių poilsiauti, susipažinti su vertybėmis saugomose teritorijose, gamtos ir kultūros paveldu.

Vizuali (regimoji) tarša – kraštovaizdžio estetinę vertę mažinantys statiniai, esantys vertingose ir vaizdingose teritorijose (neišvaizdūs, kraštovaizdyje nederančio architektūrinio stiliaus), ir želdiniai, užstojančios gamtos ir kultūros paveldo objektus.

3. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

3.1. PLANO SĄSAJA SU KITAIŠ TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAIS IR PROGRAMOMIS

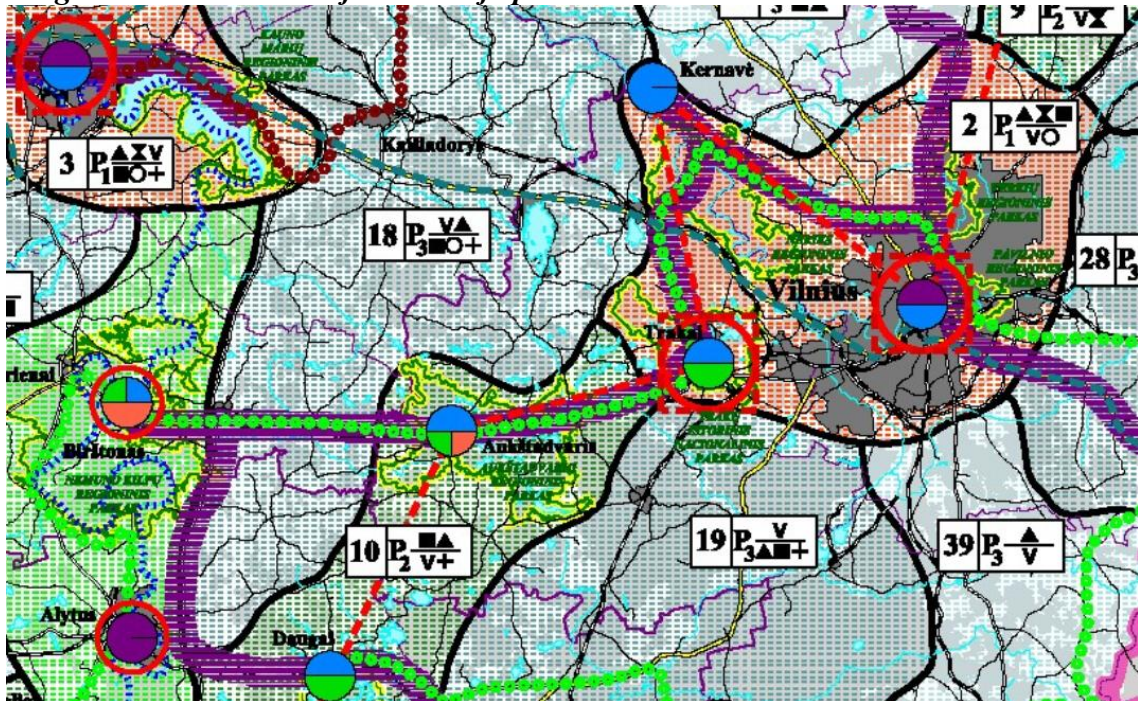
Rengiant „Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą“ buvo išanalizuoti ir įvertinti šie planuojamoje teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai bei kituose strateginiuose dokumentuose atspindinčios institucinės sąlygos:

Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą (BP) rekreacijos plėtros perspektyvas, Trakų rajonas patenka į įvairaus potencialo rekreacinių arealų - nuo labai didelio (Trakai) ir didelio (Aukštadvaris) iki vyraujančio gana mažo didžiojoje rajono dalyje.

Svarbiausias Trakų istorinio nacionalinio parko (toliau – Trakų INP) turizmo plėtrai yra Trakų miestą dengiantis didelį potencialą turintis rekreacijos arealas Nr.2. Šio arealo rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo yra P1, t.y. aukščiausias (nacionalinės reikšmės rekreacijos sistemos). Likusi Trakų INP dalis patenka į perspektyvinės plėtros lygmenį P3, t.y. žemiausią perspektyvinės plėtros lygmenį, kur kuriamos lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos bei pavieniai rekreaciniai objektai.

Trakų INP teritoriją kerta rekomenduojamas nacionalinis reprezentacinis kultūrinio turizmo maršrutas – „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ (pažymėtas violetine linija), regioninis gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedas „Dzūkijos parkų žiedas“ (pažymėtas žalių apskritimų linija), Eurovelo sistemos trasų koridorius „Rytų Europos takas“ (Nr. 11) (pažymėta raudona punktyrine linija).

Fragmentas iš LR teritorijos bendrojo plano

3.1. pav. Fragmentas iš LR teritorijos bendrojo plano

Trakų rajono savivaldybės bendrasis planas.

Trakų rajono savivaldybė priskirtina labai didelio potencialo rekreacinėms teritorijoms, kurioms yra būtina tradicinio naudojimo krypties konversija, o prioritetas privalo būti teikiamas rekreacijai, todėl esminis turizmo plėtros tikslas, Trakų rajono savivaldybės bendrajame plane, sprendinių įgyvendinimo laikotarpiui (2007 – 2017 m.) yra lankytojų ir turistų aptarnavimo infrastruktūros kūrimas bei su turizmu susijusių ūkio šakų skatinimas. Išskiriami šie pagrindiniai turizmo infrastruktūros teritorinio tinklo plėtros sprendiniai: didinti Aukštadvario ir Paluknio turistinių patrauklumą; skatinti turizmo paslaugų plėtrą ir įvairovę visoje savivaldybėje; ypatingą dėmesį skirti kaimo turizmo plėtrai; vandens telkinių pritaikymas rekreacijos tikslams; skatinti kultūrinį turizmą.

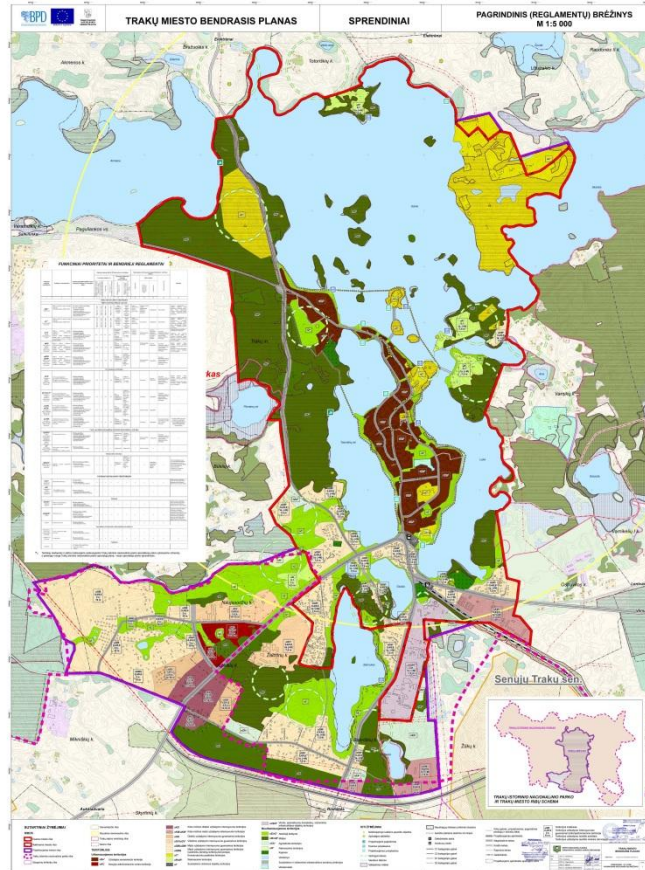
Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniais bus remiamasi rengiant šį specialųjį planą.

Trakų miesto bendrasis planas.

Trakų miesto bendrajame plane yra išskirti šie turizmo sektoriaus plėtros sprendiniai:

- Ypatingą dėmesį skirti dviračių ir pėsčiųjų turizmui: informacinės sistemos sukūrimas, sustojimo vietų įrengimas ir atnaujinimas, informacinių terminalų įrengimas Trakuose.
- Didelį dėmesį miesto teritorijoje reikėtų skirti pažintinio turizmo plėtrai ir vystymui, nes ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos tautinį identitetą ir reprezentuoja miestą respublikiniu ir tarptautiniu mastu. Tam būtinas racionalus esamų gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas.

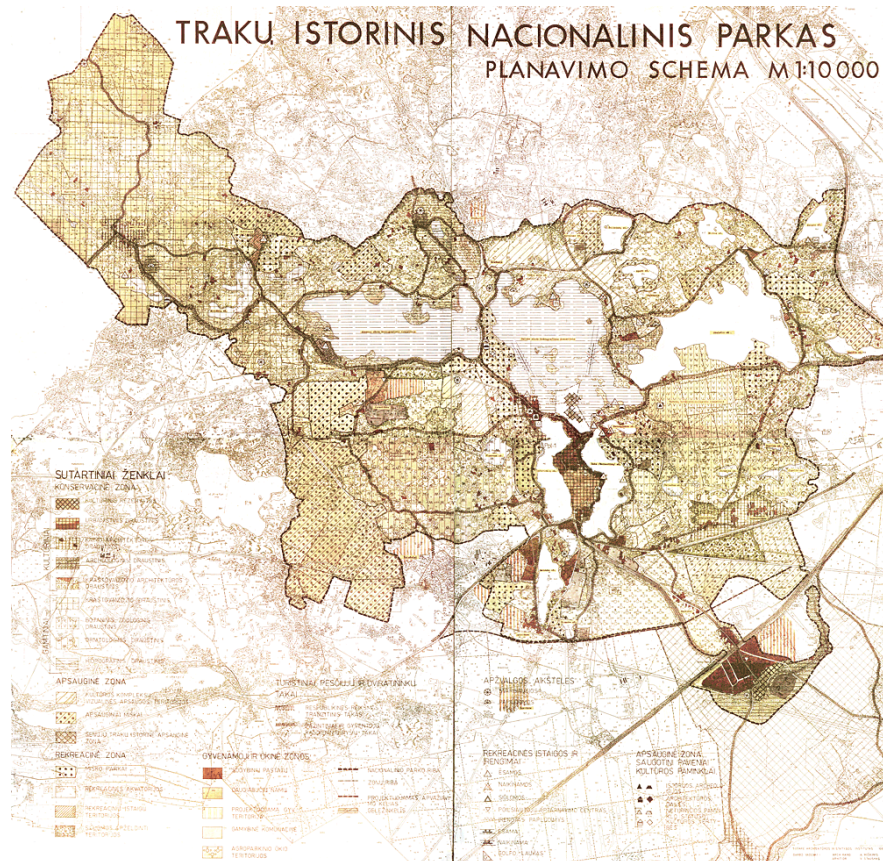

3.2. pav. Trakų miesto bendrojo plano sprendiniai

Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schema.

Pagal Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemas sprendinius rekreacija, turizmas gali būti plėtojami su apribojimais Rekreacinio prioriteto zonoje, kurią sudaro:

- Miško parko teritorijos (Trakų – Totoriškių, Rėkalnio, Varnikų – Lukos, Varnikų – Skaisčio, Žydiškių, Kudrionių, Jovariškių, Babriškių).
- Rekreacinės akvatorijos (Skaisčio, Lukos, Totoriškių, Gilušio, Babruko, Bitiškių ežerai).
- Rekreacijos įstaigų teritorijos. Šios teritorijos buvo nustatytos su tikslu – statyti rekreacijos įstaigas, jų aplinką pritaikyti poilsiavimui ir naudoti poilsiautojų apgyvendinimui ir aptarnavimui.

3.3. pav. Fragmentas iš Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos

Trakų INP planavimo schemoje nurodyta, kad rengiant rekreacijos organizavimo, kelių bei inžinerinių komunikacijų ir kitus projektus būtina laikytis šių nuostatų:

- saugoti bei atkurti kultūrinį palikimą, formuojantį istoriškai susiklosčiusį Trakų miesto ir apylinkių vaizdą; tvarkyti ne vien paminklinę vertę turinčius objektus, bet ir sudarančius architektūrinę terpę;
- saugoti Trakų ežeryno gamtinį kraštovaizdį, didinti miškingumą, formuojant želdinių masyvus ežerų pakrantėse, pakelėse, aplink naujas gyvenvietes, aukštumų viršūnėse;
- saugoti erdves, kurios atveria Trakų miesto panoramą, ypač pilis, ribojant arba draudžiant naujų pastatų, statinių bei įrenginių statybą;
- saugoti paviršinių bei gruntinių vandenių švarą, kurti apsaugines pakrantės juostas.

Nacionalinių autoturizmo trasų specialusis planas.

Numatyta, kad Trakų rajoną kerta kelių trasos:

- Jono Pauliaus II piligrimų kelias (Marijampolė – Pivašiūnai – Trakai – Vilnius – Kaunas – Šiluva – Tytuvėnai – Žemaičių Kalvarija – Kryžių kalnas) schemoje pažymėtas žalia linija;
- Keturių sostinių kelias (Medininkai – Vilnius – Trakai – Kernavė – Kaunas) schemoje pažymėtas raudona linija.

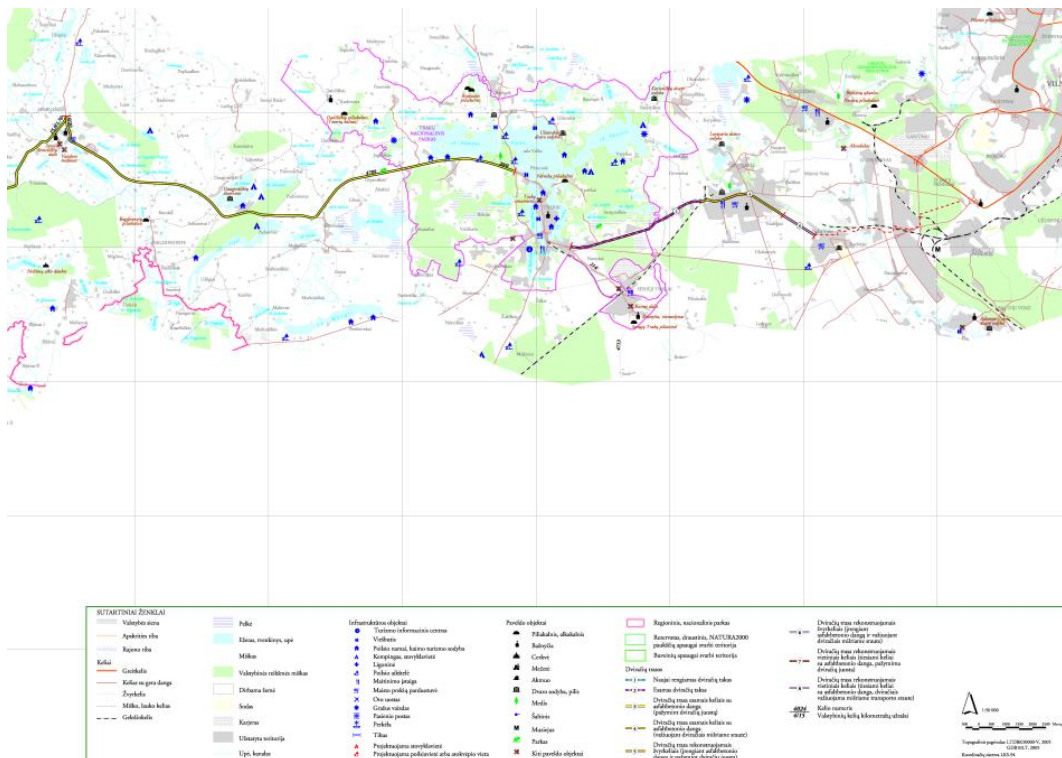

3.4. pav. Fragmentas iš Nacionalinių autoturizmo trasų specialiojo plano

Nacionalinių dviračių turizmo trasų specialusis planas.

Numatyta, kad Trakų INP kerta dviračių trasos:

- Tarptautinė Eurovelo Nr. 11;
- Nacionalinės - Keturių Sostinių žiedas, T3 dviračių trasa.

3.5. pav. Fragmentas iš Nacionalinių dviračių turizmo trasų specialiojo plano

3. 2. SPECIALIOJO PLANO VIETOVĖS APIBŪDINIMAS

Trakų istorinis nacionalinis parkas įkurtas 1991 metais Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo LR AT 1991-04-23 nutarimu Nr. I-1244. Steigimo tikslas – išsaugoti Trakų salos ir pusiasalio pilių, Senųjų Trakų piliavietės ir senovinės gyvenvietės istorinius archeologinius kompleksus, Trakų senamiesčio planinę erdvę.

Trakų istorinis nacionalinis parkas užima apie 8146 ha teritoriją ir yra šeštas pagal užimamą plotą Lietuvoje. Jis yra mažesnis tik už Pavilnių, Verkių, Rambynų, Pajūrio ir Žagarės regioninius parkus. Didžioji parko dalis yra šiaurės rytinėje Trakų rajono savivaldybės dalyje, mažesnioji – pietinėje Elektrėnų savivaldybės dalyje. Trakų rajono savivaldybėje parkas patenka į Trakų, Senųjų Trakų ir Lentvario seniūnijas, Elektrėnų rajono savivaldybėje – Pastrėvio, Vievio seniūnijas.

3.6. pav. Planuojama teritorija. Trakų istorinis nacionalinis parkas.

Nemaža dalį Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos užima Trakų miestas, kuriam 2008 metai buvo suteiktas kurortinės teritorijos statusas. Šis miestas yra labai stiprus traukos centras netik Lietuvos, bet ir užsienio turistams. Atstumas nuo Vilniaus – 27 km, nuo Kauno – 79 km. Žmonės atvyksta į Trakų kraštą praleisti laisvalaikio, pailsėti savaitgaliais, susipažinti su istoriniu kultūriniu paveldu.

Apie 44 proc. nacionalinio parko teritorijos užima miškai, vandenių teritorijos užima apie 17 proc. teritorijos, užstatytos teritorijos – 6 proc.

Trakų istorinio nacionalinio parko (toliau – Trakų INTP) kraštovaizdis iš dalies yra natūralus iš dalies suformuotas. Teritoriją jungia 32 ežerai (apie 1,4 tūkst. ha) sistema. Ežerų didžiųjų susisiekiančių Galvės (361 ha), Skaisčio (286 ha), Bernardinų (88 ha) ir Totoriškių (76 ha) ežerų apsuptyje yra Trakų senamiestis (169 ha) su Salos ir Pusiasalio pilimis, kurie sudaro unikalų Trakų INP ansamblį. Jį juosia mišrūs miškai (3,9 tūkst. ha), kuriuos rytuose keičia pelkės, pietuose – plynaukštė, vakaruose ir šiaurėje išplintanti į kontrastingą daubotą kalvotą reljefą. Visi Trakų istorinio nacionalinio parko komponentai yra sujungti į vieningą vizualinę ir holistinę visumą, išsiskiriančią turistiniu patrauklumu.

3.1. lentelė. Trakų INP teritorijoje esantys ežerai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha
1	Šulininkų ežeras	26,11
2	Bitiškių ežeras	30,69
3	Bražuolės	6,19
4	Dydiškių ežeras	3,34
5	Epušės ežeras	17,10
6	ež. Akis	0,86
7	ež. Akmena	274,01
8	ež. Apvalukas	2,55
9	ež. Širmukas	4,88
10	ež. Babrukas	38,07
11	ež. Baltis	21,39
12	ež. Baluosys	10,08
13	ež. Birva	26,38
14	ež. Dumbliukas	0,89
15	ež. Dumblė	5,71
16	ež. Ešerinis	1,60
17	ež. Galvė	369,64
18	ež. Gilušis	11,06
19	ež. Ilgelis	12,28
20	ež. Ilgučiai	9,26
21	ež. Kūdriai	0,51
22	ež. Kulpis	24,79
23	ež. Lovka	1,53
24	ež. Luka	79,47
25	ež. Nerespinka	9,72
26	ež. Sasonė	10,91
27	ež. Siaurinukas	1,83
28	ež. Skaistis	285,86
29	ež. Vėžio akis	0,66
30	Piliškių ežeras	4,84
31	Plomėnų ežeras	10,25
32	Totoriškių ežeras	75,55

Trakų INP reljefas sudaro puikias sąlygas didžiulei biotopų įvairovei su Europinės svarbos buveinėmis bei daugybe Lietuvoje ir Europos mastu saugomų augalų ir gyvūnų rūšių. Trakų INP aptinkama į Raudonąją knygą įrašyti augalai: 3 grybų rūšys, 12 kerpių rūšių, 5 samanų rūšys, 1 sporinių induočių rūšis, 32 gaubtasėklių rūšys; gyvūnai: 8 žinduolių rūšys, 35 paukščių rūšys, 1 varliagyvių rūšis, 2 žuvų rūšys, 1 vėžiagyvių rūšis, 1 dėlių rūšis, 10 vabzdžių rūšių.

3.2.1. Trakų istorinio nacionalinio parko naudojimo ir tvarkymo reglamentas

Trakų istoriniame nacionaliniame parke, susijusi su teritorijų tvarkymu (grunto kasimas, tvenkinių įrengimas, įvairios statybos, tvorų tvėrimas ir pan.), gamtos išteklių naudojimu ar kita (tarp jų ir rekreacinė) veikla, turi būti derinama su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Statiniai Trakų istoriniame nacionaliniame parke turi būti projektuojami, statomi ar rekonstruojami atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio ypatumus bei tradicinius architektūrinio ir urbanistinio paveldo savitumus, kultūros paveldo objektų apsaugos reikalavimus, o naujos sodybos, įskaitant ir ūkininko ūkio sodybas, gali būti projektuojamos ir statomos tik Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemoje ir bendrojo planavimo dokumentuose

nurodytose teritorijose. Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje negali būti statomi pavieniai ūkininko ūkio pastatai (ne sodyboje), vasarnamiai, pirtys (ne sodyboje) ir kiti pavieniai statiniai.

Inžinerinė infrastruktūra (komunikacijos, keliai, privažiavimai, statiniai) turi būti projektuojama ar įrengiama kuo mažiau keičiant kraštovaizdžio pobūdį bei nesukeliant vizualios ir fizinės aplinkos taršos. Projektuojant ar rekonstruojant kelius, Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemoje numatytus naudoti automobilių turizmui, gerinant kelių dangą išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai, šalikelėse esantys akmenynai ir kt.).

Projektuojant lengvųjų automobilių ir autobusų stovėjimo aikšteles turi būti numatytos želdinių juostos, skaidančios aikšteles mažesnėmis dalimis. Rekomenduojama projektuojant lengvųjų automobilių ir autobusų stovėjimo aikšteles numatyti ir mažuosius kraštovaizdžio architektūros statinius.

Trakų istorinio nacionalinio parko miškuose, išskyrus rekreacinio prioriteto zonų miškus, formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra: įrengiami pažintiniai (pėsčiųjų, dviračių, žirgų turizmo) takai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos ir kt., išsaugant natūralią gamtinę aplinką.

Trakų INP teritorijoje esančių namų valdų, mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių, įvertinant kraštovaizdžio bei kultūros ir gamtos paveldo apsaugos reikalavimus, įrengimo, statybos, rekonstravimo reglamentai nurodyti LR Kultūros ministerijos 2003 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. IV-436 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko individualaus apsaugos reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 114-5184 su vėlesniais pakeitimais) patvirtinto reglamento 18 ir 19 punktuose.

Apleistus buvusių žemės ūkio įmonių pastatus, ypač ekologinės apsaugos ir rekreacinio prioriteto zonose, prie pažintinių takų, apžvalgos aikštelių (regyklų) bei lankomų objektų, gyvenviečių vizualiojoje aplinkoje, reikalaujama griauti arba rekonstruoti į atitinkančius Trakų istorinio nacionalinio parko steigimo tikslus bei architektūrinius reikalavimus pastatus, reikalingus visuomenės poreikiams.

Pažintiniai takai, apžvalgos aikštelės (regyklos) gali būti įrengiamos vietose, nustatytose Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemoje bei kituose teritorijų planavimo dokumentuose.

Rekreacinio prioriteto zonoje esančiuose vandens telkiniuose ar jų dugne gali būti įrengiami organizuotam poilsiui skirti įrenginiai ar pramogoms skirtos teritorijos, įvykdžius visus aplinkos, vandens telkinio ir augalijos bei gyvūnijos apsaugos ir lankytojų saugumo reikalavimus bei parengus teritorijų planavimo dokumentus.

Nardyti galima tik Trakų istorinio nacionalinio parko Akmenos ežere. Kituose ežeruose nardyti ar teikti nardymo ar nardymo mokymo paslaugas galima tik pagal parengtą programą ir tik tam skirtose ar numatytose vietose, suderintose su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Medžioklių organizatoriai privalo derinti su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija medžioklių tvarką Plomėnų ornitologiniame draustinyje, Varnikų botaniniame-zoologiniame draustinyje, paežerėse, turistinėse trasose ir maršrutuose, pažintiniuose takuose, svarbiose Trakų istorinio nacionalinio parko kultūros, gamtos ir rekreacinėse teritorijose.

Trakų INP parko teritorijoje draudžiama:

- statyti rekreacinio prioriteto zonoje esančiuose vandens telkiniuose ant vandens ir vandens telkinių dugne statinius ar įrenginius, nesusijusius su organizuotu poilsiu, išskyrus hidrotechnikos ar priešgaisrinių įrenginių įrengimą.
- Trakų istorinio nacionalinio parko ežerų salose ganyti gyvulius, stovyklauti, o lankymas ir poilsavimas leidžiamas tik suderinus su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija. Ežerų salose draudžiama lankytis paukščių perėjimo metu nuo balandžio 1 d. iki liepos 1 d.

- įrengti vėjo energijos generavimo įrenginius ar jų kompleksus ir saulės energijos akumuliavimo įrenginius pastatų stoguose.
- ardyti bebrų namus ir užtvankas, skruzdėlynus, kirsti drevėtus medžius, ardyti lizdus ar kitaip naikinti laukinių gyvūnų bei paukščių buveines, išskyrus atvejus, kai jų veikla kenkia žmonių gyvenimui.

Visi miško kirtimai (pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai) Trakų istorinio nacionalinio parko draustiniuose draudžiami paukščių perėjimo metu (nuo balandžio 1 d. iki liepos 1 d.).

Papildomi reikalavimai taikomi Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos funkcinėse zonose (konservacinė, apsauginė, rekreacinė, ūkinė ir gyvenamoji) nurodyti LR Kultūros ministerijos 2003 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. IV-436 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko individualaus apsaugos reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 114-5184 su vėlesniais pakeitimais) patvirtinto reglamento V, VI, VII, VIII, IX skyriuose.

Trakų istoriniame nacionaliniame parke skatinama:

- veikla, padedanti išsaugoti ir išryškinti kraštovaizdžio įvairovę;
- miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas, didinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius medynus, miškų sodinimas nuskurdintose agrarinėse teritorijose, esančiose gamtinio karkaso elementuose. Želdinių juostomis ar grupėmis rekomenduojama skaidyti plačius numelioruotus intensyvios žemdirbystės laukus arba želdinti ribas tarp ūkininkų sklypų;
- pažeistų kraštovaizdžio kompleksų bei objektų atkūrimas;
- kultūros ir gamtos paveldo objektų tyrimas, ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo bei panaudojimo būdų, taip pat naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas; kultūros ir gamtos paveldo objektų, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas, siekiant sudominti objektų savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga, pritraukti Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojus, sukuriant galimybę gauti papildomų pajamų;
- apžvalgos aikštelių ar įrenginių įrengimas ir naudojimas pagal nustatyta tvarka parengtus projektus;
- pažintinio turizmo organizavimas, pirmenybę teikiant dviračių, pėsčiųjų, vandens ir žirgų turizmui, žiemos sezono metu pažintinius takus bei jų įrangą panaudojant slidžių turizmui;
- poilsiaviečių įrengimas rekreacinio prioriteto zonose, kurios nustatytos planavimo schemoje ar kituose specialiuosiuose planuose;
- rekreacinės infrastruktūros kūrimas, mokomųjų ir pažintinių takų projektavimas ir įrengimas;
- muziejinių ekspozicijų po atviru dangumi ar ežerų dugne įrengimas;
- etnokultūros, kaimo turizmo, rekreacinio verslo plėtra nustatytose vietose, patalpų Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams apgyvendinti nuoma;
- turizmo mažaisiais pramoginiais laivais organizavimas; turizmo mažaisiais pramoginiais autotraukinukais organizavimas.

3. 3. TURIZMO IR REKREACIJOS (GAMTOS, KULTŪROS, ŽMOGIŠKŲJŲ) IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

3.3.1. Saugomos teritorijos, gamtinė ir gyvenamoji aplinka

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorija pagal gamtos ir kultūros paveldo vertybes, jų pobūdį, apsaugos formas ir naudojimo galimybes suskirstyta į šias funkcines zonas: konservacinę, apsauginę, rekreacinę, ūkinę ir gyvenamąją.

Konservacinė zona užima didžiausią Trakų istorinio nacionalinio parko teritoriją (36,6 proc. parko ploto). Ją sudaro 2 rezervatai (Trakų Salos ir Pusiasalio pilių bei Senujų Trakų piliavietės) ir 11 draustinių (Senujų Trakų archeologinis, Trakų senamiesčio urbanistinis, Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros, Senujų Trakų, Varnikėlių ir Serapiniškių kaimų architektūros, Kudrionių kraštovaizdžio, Galvės, Akmenos ir Bražuolės hidrografiniai, Varnikų botaninis-zoologinis ir Plomėnų ornitologinis). Trakų INP iki šiol nėra įsteigtų vietinio lygmens - savivaldybės saugomų draustinių.

- *Trakų salos ir pusiasalio pilių rezervatas* apima pilies salą bei gretimas salas, Galvės ežero akvatoriją tarp salų bei pusiasalio, o taip pat pusiasalio dalį su pilies liekanomis. Tikslas - išsaugoti ir atkurti kultūros vertybes, vykdyti mokslinius tyrimus, švietimo programas.

Identifikavimo kodas:	012000000003
Rezervato pavadinimas:	Trakų salos ir pusiasalio kultūrinis rezervatas
Rezervato pobūdis:	Kultūrinis
Rezervato reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – rezervatas
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	061000000001
Plotas, ha:	26.0217738
Steigėjas - institucija:	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
Steigimo data:	1993.12.06
Įsteigimo teisės aktas:	LR Vyriausybės 1993-12-06 nutarimas Nr. 912 (Žin., 1997, Nr. 68-1287)
Steigimo tikslas :	Išsaugoti ir atkurti kultūros vertybes, vykdyti mokslinius tyrimus, švietimo programas.
Vieta:	Vilniaus apskritis, Trakų r. savivaldybė
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	Trakų istorinio NP apsaugos reglamentas-LR kultūros ministro 2003-11-21 įsakymas Nr. IV-436 (Žin., 2003, Nr. 114-5184)
Įregistravimo į kadastrą data :	2008.03.20
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio rezervato buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	Trakų INP planavimo schema patvirtinta LR Vyriausybės 1993-12-06 nutarimu Nr. 912 (Žin., 1997, Nr. 68-1287)

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

- *Senujų Trakų piliavietės rezervatas* yra pietinėje Senujų Trakų gyvenvietės dalyje, apima Senujų Trakų piliavietę bei senosios gyvenvietės liekanas. Steigimo tikslas - išsaugoti ir atkurti kultūros vertybes, vykdyti mokslinius tyrimus, švietimo programas.

Identifikavimo kodas:	012000000004
Rezervato pavadinimas:	Senujų Trakų piliavietės kultūrinis rezervatas
Rezervato pobūdis:	Kultūrinis
Rezervato reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – rezervatas
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	061000000001
Plotas, ha:	16.33174419
Steigėjas - institucija:	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
Steigimo data:	1993.12.06
Įsteigimo teisės aktas:	LR Vyriausybės 1993-12-06 nutarimas Nr. 912 (Žin., 1997, Nr. 68-1287)
Steigimo tikslas :	Išsaugoti ir atkurti kultūros vertybes, vykdyti mokslinius tyrimus, švietimo programas.
Vieta:	Vilniaus apskritis, Trakų r. savivaldybė
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	Trakų istorinio NP apsaugos reglamentas-LR kultūros ministro 2003-11-21 įsakymas Nr. IV-436 (Žin., 2003, Nr. 114-5184)
Įregistravimo į kadastrą data :	2008.03.20
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio rezervato buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	Trakų INP planavimo schema patvirtinta LR Vyriausybės 1993-12-06 nutarimu Nr. 912 (Žin., 1997, Nr. 68-1287)

- *Senujų Trakų archeologinis draustinis* iš pietų pusės juosia Senujų Trakų piliavietę, apima griovą. Steigimo tikslas - išsaugoti archeologinių radinių teritorijas.

Identifikavimo kodas:	0220100000010
Draustinio pavadinimas:	Senujų Trakų archeologinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Archeologinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	109.1683986
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti archeologinių radinių teritorijas
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Trakų senamiesčio urbanistinis draustinis* apima Trakų miesto dalį - pusiasalį tarp Lukos (Bernardinų), Galvės ir Totoriškių ežerų ir Užtiltę. Tikslas - išsaugoti, atkurti bei eksponuoti istoriškai susiklosčiusios Trakų miesto planinės erdvinės struktūros, jos ryšio su gamtine aplinka, užstatymo elementų ir formų visumą.

Identifikavimo kodas:	0220400000001
Draustinio pavadinimas:	Trakų senamiesčio urbanistinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Urbanistinis/architektūrinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	107.99364147
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti, atkurti bei eksponuoti istoriškai susiklosčiusios Trakų miesto planinės erdvinės struktūros, jos ryšio su gamtine aplinka, užstatymo elementų ir formų visumą
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.03.21
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinis* apima 79,36 ha Užutrakio buvusio dvaro sodybos teritoriją pusiasalyje tarp Galvės ir Skaisčio ežerų. Tikslas - saugoti, tvarkyti ir prižiūrėti Užutrakio buvusio dvaro sodybą, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0230100000183
Draustinio pavadinimas:	Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kompleksinis
Draustinio rūšis:	Kraštovaizdžio
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	71.61603086
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	regeneruoti, išsaugoti Užtrakio dvaro ansamblį, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Senųjų Trakų kaimo architektūros draustinis* - Senųjų Trakų gyvenvietės senoji dalis (teritorija prie pagrindinės gatvės nuo gyvenvietės pradžios iki piliavietės). Tikslas - išsaugoti ir eksponuoti būdingus šiam Respublikos regionui kaimus, jų planinę erdvinę struktūrą, išlikusias senas etnografiškai vertingas sodybas, jų pastatus, želdinius ir kitus seno kaimo elementus.

Identifikavimo kodas:	0220400000031
Draustinio pavadinimas:	Senųjų Trakų kaimo architektūros draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Urbanistinis/architektūrinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	21.65284919
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti ir eksponuoti būdingus šiam Respublikos regionui kaimus, jų planinę erdvinę struktūrą, išlikusias senas etnografiškai vertingas sodybas, jų pastatus, želdinius ir kitus seno kaimo elementus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Varnikėlių ir Serapiniškių kaimo architektūros draustinis* - Varnikėlių ir Serapiniškių kaimai (teritorija tarp Varnikų botaninio-zoologinio draustinio ir kelio Trakai-Lentvaris). Tikslas - išsaugoti ir eksponuoti būdingus šiam Respublikos regionui kaimus, jų planinę

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

erdvinę struktūrą , išlikusias senas etnografiškai vertingas sodybas, jų pastatus, želdinius ir kitus seno kaimo elementus.

Identifikavimo kodas:	0220400000030
Draustinio pavadinimas:	Varnikėlių - Serapiniškių kaimo architektūros draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Urbanistinis/architektūrinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	83.56049319
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti ir eksponuoti būdingus šiam Respublikos regionui kaimus, jų planinę erdvinę struktūrą , išlikusias senas etnografiškai vertingas sodybas, jų pastatus, želdinius ir kitus seno kaimo elementus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Kudrionių kraštovaizdžio draustinis* apima šiaurės vakarinę parko dalį iki Akmenos ežero - Daugirdiškių mišką su Daniliškių kaimu ir piliakalniu, Sasonės, Bitiškių ežerais. Įkūrimo tikslas - išsaugoti Kudrionių kraštovaizdį, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0230100000182
Draustinio pavadinimas:	Kudrionių kraštovaizdžio draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kompleksinis
Draustinio rūšis:	Kraštovaizdžio
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	1525.29117539
Vieta:	Elektrėnų ir Trakų raj. savivaldybės
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti Kudrionių kraštovaizdį, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Galvės ežero hidrografinis draustinis* apima Galvės ežerą su pakrantėmis. Tikslas - išsaugoti Trakų ir jų apylinkių savitumą nulemiančius ežerus, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0210300000105
Draustinio pavadinimas:	Galvės ežero hidrografinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Gamtinis
Draustinio rūšis:	Hidrografinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	374.53261987
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti Trakų ir jų apylinkių savitumą nulemiančius ežerus, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Akmenos ežero hidrografinis draustinis* apima Akmenos ežerą su pakrantėmis. Tikslas - išsaugoti Trakų ir jų apylinkių savitumą nulemiančius ežerus, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0210300000103
Draustinio pavadinimas:	Akmenos ežero hidrografinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Gamtinis
Draustinio rūšis:	Hidrografinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	374.93450209
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti Trakų ir jų apylinkių savitumą nulemiančius ežerus, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Bražuolės hidrografinis draustinis* apima Bražuolės upelio ištakas, esančias į šiaurę nuo Akmenos ežero, šalia kelio Trakai-Vievis, su Bražuolės piliakalniu. Tikslas - išsaugoti bei atkurti Bražuolės upelio aukštupio hidrografinę struktūrą, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0210300000104
Draustinio pavadinimas:	Bražuolės hidrografinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Gamtinis
Draustinio rūšis:	Hidrografinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	110.70183816
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti bei atkurti Bražuolės upelio aukštupio hidrografinę struktūrą, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Varnikų botaninis-zoologinis draustinis* apima Varnikų mišką, Baluošos, Jurgelės, Ilgelio ežerus, Varnikų-Ilgelio pelkes. Steigimo tikslas - išsaugoti miško ir pelkės kompleksą, atkuriant pažeistus pelkės pakraščius, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0210700000074
Draustinio pavadinimas:	Varnikų botaninis-zoologinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Gamtinis
Draustinio rūšis:	Botaninis-zoologinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	611.28617505
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Steigimo tikslas:	išsaugoti miško ir pelkės kompleksą, atkuriant pažeistus pelkės pakraščius, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Plomėnų ornitologinis draustinis* apima Plomėnų pelkę su Plomėnų ežeru, yra tarp Alsakių miško ir vakarinio Trakų apvažiavimo. Tikslas - išsaugoti Plomėnų pelkę su gausia ir įvairia ornitofauna, vykdyti mokslinius tyrimus.

Identifikavimo kodas:	0210602000024
Draustinio pavadinimas:	Plomėnų ornitologinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Gamtinis
Draustinio rūšis:	Zoologinis-ornitologinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	500.83021064
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	išsaugoti Plomėnų pelkę su gausia ir įvairia ornitofauna, vykdyti mokslinius tyrimus
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Bražuolės archeologinis draustinis* apima 5,52 ha plotą ir yra įsikūręs Bražuolės hidrografiniame draustinyje.

Identifikavimo kodas:	0220100000009
Draustinio pavadinimas:	Bražuolės archeologinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Archeologinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	5.52072836
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Daniliškių archeologinis draustinis* apima 6,79 ha plotą ir yra įsikūręs Kudrionių kraštovaizdžio draustinio teritorijoje.

Identifikavimo kodas:	0220100000008
Draustinio pavadinimas:	Daniliškių archeologinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Archeologinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	6.79151964
Vieta:	Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	
Steigimo tikslas:	
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Įregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

- *Daniliškių kaimo architektūrinis draustinis* apima 29,76 ha plotą ir yra įsikūręs Kudrionių kraštovaizdžio draustinio teritorijoje.

Identifikavimo kodas:	0220400000029
Draustinio pavadinimas:	Daniliškių kaimo architektūrinis draustinis
Draustinio reikšmė:	Konservacinio prioriteto funkcinė zona – draustinis
Draustinio pobūdis:	Kultūrinis
Draustinio rūšis:	Urbanistinis/architektūrinis
Saugomos teritorijos, kurioje yra funkcinio prioriteto zona, identifikatorius :	0610000000001
Plotas, ha:	29.76028769
Vieta:	Elektrėnų ir Trakų raj. savivaldybė
Steigėjas - institucija:	
Steigimo data:	
Įsteigimo teisės aktas:	

Steigimo tikslas:	
Bendrieji veiklos reglamentai:	Bendrųjų veiklos reglamentų aprašymas
Specialieji / individualieji veiklos reglamentai:	
Iregistravimo į kadastrą data:	2008.06.13
Duomenų šaltiniai:	
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statusas:	Neturi
Saugomai teritorijai arba jos daliai suteiktas tarptautinės svarbos teritorijos statuso aprašymas:	
Duomenys apie valstybinio draustinio buferinę apsaugos zoną:	
Duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo zonas:	

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje esančių saugomų teritorijų – rezervatų bei draustinių išsidėstymas teritorijos atžvilgiu pateiktas Esamos būklės brėžinyje.

Apsauginę zoną sudaro apsauginiai miškai bei kultūros kompleksų vizualinės apsaugos teritorijos. Apsauginiams miškams priskiriami miškų masyvai, esantys šiaurinėje parko dalyje, į šiaurę nuo Balčio ežero, į pietryčius ir į šiaurę nuo Skaisčio ežero, tarp kelių Trakai-Lentvaris, Vilnius-Trakai, o taip pat Alsakių miškas. Kultūros kompleksų vizualinės apsaugos teritorijos išskirtos aplink Trakų miestą - laukai Galvės ežero šiaurinėje pakrantėje, tarp Trakų miesto ir Jovariškių gyvenvietės, teritorijos tarp Totoriškių ir Babruko ežerų bei tarp Lukos ežero ir automagistralės Trakai-Vilnius.

Rekreacinę zoną sudaro miškai, parkai (Trakų-Totoriškių, Rėkalnio, Varnikų-Lukos, Varnikų-Skaisčio, Žydiškių, Kudrionių, Jovariškių, Babriškių), rekreacinės akvatorijos (Skaisčio, Lukos, Totoriškių, Gilušio, Babruko, Bitiškių ežerai), rekreacinių įstaigų teritorijos.

Ūkinę ir gyvenamąją zoną sudaro agroūkinės teritorijos, komunalinės ir gamybinės teritorijos, nauji gyvenamieji rajonai bei gyvenvietės.

3.3.2. Kultūros paveldo ištekliai

Didelė dalis Trakų istorinio nacionalinio parko kultūros paveldo objektų turi ne tik kultūrinę ir istorinę vertę, dėl vaizdingo, gausiais vandens telkiniais puošto kraštovaizdžio rajono kultūros paveldas yra ypač patrauklus kultūrinio pažintinio turizmo aspektu.

Kraštovaizdžio prasme patraukliausiose Trakų INP vietose yra įsikūrę piliakalniai, dvarų sodybos ir gatviniai režiniai kaimai. Kultūros paveldo objektų gausa nepasižymi tik šiaurės vakarų ir pietvakarinė Trakų INP teritorijos dalis.

Trakų INP nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro į Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras) įrašyti kultūros paveldo objektai: archeologijos paveldo objektai, laidojimo vietos, mitologinė vieta, nekilnojamosios dailės vertybės, statinių kompleksai, statiniai, gatviniai kaimai (žr. Priedas Nr. 1. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos bei Esamos būklės brėžinys).

Trakų rajone vyksta aktyvus kultūrinis gyvenimas. Kultūrinių renginių dėka pritraukiama gausybė lankytojų tiek iš Lietuvos, tiek iš užsienio valstybių. Trakuose organizuojamos pažintinės-edukacinės programos.

Saugomose kultūros paveldo vietovėse veikla numatyta vykdyti ir plėtoti vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo tvarka įsteigtų kultūrinių rezervatų ar kultūrinių draustinių, istorinių nacionalinių ar regioninių parkų reglamentuojančiais dokumentais.

Kultūriniai objektai sukuria papildomą patrauklumą turizmo transporto trasoms ar maršrutams, tačiau keliaujant po kraštą, visus lankytinus objektus surasti yra gana sunku, nes ne visur yra įrengti informaciniai ženklai/nuorodos bei aprašymai apie objektus, jų vertę, unikalumą

ir pasiekiamumą. Nors prie pagrindinių kelių dauguma objektų yra pažymėti kelio ženklais, tačiau prie vietinių ir lauko kelių tokios informacijos stinga.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų paskirtis–užtikrinti praeities kartų pastatytų, įrengtų, sukurtų ar istorinių įvykių sureikšmintų kultūros vertybių išsaugojimą, naudojant arba pritaikant naudoti jas pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu. Išsami informacija apie kultūros paveldo objektus ir jų apsaugos zonas patalpinta Kultūros paveldo departamento internetinėje svetainėje www.kpd.lt „Kultūros paveldo registras“.

„Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatyme“ (Žin., 2008, Nr. 59–2203 su vėlesniais pakeitimais) nustatytos nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos zonos. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius:

1) Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį (kultūros vertybės teritorija) – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms.

Taigi, šiame pozonyje draudžiama:

- atlikti darbus, deformuojančius gruntą ir sukeliančius jo vibraciją;
- laikyti aktyviausias chemines, lengvai užsidegančias bei sprogstamąsias medžiagas;
- statyti statinius, kurie nėra skirti nekilnojamosioms kultūros vertybėms apsaugoti ir šių vertybių naudojimui garantuoti;
- atlikti kitokius darbus, galinčius pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybėms ar jų teritorijoms.

2) Vizualinės apsaugos pozonį (kultūros vertybės apsaugos zona) – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą. Šiame pozonyje draudžiama statyti statinius, jeigu jie blogina paveldo objektų eksponavimo sąlygas, didina teritorijos vizualią (regimąją) taršą t.y. gali pakenkti nekilnojamųjų kultūros vertybių kraštovaizdžiui ar optimaliai jų apžvalgai.

3.3.3. Žmogiškieji ištekliai

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje esančiose gyvenvietėse pagal 2011 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenis gyvena 8975 gyventojai (LR Statistikos departamento duomenys), iš jų:

- miesto gyventojų – 4933 (55 proc.);
- kaimo gyventojų – 4042 (45 proc.).

Planuojamoje teritorijoje kaip ir visoje Lietuvoje pastebima gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija (žr. 3.2. lentelę „Gyventojų skaičiaus kaita, lyginant 2001 m. ir 2011 m. gyventojų surašymo duomenis“).

3.2. lentelė. Gyventojų skaičiaus kaita, lyginant 2001 m. ir 2011 m. gyventojų surašymo duomenis

	2001	2011
Gyventojų skaičius	9781	8975

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Per 10 metų laikotarpį, nuo 2001 iki 2011 metų gyventojų skaičius analizuojamoje teritorijoje sumažėjo 8,2 proc. Gyventojų mažėjimą lemia tos pačios priežastys, kaip ir kitose Lietuvos rajonuose – mažėjantis gimstamumas, auganti emigracija.

Trakų INP apima Trakų sen., Lentvario sen., Senųjų Trakų sen., Pastrėvio sen. ir Vievio sen. Didžiausią dalį sudaro Trakų sen. Gyventojų sudėtis apie: 53,1 proc. lietuviai, 32,2 proc. lenkai, 8,4 proc. rusai ir 6,3 proc. - kitų tautybių žmonės.

Trakų apylinkėse sparčiai formuojasi aktyvios rekreacijos regionai - kuriasi kaimo turizmo sodybos, tvarkomi paplūdimiai, daugėja mokamų pramogų, plėtojasi prekybos, viešojo maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų verslai.

Didžioji Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos dalis patenka į Trakų rajono savivaldybę. Dirbantys gyventojai Trakų rajone sudaro 43,7 proc. visų gyventojų. Trakų rajono kaimuose palyginti didelis tiek gimstamumas, tiek ir mirtingumas. Tačiau bendras gyventojų natūralus prieaugis yra neigiamas ir sudaro 5,5 žmogaus skaičiuojant 1000 gyventojų.

Vilniaus teritorinės darbo biržos duomenimis, bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų Trakų rajone 2013 m. siekė 7,4 proc. Tai mažiausias rodiklis lyginat su kitais rajonais regione ir bendru Lietuvos Respublikos rodikliu.

3.3. lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis

	Trakų r. sav.	Vilniaus r. sav.	Elektrėnų r. sav.	Varėnos r. sav.	Lietuvos Respublika
Metai	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.				
2011	10,3	16,9	9,8	14,0	13,1
2012	8,8	14,6	9,4	12,0	11,7
2013	7,4	12,8	9,1	12,2	10,9

Žmogiškieji ištekliai – turizmo sektoriaus darbuotojai sukuria šalies turizmo ir svetingumo įvaizdį.

Turizmo įstatyme nustatytas turizmo valdymo funkcijas Trakų rajone atlieka Trakų turizmo informacijos centras, kuris teikia informaciją apie lankytinas vietas, muziejus, kultūrinius renginius bei pramogas. Taip pat rengia ataskaitas, bei veda statistiką apie vykdomą turistinę veiklą Trakų rajone, turistų srautus ir kt.

Inovacijos, spartus procesų modernizavimas ir naujos turizmo plėtros galimybės rodo, kad turizmo specialistai privalo turėti daug žinių. Ne mažiau svarbu gerinti turizmo sektoriaus darbuotojų įvaizdį, jų užsienio kalbų mokėjimą, didinti specialistų prestižą ir svarbą

3.4. TURIZMO PASLAUGŲ IR PRAMOGŲ INFRASTRUKTŪROS ANALIZĖ

Turizmo paslauga – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (Turizmo įstatymo pakeitimo įstatymas).

Turizmo rūšys - tai kelionių kategorijos, kurios skiriasi savo tikslais ir turiniu: ekoturizmas, kultūrinis turizmas, gydomasis turizmas, dalykinis turizmas, poilsio turizmas ir kt. Turizmo rūšys skirstomos pagal turistų kelionės tikslą, pavyzdžiui, dalykinis turizmas, ekologinis turizmas, gydomasis turizmas, gamtos ar istorijos mėgėjų turizmas, kaimo turizmas, konferencijų turizmas, kultūrinis turizmas ir pan.

3.4.1. Apgyvandinimo paslaugos

Paslaugos yra koncentruotos Trakų mieste. Trakuose įsikūrusi didžioji dalis įmonių, teikiančių viešbučių ir svečių namų paslaugas bei nakvynės ir pusryčių paslaugas. Rajone plačiai veikia įmonės, kurios teikia poilsio bazės ir kaimo turizmo paslaugas.

Paslaugos yra koncentruotos Trakų mieste. Trakuose įsikūrusi didžioji dalis įmonių, teikiančių viešbučių ir svečių namų paslaugas bei nakvynės ir pusryčių paslaugas. Rajone plačiai veikia įmonės, kurios teikia poilsio bazės ir kaimo turizmo paslaugas. Daugiausia kaimo turizmo paslaugų teikiama Trakų ir Aukštadvario seniūnijose. Trakų istoriniame nacionaliniame parke apgyvendinimo paslaugas teikia 52 įmonės, kurių daugiausiai yra įsikūrę Trakų mieste.

3.4. lentelė. Apgyvandinimo paslaugos Trakų INP

Pavadinimas arba savininkas	Adresas	Apgyvandinimo tipas		
<i>Lentvario</i>				
SODYBA "SKAISTIS"	Dvaro g., Kariotiškių k.	Kaimo turizmas		
MATIŠKĖS SODYBA	Matiškės k.			
BIRUTĖS ČERNIENĖS SODYBA	Skaisčio g. 8, Kariotiškių k.			
<i>Trakų</i>				
KEMPINGAS SLĖNYJE	Slėnio g. 1, Trakai	Kempingas		
LAIMŪNO ROŽUKO SODYBA	Varnikų k.	Kaimo turizmas		
SODYBA "TRAKAI"	Akmenos g. 7, Jovariškių k.			
AKMENINĖ REZIDENCIJA	Bražuolės k.			
AKMENINĖ UŽEIGA	Bražuolės k.			
BRAŽUOLĖJE PAS JUOŽĄ	Bražuolės k., Trakų raj.			
ROMO SODYBA	Jogėliškių k.			
ANTANO GEDVILO SODYBA	Jovariškių k.			
REGINOS KARALIŠKA SODYBA	Karaimų g. 74, Trakai			
AUGUTĖS ZURLIENĖS SODYBA	Karaimų g. 83, Trakai			
D. NARKEVIČIENĖS SODYBA	Kudrionių k.			
TROBELĖ	Paungurių k.			
PRIE KRIOKLIO	Kozeliškių k.			
G. PAŽERECKIENĖS SODYBA	S. Mikulionio g. 7-1			
MICKEVIČ TADEUŠ SODYBA	Varatniškių k.			
Nakvinė ir pusryčiai				
			BABRUKAS	Babruko g. 8, Trakai
			NARKEVIČ STANISLAV	Bernardinų g. 15, Trakai
			LADANONSKAJA TATJANA	Birutės g. 10, Trakai
			EKOLOGIŠKA PIRTIS	Birutės g. 16A, Trakai
			MARYTĖS ČIUPKOVIEŅĖS SODYBA	Gilušio g. 9
			KARAIMŲ 13	Karaimų g. 13, Trakai
			MARKIZAS	Karaimų g. 25, Trakai
			PRIE GALVĖS	Karaimų g. 79, Trakai
			AUGUTĖS ZURLIENĖS "SVEČIŲ NAMAI"	Karaimų g. 83, Trakai
			KLERAUSKIENĖS DANUTĖS SODYBA	Mikulionio g. 7 - 2
			B&B APARTAMENTS TRAKAI	Naujosios sodybos g. 3B, Trakai
			GENOVAITĖS PAŽERECKIENĖS SODYBA	S.Mikulionio g. 7-1
			GINA	Šaudyklos g. 4, Trakai
			BAKŠTIENĖ JANINA	Šaudyklos g. 5, Trakai
			ALEKSANDRA	Šaudyklos g. 6, Trakai
			BAKŠTONIENĖ JANINA	Trumpoji g. 7A, Trakai
			MEDAUS PIRTELĖ	Varnikų k.
			OLD TOWN TRAKAI	Vytauto g. 19-31, Trakai
			B&B APARTMENTS TRAKAI CENTRUM	Vytauto g. 55-2, Trakai
OLD TOWN TRAKAI	Vytauto g. 72-7, Trakai			
EŽERKIEMIS	Vytauto g. 95, Trakai			
ANT EŽERO KRANTO	Vytauto g. 99, Trakai			
CASTLE VIEW GUESTHOUSE	Karaimų g. 47, Trakai			

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

LIETUVOS POLICIJOS MOKYKLOS SVEČIŲ NAMAI	Karaimų g. 73, Trakai	Svečių namai
VILLA SOFIA	Žemaitės g. 13, Varnikai	
VIVA TRAKAI RESORT	Galvės g. 1, Trakai	
KEMPINGAS SLĒNYJE	Slėnio g. 1, Trakai	
ROTUŠĖ	Vytauto g. 1, Trakai	
PANORAMA	Žalioji g. 7, Trakai	
TRASALIS	Gedimino g. 26, Trakai	Viešbutis
APVALAUS STALO KLUBAS	Karaimų g. 53A, Trakai	
ACADEMIA REMIGUM	Karaimų g. 93A, Trakai	
SALOS	Kranto g. 5B, Trakai	
MARGIS	Penkininkų k.	

Apgyvadinimo nakvynių skaičius viešbučiuose, svečių namuose, kempinguose – didėja. Tai rodo, kad keičiasi turistų poreikiai: jau nebeužtenka tik lovos ir ežero. Daugumai turistų būtina sąlyga – sanitariniai patogumai kambaryje, atskirai nuo šeiminių, nuo kitų svečių – ko daugelyje kaimo turizmo sodybų negalima rasti.

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis Trakų rajone suteiktų nakvynių skaičius 2012 metais, lyginant su kitais kaimyniniais rajonais, yra pirmaujantis (žr. 3.5. lentelę „Suteiktų nakvynių skaičius per 2012 metus Trakų rajono savivaldybėje, lyginant su kaimyniniais rajonais“).

3.5. lentelė. Suteiktų nakvynių skaičius per 2012 metus Trakų rajono savivaldybėje, lyginant su kaimyniniais rajonais

Apgyvadinimo paslaugos tipas	Trakų r. sav.	Vilniaus r. sav.	Varėnos r. sav.	Elektrėnų sav.
Iš viso pagal apgyvadinimo įstaigas	30988	17564	201	335
Viešbučiai	20957 (U)	16109 (U)	-	306 (U)
Moteliai	716 (U)	139 (U)	-	-
Poilsio namai (nameliai)	-	-	-	29 (U)
Kempingai	6562 (U)	-	-	-
Nakvynės namai	-	619 (U)	1 (U)	-
Sanatorijos, reabilitacijos centrai	-	-	-	-
Vaikų vasaros poilsio stovyklos	-	-	198 (U)	-
Privatus apgyvadinimo sektorius	2753 (U)	697	2 (U)	-

Pastaba: U – užsieniečių.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Apgyvadintų turistų skaičius per 2012 metus Trakų rajono savivaldybėje, lyginant su kaimyniniais rajonais pateiktas 3.6. lentelėje.

3.6. lentelė. Apgyvadintų turistų skaičius 2012 metais, Trakų rajono savivaldybėje

Apgyvadinimo paslaugos tipas	Trakų r. sav.	Vilniaus r. sav.	Varėnos r. sav.	Elektrėnų sav.
Iš viso pagal apgyvadinimo įstaigas	23332 (L) 13452 (U)	9162 (L) 7482 (U)	3770 (L) 21 (U)	483 (L) 181 (U)
Viešbučiai	18376 (L) 8377 (U)	7402 (L) 6522 (U)	1446 (L)	340 (L) 171 (U)
Moteliai	392 (L) 264 (U)	176 (L) 59 (U)	-	-
Poilsio namai (nameliai)	511 (L)	-	78 (L)	143 (L) 10 (U)
Kempingai	2038 (L)	-	-	-

	4046 (U)			
Nakvynės namai	263 (L)	1186 (L) 619 (U)	412 (L) 1 (U)	-
Sanatorijos, reabilitacijos centrai	-	-	1008 (L)	-
Vaikų vasaros poilsio stovyklos	1208 (L)	-	790 (L) 18 (U)	-
Privatus apgyvendinimo sektorius	544 (L) 765 (U)	398 (L) 282 (U)	36 (L) 2 (U)	-

Pastaba: L- Lietuvos gyventojų, U – užsieniečių.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Iš pateiktų duomenų matyti, kad apgyvendinimo įstaigose fiksuojama informacija tik užsienio šalių gyventojų nakvynės, todėl šie skaičiai neparodo tikrojo suteiktų paslaugų skaičiaus, tačiau parodo Trakų rajono teigiamą išskirtinumą aplinkinių rajonų atžvilgiu.

3.4.2. Maitinimo paslaugos

Tai viena intensyviausiai besivystančių turizmo paslaugų rūšių. Iš viso Trakų rajone turistams siūloma maitintis 39-iose įstaigose iš kurių 25-ios yra Trakų istoriniame nacionaliniame parke. Beveik visos šios įstaigos yra Trakų mieste. Pakankama maitinimo paslaugų įvairovė (virtuvės, meniu, kainos, kokybės požiūriu) pasiekta Trakų mieste. Tačiau paslaugų sistemai trūksta lankstumo. Didėjant turistų srautams sezono metu, taip pat jiems sumažėjus žiemą, paslaugų sistema turėtų išlaikyti įvairovę ir kokybę.

3.7. lentelė. Maitinimo paslaugas Trakų INP teikiančios įmonės

Pavadinimas	Adresas	Tipas
KIUBETĖ	Vytauto g. 3A, Trakai	Kavinė
LIDANA	Birutės g. 48A, Trakai	Kavinė
MARKIZAS	Karaimų g. 25A, Trakai	Kavinė
SALOS	Kranto 5B, Trakai	Kavinė
TURISTAS	Karaimų g. 66A, Trakai	Kavinė
SLĖNIS	Slėnio g. 1, Trakai	Kavinė
DIADELFA	Karaimų g. 73, Trakai	Kavinė
GALVĖ	Karaimų g. 41, Trakai	Kavinė
KARALIŠKAS SODAS	Karaimų g. 57, Trakai	Kavinė
SVETAINĖ	Vytauto g. 69, Trakai	Kavinė
TIME TO EAT	Žemaitės g. 3, Trakai	Kavinė
TRAKŲ GALVĖ	Karaimų g. 2, Trakai	Kavinė
KYBYNLAR	Karaimų g. 29, Trakai	Restoranas -kavinė
MOJO CAFE	Vytauto g. 17, Trakai	Kavinė
SENKELIO KARČIAMA	Aukštadvario g. 1, Trakai	Kavinė
SENOJI KIBININĖ PICA	Karaimų g. 63, Trakai	Picerija
AKMENINĖ REZIDENCIJA	Bražuolės k.	Restoranas
APVALAUS STALO KLUBAS	Karaimų g. 53A, Trakai	Restoranas
SENOJI KIBININĖ	Karaimų g. 65, Trakai	Restoranas
SENOJI KIBININĖ PRIE TILTO	Karaimų g. 41B, Trakai	Restoranas
REMUS	Karaimų g. 93A, Trakai	Restoranas
TRASALIS TRAKAI RESORT & SPA	Gedimino g. 26, Trakai	Restoranas
VIVA TRAKAI RESORT	Galvės g. 1, Trakai	Restoranas
PIROSMANI	Karaimų g. 2, Trakai	Restoranas
ŠOKOLADO SOSTINĖ	Vytauto 4, Trakai	Restoranas

3.4.3. Informacijos paslaugos

Turizmo informacijos paslaugos ir informacija apie Trakų INP lankymo taisykles teikia parko direkcija. Trakų INP internetinėje svetainėje pakankamai aiškiai ir išsamiai pateikta informacija apie lankytinus parko teritorijoje esančius objektus (interaktyvus žemėlapis, vietovardžių sąrašas su įdomiausių objektų nuotraukomis ir aprašymais). Tačiau nėra pateikiama informacija galimas susisiekti priemonės lankant objektus, siūlomi tik 5 kultūriniai pažintiniai maršrutai, kurie neapima pramogų objektų. Taip pat informaciją apie Trakų INP lankytinus objektus teikia 1996 metais Trakuose įkurtas Turizmo informacijos centras. Centras turi galimybę akumuliuoti lėšas, kurias panaudoja informacinių leidinių apie regioną leidybai, dalyvavimui turistinėse mugėse, turistinės informacijos kaupimui, apdorojimui ir pateikimui suinteresuotiems asmenims ir organizacijoms. Informavimo paslaugas (vedant ekskursijas) teikia ir privatūs gidai, turintys licenzijas.

3.4.4. Kelionių organizavimo paslaugos

Trakai pasiekiami beveik visomis kryptimis gerai įrengtais keliais. Su Vilniumi, didžiausiu šalyje ir šalia Trakų esančiu apgyvendintu arealu, nutolusiu apie 28 kilometrus, jungia kelias A 229. Tai tiesioginio intensyvaus judėjimo trasa. Iki greitkelio Vilnius – Kaunas – Klaipėda (A 227) yra 17 kilometrų. Trakų rajonas iš vakarinės pusės pasiekiamas keliu Vilnius – Prienai – Marijampolė (A 16), iš pietrytinės pusės keliu Vilnius – Varėna (A 4). Be šių transporto arterijų galima paminėti šiaurinį regioninį kelią Nr. 107. Kelių būklė gera, tačiau Trakų miestas, būdamas turizmo traukos centru neturi apvažiavimo kelių sistemos.

Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija organizuoja pažintines ekskursijas po istorinį nacionalinį parką. Taip pat ekskursijų organizavimo ir paslaugų užsakymą nemokamai organizuoja Trakų turizmo ir informacijos centras.

Didesnė dalis apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių taip pat teikia informaciją apie galimas ekskursijas ar žygius paslaugų teikėjų apylinkėse ar Trakų INP. Pastebima, kad daugiausia kelionių paslaugas teikiančių įmonių yra Trakų seniūnijoje, kur didžiausia paslaugas teikiančių įmonių bei lankytinų objektų koncentracija.

3.8. lentelė. Trakų INP parke esančios įmonės organizuojančios keliones

Pavadinimas	Adresas	Seniūnija	Paslaugos
TRAKŲ ISTORINIO NACIONALIO PARKO DIREKCIJA	Karaimų g. 5, Trakai	Trakų	Ekskursijos
B&B APARTAMENTS TRAKAI	Naujosios sodybos g. 3B, Trakai		Ekskursijos
B&B APARTAMENTS TRAKAI CENTRUM	Vytauto g. 55-2, Trakai		Transporto paslaugos į / iš oro uosto
EŽERKIEMIS	Vytauto g. 95, Trakai		Gidas, ekskursijos
VILLA SOFIA	Žemaitės g. 13, Varnikai		Transporto paslaugos į / iš oro uosto
SODYBA "TRAKAI"	Akmenos g. 7, Jovariškių k.		Ekskursijos

Po Trakų INP labiausiai lankytinus objektus keliones organizuoja ir kituose Lietuvos miestuose esančios kelionių agentūros.

3.4.5. Sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugos

Sveikatos ir sveikatingumo paslaugų sektorius per pastaruosius 5-6 metus Lietuvoje tapo ypač populiarus ir aktyviai plėtojamas. Šio sektoriaus paslaugos kompleksinės – dažniausiai kartu su apgyvendinimu teikiamos sveikatinimo, sveikatingumo, specialaus maitinimo, grožio procedūrų ir kitos poilsio paslaugos.

Naujausiais duomenimis, mineralinio vandens tikimasi rasti Trakų mieste, Gedimino gatvės teritorijoje (Trakų r. sav. informacija), valstybei priklausančioje žemėje. Šių prielaidų patvirtinimui numatoma parengti specialią mineralizuoto vandens gręžinio galimybių studiją. Jeigu specialistų išvalgos pasitvirtintų, kad Trakai turtingi ir mineralinio vandens, būtų įrengiamas gręžinys, kuriuo galėtų naudotis ir „Trasalis“ – Trakai Resort & SPA. Tokiu būdu miestas galėtų teikti visą spektrą gydomųjų procedūrų, išplėsti paslaugas bei pritraukti naujus srautus poilsiautojų, padidinti savo patrauklumą. Be to, ėmę naudoti mineralinio vandens išteklius, Trakai pritrauktų dar daugiau turistų įvairiais metų laikais, būtų mažinamas sezoniškumas.

3.9. lentelė. Trakų INP sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugas teikiančios įmonės

Pavadinimas	Adresas	Seniūnija	Teikiamos paslaugos
Trasalis Trakai Resort & SPA	Gedimino g. 26, Trakai	Trakų	Reabilitacija ir SPA paslaugos
Trakų medicininės reabilitacijos centras	Karaimų g. 73A, Trakai	Trakų	Reabilitacija
Kempingas slėnyje	Slėnio g. 1, Trakai	Trakų	SPA paslaugos
Apvalaus stalo klubas	Karaimų g. 53A, Trakai	Trakų	SPA paslaugos

Įgyvendinant ekologines turizmo grandis būtina į sistemą apjungti ir sveikatinimo bei sveikatingumo paslaugas teikiančius objektus, ypatingai tai svarbu būtų Trakams gavus kurorto statusą.

3.4.6. Pramogos ir kitos laisvalaikio paslaugos

Trakuose yra sporto ir sveikatingumo centras: tai Nacionalinis sporto ir sveikatingumo centras, esantis Karaimų g. 73.

Trakuose veikia pramogų centras „Trasalis - Trakai Resort & SPA“, įsikūręs Gedimino g. 26. Jame teikiamos viešbučio ir konferencijų, restorano, vandens pramogų, pirčių, SPA, grožio salono bei boulingo ir biliardo paslaugos.

Taip pat pramogas, kaip papildomas paslaugas turistams siūlo apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Dažniausiai siūlomas boulingas, biliardas, baseino paslaugos, sporto aikštelės, egzotiškas išvykos ir kt. Daugelyje apgyvendinimo paslaugas teikiančių objektų įrengtos sporto aikštelės. Paslaugų teikėjų apklausa parodė, kad poilsiautojai daugiausiai renkasi šias paslaugas: konferencijas, nakvynę ir pirtį.

Savivaldybės Kultūros ir sporto skyrius kasmet organizuoja 10-15 renginių. Dalis jų yra specializuoti (teatrų, muzikos festivaliai, šventės), dalis – rajoniniai renginiai. Tik keletas jų (Viduramžių šventė, Miesto šventė) yra masiniai renginiai, galintys pritraukti didelius dalyvių srautus.

Trakų INP teritorijoje teikiamos ir kitos laisvalaikio paslaugos:

Dviračių nuoma. Viešbutis „Salos“ (Kranto g. 5b, Trakai) ir „Karališkas“ sodas (Kranto g. 57a, Trakai) bei kiti stambesni poilsio ir apgyvendinimo paslaugas teikiantys objektai teikia dviračių nuomos paslaugas. Tačiau tokių nuomos punktų ir juose esančių dviračių per mažai patenkinti poilsiaujančių poreikius.

Treniruokliai. Sporto paslaugos treniruoklių salėse teikiamos tik Trakuose: „Academia Remigum“, Karaimų g. 93A ir „Trasalis-Trakai Resort & SPA“, Gedimino g. 26. Tokių paslaugų paklausa tarp poilsiautojų ar turistų nėra paklausiai. Šia paslauga dažniausiai naudojasi į treniruočių stovyklas atvykstantys sportininkai.

Jodinėjimas. Trakų rajone jodinėjimo paslaugas teikia Žirginio sporto klubas „Naujadvario žirgai“, Jovariškių km., Trakų sen., „Laimingas žirgas“, Ostruvkos km., Senujų

Trakų sen., kaimo turizmo sodyba „Verubė“. Jodinėjimas tampa rajone vis populiariesnis tarp turistų ir vietinių gyventojų.

Mėgėjiška žūklė. Tiek vasarą, tiek žiemą puikios sąlygos žvejoti rajono upėse ir ežeruose. Žvejybą – kaip atskirą paslaugą Trakų INP teritorijoje siūlo verslo ir pramogų klubas „Akmeninė užėiga“.

Žiemos turistinės pramogos. Kaimo turizmo centre „Verubė“, nuomojamos pačiūžos, bei slidės. Žiemos turizmo paslaugos visiškai neišvystytos, nors rajonas labai tinkamas žiemos sportui (kalvų peraukštėjimas siekia net 60 ir daugiau metrų). Ant užšalusių ežerų tik pavieniai asmenys čiuožinėja serfingais, ar kitomis priemonėmis.

Vandens pramogos. Viena iš perspektyviausių ir labiausiai paplitusių pramogų Trakų INP yra vandens sporto paslaugų teikimas – tai valčių, vandens dviračių, jachtų nuoma, iškylos pramoginiais laivais (VŠĮ "Baltų amatai", garlaisvis Skaistis). Valtis ir vandens dviračius nuomoja privatūs asmenys, bei privačios firmos, dažnai tam nenumatytose vietose. Valčių ir daugelio vandens dviračių būklė yra gana prasta. Plaukiojimas baidarėmis, kanojomis, plaustais nėra išvystytas. Vandens turizmo kaip vieningos verslo struktūros nėra. Labai trūksta visos infrastruktūros.

Nardymas. Nardyti ar pasimokyti galima nardymo klube „Lagūna“ (Slėnio g. 1, kempinge „Slėnis“, Trakuose), Kaimo turizmo centre „Verubė“ Varninkuose. Jau daugelis pasirenka šią turizmo paslaugą.

Kitos pramogos, tokios kaip dažasvydis, medžioklė, laipiojimas lynais tarp medžių Trakų INP neteikiamos.

3.4.7. Pagrindiniai traukos objektai Trakų istoriniame nacionaliniame parke

Trakų istoriniame nacionaliniame parke yra daug lankytinų traukos objektų. Didžiausia jų koncentracija – Trakų miesto teritorijoje. 3.10. lentelėje pateikiami pagrindiniai traukos objektai Trakų INP.

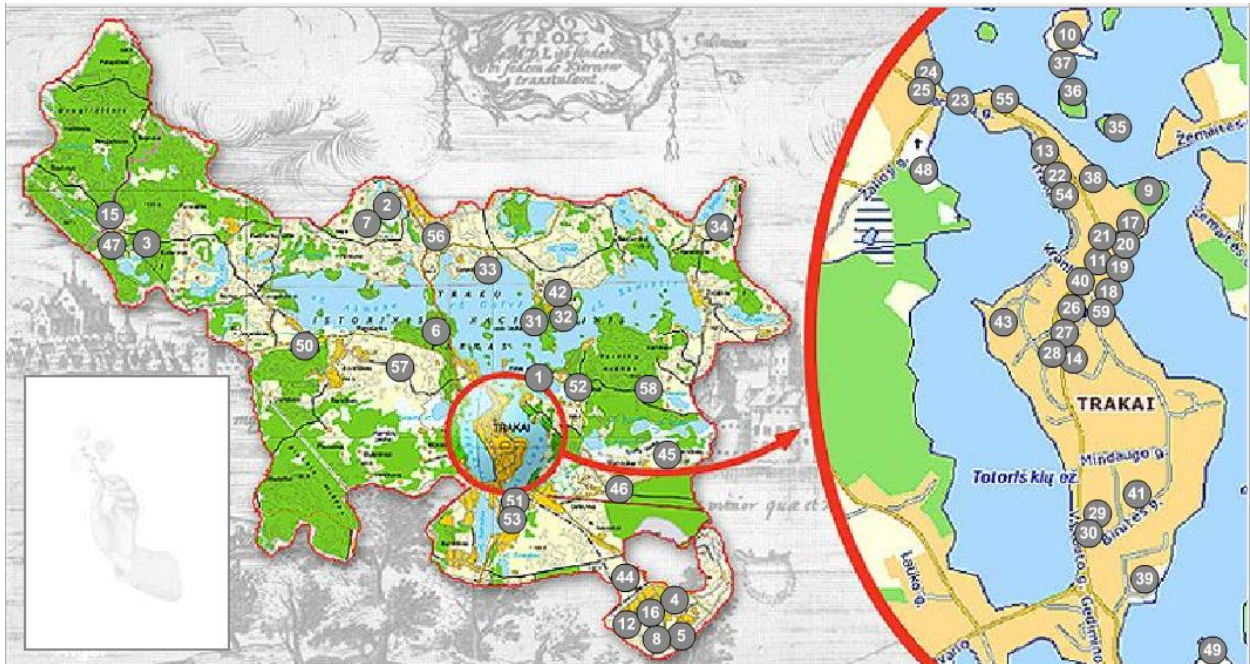
3.10. lentelė. Trakų INP pagrindiniai traukos objektai

Kraštovaizdžio objektai	
1.	Bražuolės piliakalnis ir senovės gyvenvietė
2.	Daniliškių piliakalnis ir senovės gyvenvietė
3.	Jovariškių apžvalgos aikštelė
4.	Bražuolės apžvalgos aikštelė
5.	Užutrakio dvaro sodybos rūmai ir parkas
6.	Varninkų botaninis zoologinis draustinis (Varninkų piliakalnis ir senovės gyvenvietė)
7.	Senųjų Trakų piliavietė
Piliakalniai, piliavietės ir pilys	
1.	Bražuolės piliakalnis ir senovės gyvenvietė
2.	Daniliškių piliakalnis ir senovės gyvenvietė
3.	Senųjų Trakų piliavietė
4.	Trakų salos pilis
5.	Trakų pusiasalio pilies griuvėsiai
Maldos namai, vienuolynai	
1.	Daniliškių sentikių cerkvė
2.	Trakų Kenesa
3.	Trakų buvęs Dominikonų vienuolynas
4.	Trakų parapijinė bažnyčia
5.	Trakų Dievo motinos paveikslas
6.	Trakų cerkvė
7.	Senųjų Trakų parapijinė bažnyčia
8.	Senųjų Trakų buv. benediktinų vienuolynas
Trakų miestas	
1.	Trakų salos pilis

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

2.	Trakų medinių tiltų liekanos
3.	Karaimų sala, buvusio Sapiegų dvaro vieta
4.	Bažnytėlės sala su šv. Jurgio cerkvės liekanomis
5.	Gyvenamasis namas, Karaimų g. 63
6.	Buvęs sandėlis, Karaimų g. 65
7.	Karaimų tiltas
8.	Karaimų gatvė
9.	Senosios karaimų kapinės
10.	Trakų Kenesa
11.	Buvusi karaimų mokykla – Medraš, Karaimų g. 28
12.	Karaimų etnografinė paroda
13.	Buvusio Trakų vaivadų dvaro liekanos
14.	Trakų pusiasalio pilies griuvėsiai
15.	Trakų buvęs Dominikonų vienuolynas
16.	Šv. Nepomuko koplytstulpis
17.	Buvęs Rusijos imperijos pašto pastatas, Karaimų g. 5
18.	Trakų parapijinė bažnyčia
19.	Buvusi klebonija, Birutės g. 8
20.	Buvusi parapijos mokykla, Birutės g. 6
21.	Buvusios Trakų miesto rotušės vieta
22.	Gyvenamasis namas, Vytauto g. 17
23.	Trakų Dievo motinos paveikslas
24.	Gyvenamasis namas, Vytauto g. 21
25.	Buvusi smuklė, Gyvenamasis namas, Vytauto g. 39/2
26.	Trakų cerkvė
27.	Dūdakalnis, totorių gyventa vieta
28.	Buvusio Bernardinų vienuolyno griuvėsiai ir kapinės
29.	Gyvenamas namas su ūkiniu pastatu, Vytauto g. 80
30.	Gyvenamas namas su ūkiniu pastatu, Vytauto g. 82
31.	Cerkvės ir vienuolyno su kapinėmis vieta
32.	Senosios žydų kapinės
Kaimai, gyvenvietės	
1.	Daniliškių sentikių kaimas
2.	Senųjų Trakų kaimas
3.	Senųjų Trakų senovės gyvenvietė I
4.	Senųjų Trakų senovės gyvenvietė II
5.	Užutrakio dvaro sodybos ūkiniai pastatai
6.	Serapiniškių kaimas
7.	Varnikėlių kaimas
Kapinės, pilkapiai	
1.	Daniliškių sentikių kaimas
2.	Senosios karaimų kapinės
3.	Bražuolės pilkapiai
4.	I pasaulinio karo karių kapai Jovariškėse
5.	Lenkų karių kapai
6.	Žydų holokausto aukų kapai
7.	Lietuvių rezistentų kapai
Karaimai	
1.	Karaimų gatvė
2.	Senosios karaimų kapinės
3.	Trakų Kenesa
4.	Karaimų etnografinė paroda
Kita	
1.	Trakų mitologinė vietovė
2.	Totoriškių buvusio dvaro sodyba
3.	Kariotiškių buvęs palivarkas
4.	Unitų cerkvės griuvėsiai Užutrakyje

Vizualinis šių objektų pasiskirstymas pavaizduotas žemiau esančiame 3.7. paveiksle.

3.7. pav. Traukos objektai Trakų istoriniame nacionaliniame parke

Ekologinių transporto sistemų infrastruktūrai būtini automobilių ir vandens keliai, dviračių takai bei kiti infrastruktūros elementai, tokie kaip transporto priemonių aikštelės, prieplaukos su informacijos, higienos ir atliekų surinkimo statiniais ir įrenginiais bei kitais lankytojų aptarnavimo objektais.

3.4.8. Turistiniai maršrutai Trakų istoriniame nacionaliniame parke

Turizmo trasos turi vieną iš didžiausių ir reikšmingiausių indėlių į vietovės patrauklumą turistams. Šiuo metu turizmo trasos išdėstytos ten, kur yra didžiausia turistinių traukos objektų koncentracija. Patogios, saugios ir šiuolaikiškos susisiekimo infrastruktūros grandys tarp traukos objektų Trakų istoriniame nacionaliniame parke užtikrina galimybę parko lankytojams pasiekti lankytinus objektus, pažinti Trakų kraštą.

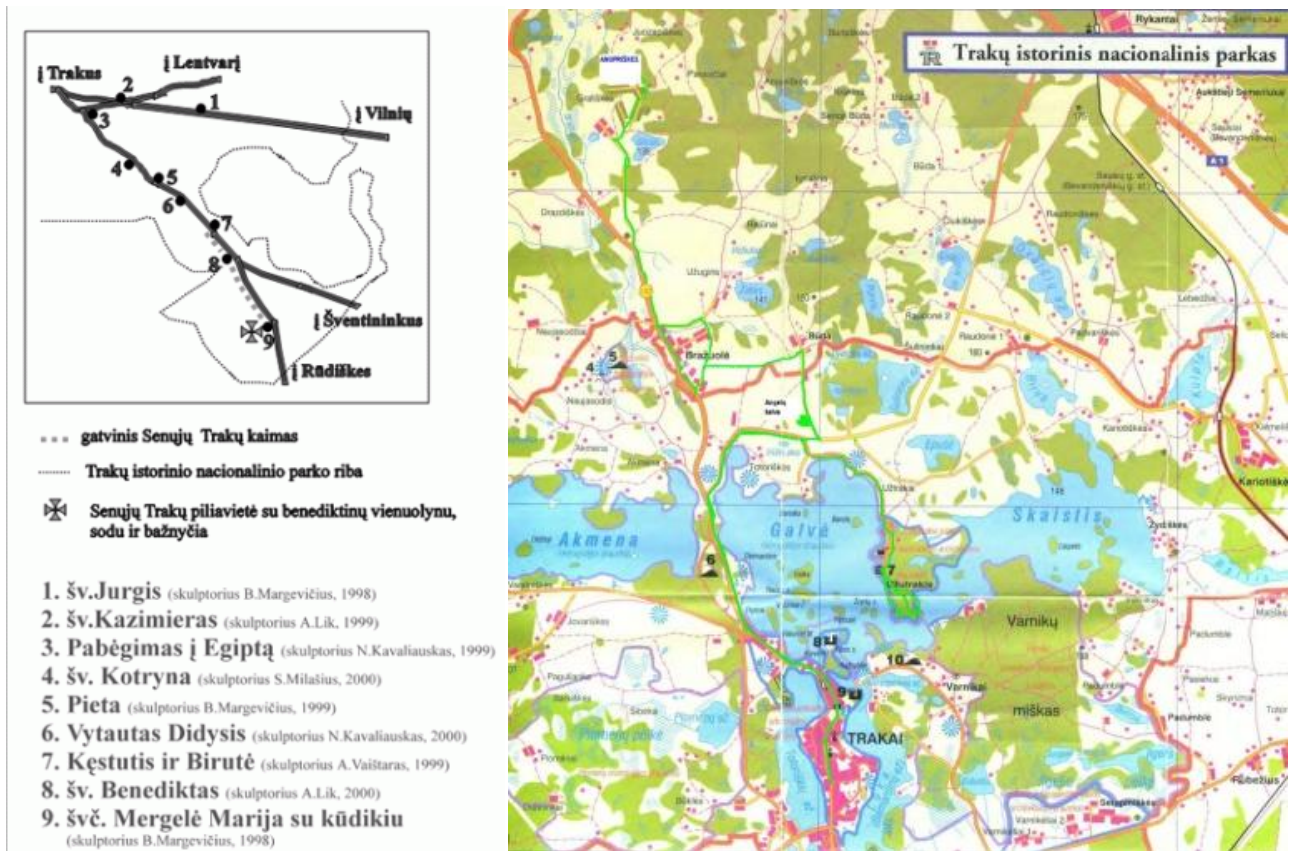
Autokelių trasos. Automobilių turizmas yra populiarus aktyvaus poilsio būdas, dominantis tiek Lietuvos ir užsienio turistus. Autoturizmo trasos siejamos su svarbiausiais gamtiniais turizmo ištekliais, kultūros paveldo objektais ir vietovėmis, kurioms suteikta kultūros paminklų kategorija, automobilių keliais, kelių eismo ženklų sistema, taip pat viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra 10 - 20 km į abi puses nuo planuojamos trasos.

Autoturizmui sąlygos palankios, nes nemaža dalis lankytinų vietų ir vertybių susitelkę netoli svarbių Trakų rajono teritoriją kertančių kelių. Autoturizmui plėtoti pritaikomi esami bendro naudojimo autokeliai ir miško keliukai.

Trakų INP didžiausią dalį sudaro autokelių trasos. Trakų INP tinklalapyje siūlomos trasos, kuriomis keliaujama užsakovo transportu: Jono Pauliaus II piligrimų keliu; „keturių sostinių kelias“; Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“; Dzūkijos parkų žiedas; Kūrybos žiedas; Lietuvos valdovų ir didikų pėdsakais; Edukacinis auto maršrutas „Pažinimo mozaika“ arba „Amatų turas“; Pažintinis maršrutas automobiliu arba dviračiu aktyviems arba žingeidiems; Pažintinis maršrutas automobiliu arba dviračiu „Trakų krašto gamtos lobiai“.

Taip pat turistams siūlomas maršrutas „Po angelų sparnais“ (Trakai, Užutrakis, laisvalaikio centro „Kempingas slėnyje“, Angelų kalva, Būdos kaimas, Bražuolė, nuotykių parkas „Anupriškės“).

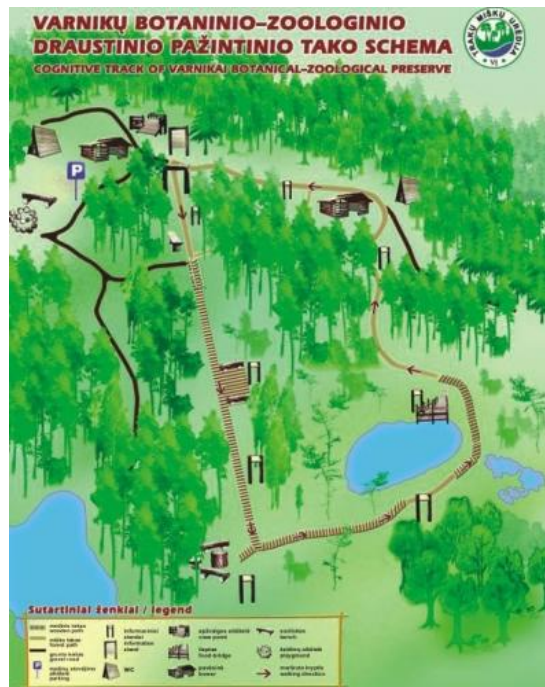
3.8. pav. Maršrutai „Sugrįžimas į Senuosius Trakus ir „Po angelų sparnais“

Trakų INP autoturizmo trasų skaičius ir sklaida yra pakankamas, tačiau nenumatytos visus nurodytus traukos objektus jungiančios trasos, todėl specialiuoju planu siūloma numatyti ir į autokelių trasas įtraukti kompleksinę pažintinę trasą.

Dviračių ir/ar pėsčiųjų takai. Takų tinklas Trakų INP teritorijoje yra pakankamai tankiai išvystytas, tačiau trūksta patogumo ir šiuolaikiškos infrastruktūros. Trakų INP teritorijoje dviračių takų tinklą kuria Eurovelo11, „Maršrutas ekstremaliems“, „Dviračių žygis Akmenos ežero žiedu“, „Devynių kalvų dviračių maršrutas“, „Dviračiu aplink Trakus“, „Po angelų sparnais“, „Aristokratiškasis Užutrakis“, „Varnikių pažintinis takas“, „Pažintinis maršrutas automobiliu arba dviračiu aktyviems arba žingeidiems“, „Trakų krašto gamtos lobiai“, „Vytauto Didžiojo kelias“ bei kiti dviračių turai po trakų apylinkes.

- **Varnikių pažintinis takas.** Maršruto ilgis – 10,1 km. Maršrute yra 10 poilsio stotelių su informacija lankytojams. Maršruto pradžia nuo Trakų TIC ir tęsiasi iki cerkvės, Bernardinų (Lukos) ežero pakrante, Pusiasalio pilis, Dominikonų vienuolynas, Bažnytinio meno ekspozicija Kęstučio g, pontoninis tiltas Žemaitės g., Jachtklubas, Varnikų kaimas, Žydų genocido vieta, Varnikių pažintinis takas. Bendras pažintinio tako ilgis – 3,5 km, iš kurių 1,3 km sudaro lentinis takas, vedantis per pelkę, o likusiuosius – gruntinis. Viso pažintinio tako masyvo bendras plotas apima 611,3 ha, iš

kurių net 450 ha sudaro 100-130 m. amžiaus natūraliai susiformavęs mišrus miškas, kuriame auga 130-150 metų ąžuolų. Takas leidžia pamatyti gražiausias bei sunkiai prieinamas draustinio vietas, suteikia lankytojams žinių apie gamtą, vietos kraštovaizdžio ypatumus. Draustinyje auga 600 rūšių aukštesniųjų augalų, iš kurių 16 įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą. Grįžti siūloma Žemaitės g., pro jachtklubą, pontoniniu tiltu, Mažuoju uosteliu Galvės ežero krantinėje prie Pusiasalio pilies, iki Karaimų bendruomenės namų (Karaimų g. 13), „Mažasis miestas“ - Karaimų g. Varnikų botaninio-zoologinio draustinio teritorijoje pažintinis takas skirtas tik pėstiesiems.

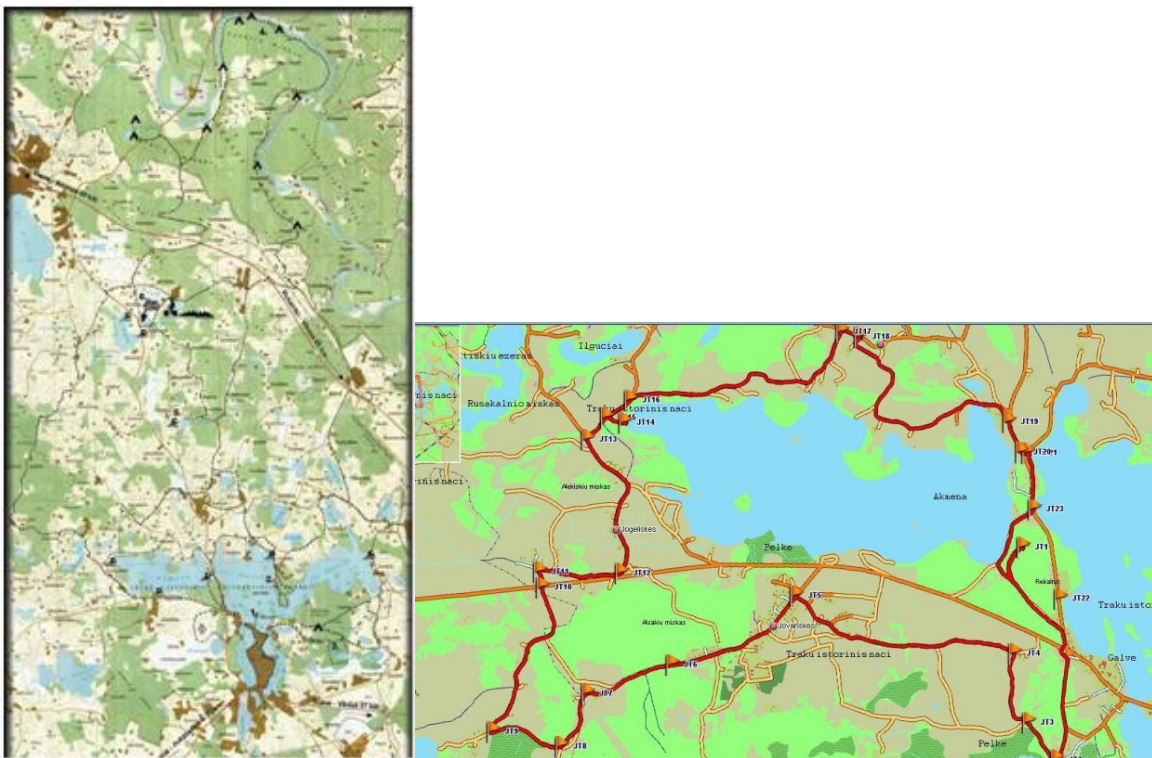
3.9. pav. Varnikų pažintinis takas

- **Dviračių aplink Trakus.** Šio dviračių maršruto ilgis -14 km. prie Lukos (Bernardinų) ežero prasideda dviračių takas. Šis ežeras yra vienas iš penkių Trakus supančių ežerų. Kunigaikščio Kęstučio laikais (14 a.) pietinėje miesto dalyje prie šio ežero buvo pastatyti Skaisčiausiosios Dievo motinos gimimo vienuolynas ir cerkvė. Toliau keliamoji gražiomis, vingiuotomis Lukos ežero pakrantėmis, maždaug už 1.2 km kairėje pusėje yra nedidelis skveras, buvęs 19 a. miesto parkas, o už jo boluojanti šv. Jono Nepomuko koplytstulpis (18 a.). Koplytstulpis stovi buvusioje miesto turgaus aikštėje. Privažiuojamos Pusiasalio pilies liekanos. Tai buvusi galinga 14 a. pilis, statyta kunigaikščio Kęstučio. Išlikę tik keletas gynybinių bokštų. Pilies teritorijoje stūkso kalva, vadinama Aukų kalnu, ant kurios stovėjusi pilis. Pravažius Pusiasalio pilį, jau iš tolo matomas architektūros paminklas- Salos pilis (14 -15a.). Tai vienintelė vandens pilis Rytų Europoje, pastatyta ant trijų viena šalia kitos esančių salų. Pilyje veikia Istorijos muziejus. Pavažius Galvės ežero pakrante, ties užėja „Karališkasis sodas“ išvažiuojama į Karaimų gatvę, kuria keliamoji iki pat galo. Žiede sukama Vievio kryptimi ir važiuojame iki ženklo „Dviračių pėsčiųjų takas“. Krūmais apaugęs takas tęsiasi apie 2 km. Privažiuojama automobilių stovėjimo aikštelė. Dešinėje pusėje - Istorinio nacionalinio parko turistinė schema. Tačiau šioje vietoje trasa baigiasi ir siūloma apsisukti ir keliu grįžti link Trakų. Maždaug už 300 m rekomenduojama važiuoti asfaltuotu taku link Akmenos ežero, paskelbto hidrografiniu draustiniu. Akmena švariausias Trakų ežeras, mėgstamas poilsiautojų. Čia didelis paplūdimys, galima trumpam sustoti ir išsimaudyti. Trumpai pavažius Akmenos pakrante, sukama į mišką,

įvažiuojama į Rėkalnio parką, kuriame stūkso Trakų alkakalnis. Pravažiavus parką, išvažiuojama į Vievio kelią, kuriuo keliaujama iki žiedo. Čia sukame link Semeliškių. Ties rodykle "Dviračių takas", sukama kairėn. Prasideda lauko keliukas. Pasiekiamas kalną, nuo kurio tolumoje matosi Galvės ežeras, Salos pilis, Užutrakio rūmai, Trakų apylinkės. Toliau keliaujama per Plomėnų ornitologinį draustinį. Jame pavasarį peri saugomi paukščiai. Miško keliukas išveda prie asfaltuoto kelio - Plomėnų gatvės. Pravažiuojamos senosios bei naujosios karaimų kapinės. Žaliaja gatve išvažiuojame į Karaimų gatvę. Toliau maršrutas tęsiasi per miestą. Keliaujama Karaimų gatve. Karaimų gatvė traukia akį savita architektūra: mediniai namai dėl vietos stokos buvo statomi galu į gatvę su trimis langais. Šioje gatvėje yra išlikusi ir karaimų šventovė - Kenesa. Tai nedidelis tinkuotas medinis pastatas su bokšteliu. Karaimų gatvė baigiasi ties kopylstulpiu šv. Jonui Nepomukui. Tai paskutinis lankytinas objektas šioje trasoje.

- **Ekskursija su gidu po istorinius Trakus.** Maršrutą sudaro Trakų salos pilis, Trakų pusiasalio pilies griuvėsiai, kiti Trakų miesto turistiniai objektai, Užutrakio dvaro rūmų parkas. Maršruto ilgis: 20 km.
- **Po turistų lankomiausius Trakų objektus.** Trakų salos pilis, Angelų takas, Užutrakio dvaro rūmų parkas, Varnikų gamtos takas, Trakų pusiasalio pilies griuvėsiai. Maršruto ilgis: 30 km.
- **Po Trakų istorinį nacionalinį parką.** Maršrutą sudaro Trakų salos pilis, Trakų pusiasalio pilies griuvėsiai, Daniliškių kaimas, Angelų takas, Užutrakio dvaro rūmų parkas, Lentvario dvaro sodybos parkas, Varnikų gamtos takas, Senųjų Trakų piliavietė. Maršruto ilgis: 55-60 km.

3.10. pav. Dviračių takai

- **Dviračių žygis Akmenos ežero žiedu.** Maršrutą sudaro Trakai – Arakalnis – Bražuolės piliakalnis – Naujasodis – Dobiliai – Panevežė – Daniliškės – Kunigaikštinė – Jovariškės – Trakai. Maršruto ilgis: 20-27 km.

Dviračių takų ir pėsčiųjų tinklas išvystytas pakankamai, tačiau būtina pilna infrastruktūra, todėl siūloma numatyti daugiau šių dienų reikalavimus atitinkančių dviračių stovų ir kitų ekologiškų dviračių ir pėsčiųjų takais galinčių judėti priemonių: triračiai, velomobilai, elektriniai dviračiai, briedžiai, riedučiai, riedlentės ir kt., nuomos punktų įrengimą.

Vandens kelių trasos. Trakų INP vandens trasos galimos tik ežerais. Didžiausi ežerai yra Bernardinų, Galvės, Skaisčio, Akmenos ir Totoriškių. Nardyti galima tik Akmenos ežere. Dar nardymui palankus Galvės ežeras su daubomis, tačiau kituose (išskyrus Akmenos) ežeruose nardyti ar teikti nardymo ar nardymo mokymo paslaugas galima tik pagal parengtą programą ir tik tam skirtose ar numatytose vietose, suderintose su Trakų INP direkcija.

Šiuo metu Trakų mieste yras siūlomas pasiplaukiojimas Galvės ežere, vandens maršrutu „Dvaras – Pilis“.

- Vandens jungtis „Dvaras-Pilis“. Išplaukiama iš Pilies salos. Laivu plaukiama iki Skaisčio ežero, ten apsisuka ir pro Užutrakio parką, grafo Tiškevičiaus rūmus, Kempingą slėnis“ ima kursą link pilies. Kelios šiuo maršrutu trunka apie 45-55 minutes.
- Vandens kelių trasa – Trakų ežerais. Bernardinų – Galvės – Skaisčio – Totoriškių ežerais. Maršruto ilgis apie 40 kilometrų. Tinkamas sezonas plaukti: gegužė - rugsėjis. Kelionę siūloma pradėti nuo Bernardinų (Lukos) ežero pietinės pakrantės. Maršruto metu aplankoma/matoma: Skaisčiausios Dievo motinos gimimo vienuolynas ir cerkvė, Pusiasalio pilies fragmentai, praplaukiamas medinis tiltas, buvusi Žalgirio irklavimo bazė, jachtklubas, išlikęs keltininko namelis Skaisčio ežere, “Verubės” poilsiavietė, grįžtama į Galvės ežerą. Toliau maršrutas eina palei Užutrakio parką. Plaukiama šiaurės rytine Galvės ežero dalimi link nakvynės vietos „Kempingas slėnyje“. Vėliau siūloma plaukti pro Galvės ežero salas: Deimantinė, Raudų, Valka, Plytinė, Pirtsalė, Pilies, Karvinės arba Karaimkos sala, Bažnytėlė. Taip pat dar siūloma aplankyti ir Totoriškių ežerą, kuris susijungia Galvės ežeru.

Be įprastinių vandens transporto priemonių būtina skatinti ir kitas alternatyvias ekologines vandens turizmo priemones, tokias kaip: elektriniai laivai, elektriniai hidrociklai, numatyti vandens taksi paslaugas.

3. 5. SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE

3.5.1. Motorizuoto transporto sistema

Susisiekimo poreikis yra vienas iš svarbesnių poreikių mūsų gyvenime. Transporto paslaugų vartotojai faktiškai yra visi žmonės bei visų rūšių verslai. Esant transporto sutrikimams, sumažėja žmonių komunikacinės galimybės, patiriami ekonominiai nuostoliai pačiose įvairiausiose veiklos sferose. Kai transporto sistemos sutrikimai tampa nuolatinais (pvz., grūstys miestuose, parkavimo vietų stoka), tai sudaro kliūtis racionaliam išteklių panaudojimui, mažina darbo pasidalinimą, neigiamai įtakoja aplinką, mažina žmonių ekonominę gerovę bei gyvenimo kokybę. Taigi, sėkmingas transporto sistemos funkcionavimas yra būtinas sparčiai ekonomikos raidai bei žmonių gerovei.

Trakų rajonas yra pietinėje Lietuvoje dalyje. Pagrindiniai transporto infrastruktūros elementai Trakų rajone – tai automobilių kelių tinklas ir geležinkelio linijos. Patogi Trakų rajono kaip pietinės Lietuvos dalies geografinė bei geopolitinė padėtis sudaro galimybę integruotis į svarbiausias šalies bei tarptautines magistrales, o per jas ir į transeuropinius kelių tinklus. Trakai pasiekiami beveik visomis kryptimis gerai įrengtais magistraliniais ir krašto keliais: Vilnius-Trakai-Prienai-Marijampolė (A16), Senieji Trakai-Trakai (214), Alytus-Trakai (220), Vievis-Trakai (107). Taip pat Trakų miestas ir jo apylinkės lengvai pasiekiamos nuo greitkelio Vilnius – Kaunas – Klaipėda (A 227), Varėna – Vilnius (A 4). Magistralinių ir krašto kelių sancaupos bei susikirtimai miesto teritorijoje, generuoja nepageidaujamus tranzitinius srautus, kurie neigiamai įtakoja miesto gyvenamąją bei turistinę aplinką. Siekiant miestą išlaisvinti nuo tranzitinių srautų ir pagerinti gyvenimo kokybę, būtina suformuoti ir įrengti miesto apvažiavimo sistemą.

3.5.2. Automobilizacijos lygis

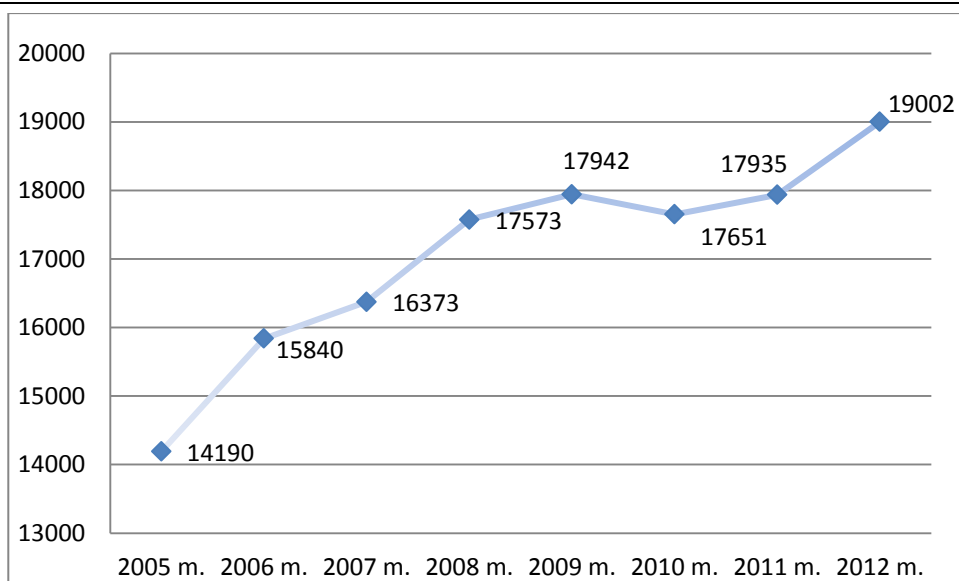
Vieni svarbiausių veiksnių, darančių įtaką miesto susisiekimo sistemos funkcionavimui, yra automobilizacijos ir motorizacijos lygio augimas bei transporto priemonių intensyvesnis naudojimas miesto vidaus kelionėms. Per paskutinius dešimtmečius Lietuvoje automobilizacijos lygis sparčiai ir stabiliai augo. Vidutiniškai kasmet Lietuvoje automobilizacijos lygis didėjo apie 7 proc. Trakų rajono savivaldybėje automobilizacijos lygis yra vienas aukščiausių apskrityje. Šiuo metu Trakų rajono savivaldybėje 1000-iai gyventojų tenka 561 individualūs lengvieji automobiliai, tuo tarpu šalyje - 541 aut./1000 gyv., Vilniaus miesto savivaldybėje-474 aut./1000 gyv.

3.11. lentelė. Automobilizacijos lygis Vilniaus apsk., aut. sk/1000 gyv.

1000 gyventojų tenka individualių lengvųjų automobilių								
Metai	Elektrėnų sav.	Šalčininkų r. sav.	Širvintų r. sav.	Švenčionių r. sav.	Trakų r. sav.	Ukmergės r. sav.	Vilniaus m. sav.	Vilniaus r. sav.
2012	591	588	544	529	561	544	474	545
2011	572	555	518	502	524	521	463	518
2010	552	525	496	480	512	504	455	500
2009	538	504	489	454	513	494	458	489
2008	517	488	459	430	497	468	448	473
2007	477	463	421	390	461	435	434	448
2006	459	474	403	377	441	434	434	430
2005	407	419	350	329	391	387	404	379

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Pagal lentelėje pateiktus Lietuvos statistikos departamento duomenis matyti, kad Trakų rajono automobilizacijos lygis per 7 metus išaugo apie 43 proc. Vertinant 2005-2012 m. individualių lengvųjų automobilių skaičiaus kitimo dinamiką Trakų rajone labiausiai išaugo 2006 m. bei 2011-2012 m (žr. 3.11. pav. „Trakų rajono individualių lengvųjų automobilių kitimo dinamika“ ir 3.12. lentelę „Transporto priemonių parkas 2005-2012 m.“).

3.11. pav. Trakų rajono individualių lengvųjų automobilių kitimo dinamika

3.12. lentelė. Transporto priemonių parkas Trakų rajone, 2005-2012 m.

2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Iš viso transporto priemonių, vnt.							
30949	34487	35792	38297	39020	38490	38947	41294
Lengvųjų automobilių, vnt.							
14190	15840	16373	17573	17942	17651	17935	19002

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

3.5.3. Automobilių kelių ir gatvių tinklas

Keliai, atsižvelgiant į transporto priemonių eismo pralaidumą, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomi į valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės kelius. Valstybinės reikšmės keliai, kuriais vyksta tarptautinis, tranzitinis, turistinis ir vietinis intensyvus transporto priemonių eismas, skirstomi į magistralinius, krašto ir rajoninius kelius. Magistraliniais keliais vyksta intensyviausias transporto priemonių eismas. Jiems priskiriami ir visi į Europos tarptautinių kelių tinklą įtraukiami valstybinės reikšmės keliai. Krašto keliai sudaro pagrindinio kelių tinklo dalį, kuriais vyksta intensyvus transporto priemonių eismas tarp Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų centrų, taip pat tranzitinio ir turistinio transporto priemonių eismas. Rajoniniai keliai jungia miestų ir kaimų gyvenamąsias vietas su pagrindinių kelių tinklu. Trakų rajoną kerta visų rūšių valstybinės reikšmės keliai: dvi europinės magistralės: Berlynas-Gdanskas-Karaliaučius-Marijampolė-Prienai-Vilnius-Minskas (E28), Klaipėda-Kaunas-Vilnius-Lyda-Černovcai-Bukareštas-Aleksandropolis (E85) ir trys magistraliniai keliai: Vilnius-Kaunas-Klaipėda (A1), Vilnius-Varėna-Gardinas (A4), Vilnius-Prienai-Marijampolė (A16). Taip pat Trakų rajone išplėtotas krašto ir rajoninių kelių tinklas: Trakai-Vievis (107), Trakai-Senieji Trakai (214), Trakai-Rūdiškės-Pivašiūnai-Alytus (220), Vievis-Aukštadvaris (221), Trakai-Rykantai, Aukštadvaris-Vaickūniškės, Onuškis-Žilinais-Puodžiai, Onuškis-Butrimonys-Punia, Bagdanonys-Strėva, Senieji Trakai-Šventininkai, Lentvaris-Raudonė, Trakai-Padvarionys-Semeliškės ir kt.

Esamas magistralinių, krašto kelių tinklas Trakų rajono savivaldybės teritorijoje yra pakankamas miestų, miestelių ir rajono teritorijoms aptarnauti. Labai geri transportiniai ryšiai su Vilniaus ir Kauno miestais. Trakų rajono magistraliniais keliais, kurie priskirti tarptautinio Europos transporto koridoriams, vyksta tarptautiniai pervežimai. Krašto ir rajoniniai keliai jungia seniūnijų centrus, rajono miestus ir miestelius bei užtikrina susisiekimą su kitų rajonų

centrais. Trakų rajono tinklą galima vertinti kaip gerai išplėtotą, kuris patenkina rajono gyventojų susisiekimo poreikius.

3.13. lentelė. Automobilių kelių ilgis Trakų rajone, 2012 m.

Kelių ilgis, km	Kelių su danga ilgis, km	Kelių su patobulinta danga ilgis, km	Žvyro kelių ilgis, km	Grunto kelių ilgis, km
1431	520	168	352	391
	<i>36,4 proc.</i>	<i>11,7 proc.</i>	<i>24,6 proc.</i>	<i>27,3 proc.</i>

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Trakų rajone valstybinės reikšmės keliuose vyrauja patobulintos kelių dangos, vietinės reikšmės keliuose – žvyro dangos.

Pagal Automobilių kelių direkcijos 2012 m. vidutinio metinio paros eismo intensyvumo duomenis, matyti, kad didžiausi lengvųjų automobilių srautai koncentruojasi magistraliniame kelyje (A16) bei krašto keliuose (220, 107). Mažiausi transporto srautai fiksuojami rajoniniuose keliuose, kurių apkrovimas daugeliu atveju nesiekia 1000 aut./p. (žr. lentelę 3.14. lentelę „Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas“).

3.14. lentelė. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas

Kelio Nr.	Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas, aut./p.					
	VMPIE	Motociklai	Lengvųjų aut.	Autobusai, mikroautobusai	Krovininiai aut.	Traktoriai
A16	9616	14	7872	408	910	21
220	2171	-	1895	76	185	15
214	1799	-	1571	61	154	13
107	3500	-	2886	136	454	24
221	593	-	526	19	44	4
4751	532	2	450	19	56	5
4709	802	6	775	5	15	1
4722	854	4	752	34	57	6
4750	444	2	360	29	50	3
4712	232	4	222	1	5	-
4713	171	-	130	9	28	4
4727	1956	2	1716	85	124	29

Šaltinis: Lietuvos Automobilių kelių direkcija.

Trakų miesto išorinį gatvių karkasą formuoja valstybinės reikšmės kelių tęsiniai: Vilniaus g. (A16), Gedimino g. (220), Aukštadvario g. (A16), Plomėnų g. (107) kuriose vyksta pagrindiniai tranzitiniai transporto srautai. Pagal Lietuvos Automobilių kelių direkcijos metinius eismo intensyvumo duomenis, didžiausi transporto srautai fiksuojami Vilniaus g. (9616 aut./parą, iš kurių 910 sudaro krovininis transportas), Aukštadvario g. (4025 aut./parą, iš kurių krovininis transportas sudaro apie 705), Palomėnų g. (3500 aut./parą, iš kurių 454 kroviniai aut.), Gedimino g. (2171 aut./parą, iš kurių krovininis transportas sudaro apie 185).

Trakų miesto vidinį gatvių karkasą formuoja Vytauto, Karaimų ir Trakų gatvės, kuriomis vyksta pagrindiniai automobilių bei turistų srautai. Trakų miesto gatvių tinklą formuoja C ir D kategorijos gatvės, kurių techniniai parametrai bei paskirtis daugeliu atveju neatitinka techninių reikalavimų (maži atstumai tarp sankryžų, maži gatvių pločiai bei istoriškai susiklostęs užstatymas).

A kategorijos g. – greito eismo gatvės skirtos tranzitiniam eismui ir miesto ryšiams su svarbiausiais užmiesčio keliais;

B kategorijos g. – skirtos susisiekimui tarp miesto funkcinių zonų, rajonų, centrų bei ryšiams su užmiesčio keliais;

C kategorijos g. – tai miesto plano funkcinės ir kompozicinės ašys, kurios skirtos viešojo transporto susisiekimui bei miesto vidaus transporto ryšiams užtikrinti;

D kategorijos g. – tai lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys, skirtos srautų pasiskirstymui į smulkias teritorijas, privažiavimas prie atskirų objektų.

3.15. lentelė. Trakų miesto gatvių kategorijos

Gatvės pavadinimas	Gatvės kategorija pagal STR2.06.01:1999	Gatvės raudonųjų linijų plotis, pagal STR2.06.01:1999
Vilniaus g.	C1	20-40
Aukštadvario g.	C1	20-40
Gedimino g.	C1,C2	20-40
Plomėnų g.	C1	20-40
Vytauto g.	D1	15-20
Karaimų g.	D1	15-20
Kranto g.	D2	15-20
Trakų g.	D1	15-20
Birutės g.	D1	15-20
Mindaugo g.	D1	15-20

Šaltinis: Trakų miesto bendrasis planas

Pagal Trakų miesto aplinkkelio specialiojo plano atliktus eismo srautų tyrimus, nustatyta, kad apie 400-500 krovininių automobilių per parą tranzitu važiuoja per Trakų miestą ir jo centrą. Taip pat buvo fiksuojamos automobilių grūstys Trakų miesto centre – Aukštadvario, Gedimino ir Vytauto g. esančioje žiedinėje sankryžoje, kurios laidumą smarkiai riboja sunkiasvoris transportas. Siekiant sumažinti tranzitinius transporto srautus per Trakų miestą, būtina įrengti miesto aplinkkelį, kuris sumažintų nepageidaujamus transporto srautus, avaringumą bei aplinkos taršą.

3.5.4. Esama automobilių statymo politika

Trakuose, kaip ir daugelyje kitų panašių miestų, augant automobilizacijos lygiui, transporto bei turistų srautams proporcingai auga ir automobilių stovėjimo vietų poreikis bei atsiranda problemos susijusios su stovėjimo vietų įrengimu, ypač tai juntama centrinėje miesto dalyje, kur koncentruojasi pagrindiniai gyventojų ir miesto svečių interesai: darbo vietos, aptarnavimo ir paslaugų infrastruktūra.

Automobilių stovėjimo vietų deficitas neigiamai įtakojo gyvenamąją aplinką, mažina eismo saugumą, užkemšami daugiabučių kiemai, menkina miesto estetinį vaizdą. Siekiant išlaisvinti miesto gatves bei sukurti poilsiui ir turizmui tinkamą aplinką, būtina miesto periferinėse zonose įrengti kompensacines automobilių stovėjimo aikšteles su atitinkama infrastruktūra, kuri užtikrintų paliktų automobilių saugumą bei užtikrinti patogias susiekimo galimybes su atskiromis miesto dalimis.

3.12. pav. Automobilių stovėjimo aikštelių schema

Trakų mieste ir jo priegose yra įrengta 19 automobilių stovėjimo aikštelių, kurios turi neribotą parkavimo trukmę.

3.16. lentelė. Automobilių stovėjimo aikštelių sąrašas

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vieta ir adresas	Plotas
1.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Šalia pilies, Karaimų g. 54B	406 kv. m
2.	Automobilių stovėjimo aikštelės	prie kavinės „Turistas“, Karaimų g. 66B, 66C	3088 kv. m
3.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Galvės gatvėje	220 kv. m
4.	Automobilių stovėjimo aikštelės	prieš Rėkalnį, Karaimų g. 101A, 101B, 103	11017 kv. m
5.	Automobilių stovėjimo aikštelės	Trakų g. 27, 29	2298 kv. m
6.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Plomėnų gatvėje	855 kv. m
7.	Automobilių stovėjimo aikštelė	prie DnB Nord banko, Vytauto g. 55	172 kv. m
8.	Automobilių stovėjimo aikštelė	prie prekybos centrų „Senukai“ ir „Iki“ Vytauto ir Mindaugo gatvėse	520 kv. m
9.	Automobilių stovėjimo aikštelė	prie maisto prekių parduotuvės Vytauto g. 4	120 kv. m
10.	Automobilių stovėjimo aikštelė	už maisto prekių parduotuvės „Maxima“, Vytauto g. 68	400 kv. m
11.	Automobilių stovėjimo aikštelė prie posūkio į kelią Trakai – Užtrakis	Šalia posūkio į Užtrakį	590 kv.m
12.	Aikštelė prie kelio Trakai – Vievis	Šalia karšto kelio 107	1900 kv.m
13.	Automobilių stovėjimo aikštelė prie Totoriškių ežero	Karaimų g. 56	800 kv.m
14.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Šalia Iki parduotuvės, Senkelio g.	2000 kv.m
15.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Šalia autobusų stoties	720 kv.m
16.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Aikštelės prie Mindaugo g. 16,20, 22	500 kv.m
17.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Trakų gatvėje Prie Sodros	2000 kv.m
18.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Karaimų g prie Sodros	780 kv.m
19.	Automobilių stovėjimo aikštelė	Karaimų g. 59	150 kv.m

Automobilių aikštelių apkrovimai priklauso nuo sezoniškumo bei klimatinių sąlygų. Šiltuoju laikotarpiu ir renginių metu, aikštelės esančios miesto centrinėje dalyje, šalia svarbiausių traukos objektų būna perpildytos, o toliau nuo senamiesčio nutolusių aikštelių išnaudojimas tesiekia apie 10 proc. Tokia situacija susidaro ne tik dėl poreikio statyti automobilius kuo arčiau traukos objektų, bet ir dėl parkavimo politikos, informavimo ir transporto reguliavimo priemonių trūkumo.

3.5.5. Geležinkelių transportas

Geležinkelių transportas yra vienas iš svarbiausių priemonių subalansuotai susisiekimo sistemai įgyvendinti bei mažinant neigiamą poveikį aplinkai, dalį krovinių ir keleivių iš automobilių transporto pritraukiant į geležinkelių transporto sektorių. Per Trakų rajoną praeina plačios vėžės geležinkelio ruožai: Vilnius-Lentvaris-Kaišiadorys-Klaipėda, Vilnius-Lentvaris-Varėna-Marcinkonys, Senieji Trakai-Trakai, kurių ilgis rajone sudaro 51,9 km. Ruožu Vilnius-Lentvaris-Kaišiadorys-Klaipėda yra pervežami IX tarptautinio geležinkelio transporto koridoriaus (Minskas-Radviliškis-Klaipėda) tranzitiniai kroviniai bei keleiviai. Kitais ruožais yra vežami keleiviai ir vietiniai kroviniai. Dėl mažo rajono ekonominio aktyvumo, nepakankamo rajone gaminamos produkcijos konkurencingumo, keleivių ir krovinių srautas per Trakų rajone esančias geležinkelio stotis yra palyginti nedidelis, išskyrus tranzitines kryptis. Geležinkelio

ruožas Vilnius-Senieji Trakai- Trakai suteikia miestui galimybę išorinius ryšius realizuoti ekologiškai švairiu transportu. Nepaisant mažų krovinių ir keleivių srautų, geležinkelio linija iki Trakų miesto turi būti palaikoma kaip strateginė turistinės reikšmės bei miesto gyventojų išorinių susisiekimo poreikių realizavimo alternatyva.

3.6. TURIZMO SRAUTŲ ANALIZĖ IR PROGNOZĖS

Turimais duomenimis Trakų rajone turizmo srautus (lankytojų skaičių) fiksuoja Trakų turizmo informacijos centras (TIC), Trakų istorinis muziejus, lankytojų monitoringą atlieka Aukštadvario regioninio parko direkcija. Trakų INP direkcija nepateikia duomenų apie lankytojų skaičių Trakų INP. Kadangi didžioji dalis turistų ir poilsiautojų lankosi pačiuose Trakuose ir jų apylinkėse, tai apie turizmo srautus galima spręsti iš informacijos pateikiamos Trakų turizmo informacijos centre (TIC).

Remiantis Trakų TIC pateikiama informacija turistų srautas nuo 2010 m. išaugo beveik 2 kartus. Pastebimas žymus turistų srauto padidėjimas šiltuoju metų laiku, ypač IV ketvirtį. Tai paaiškinama tuo, kad didžioji dalis turistų poilsiauja ir vyksta į turistines keliones būtent šiltais mėnesiais. Taip pat didelę įtaką turi vandens pramogos ir poilsis prie vandens telkinių, kurio laikotarpis apima šiltąjį metų laiką.

Kaip skelbiama Trakų TIC internetinėje svetainėje, kad dėl nuoseklios, daug metų vykdomos rinkodaros Lietuvos ir užsienio turizmo rinkose, lankytojų skaičius TIC-e ir Trakuose kasmet auga.

Suprantama, kad sezoniškumo išvengti neįmanoma, tačiau jį mažinti ne tik galima, bet ir būtina. Tam būtina plėtoti tokias pramogas ir programas (pvz., edukacines), kuriomis galima mėgautis nepriklausomai nuo metų laiko. Taip pat būtina stiprinti žiemos pramogas.

3.17. lentelė. Turistų srautai

Laikotarpis	Trakų r.sav. Turizmo informacijos centro lankytojų skaičius, vnt		
	Lietuvos gyventojai	Užsieniečiai	Visi lankytojai
2010 I ketv.	217	455	672
2010 II ketv.	1004	3268	4272
2010 III ketv.	1295	8728	10023
2010 IV ketv.	181	931	1112
Iš viso:	2697	13382	16079
2011 I ketv.	204	1043	1247
2011 II ketv.	1090	5104	6194
2011 III ketv.	1438	12231	13669
2011 IV ketv.	574	2063	2637
Iš viso:	3306	20441	23747
2012 I ketv.	174	1777	1951
2012 II ketv.	2275	7852	10127
2012 III ketv.	2130	14575	16705
2012 IV ketv.	874	1808	2682
Iš viso:	5453	26012	31465
2013 I ketv.	519	1813	2332
2013 II ketv.	3682	8129	11811
2013 III ketv.	2364	16827	19191
2013 IV ketv.	n.d.	n.d.	n.d.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, Trakų TIC duomenys

Ekonomikos plėtra bei socialinės sąlygos lemia užsienio ir vidaus turizmo srautų augimą. 2012 metais TIC apsilankė 31465 lankytojai, iš kurių užsieniečiai sudarė 26012 (83 proc.). Net 53 proc. visų lankytojų apsilankė per III ketvirtį.

Remiantis Trakų TIC informacija, galima matyti pagrindines tendencijas:

- Vis daugiau Lietuvos turistų savo poilsį planuoja iš anksto, naudojasi gaunama informacija iš naujienlaiškių ir interneto svetainės.
- Dėl kasmet nuosekliai vykdomos turizmo rinkodaros užsienio rinkose, turistų skaičius iš šių šalių nuolat auga.
- Lietuvos turistai Trakuose ilsisi neilgai, juos domina tuo metu vykstantys renginiai, aktyvus poilsis, šeimų poilsis ir su tuo susijusios pramogos.
- Užsienio turistai Trakuose poilsiauja trumpai, dauguma atvyksta vienai dienai be nakvynės, arba 1-2 nakvynėms.
- Užsieniečius Trakuose domina kultūrinis ir kulinarinis paveldas, renginiai, iškylos laivais, turistiniai maršrutai, dviračių nuoma, kitos aktyvios pramogos.
- Vis mažiau lėšų turistai skiria ne būtiniausioms išlaidoms, tačiau nakvynei renkasi aukštesnio lygio apgyvendinimo įstaigas. Vis mažiau turistų nori gyventi su bendrais sanitariniais patogumais keliems kambariams.

3.18. lentelė. Trakų TIC interneto svetainės lankytojų pokyčiai 2011-2012 metai (8 mėn.)

	2011 m. 8 mėn./ dalis bendrame skaičiuje	2012 m. 8 mėn. / dalis bendrame skaičiuje	+ proc. augimas - proc. mažėjimas
Interneto lankytojų skaičius	47 694	85 200	+37.3
Lietuva	77,6 proc.	82,6 proc.	
Rusija	2,8 proc.	4,5 proc.	
Lenkija	3,4 proc.	3,8 proc.	
Latvija	4,3 proc.	3,2 proc.	
Baltarusija	1,0 proc.	2,3 proc.	
Vokietija	1,5 proc.	2,0 proc.	
Trakų turizmo svetainę aplankusių pasaulio šalių skaičius	89	105	+18
Trakų turizmo svetainę aplankė internetu vartotojai iš pasaulio miestų (sk.)	1179	1509	+28

Per 2012 m. 8 mėnesius Trakai pasaulio interneto tinkle tapo 28 proc. žinomesni, palyginus su tuo pačiu 2011 metų laikotarpiu. Lietuvos interneto vartotojai sudaro 2/3 bendro puslapio lankytojų skaičiaus. Sugrįžtantys vartotojai sudaro 1/3 visų lankytojų skaičiaus.

Lietuvos interneto vartotojus domina renginiai, švenčių, konferencijų organizavimo vietos, edukacinės programos, ekskursijos, dviračių turizmas, aktyvios pramogos visai šeimai.

Užsienio šalių svetainės lankytojus domina kaip atvykti į Trakus, renginiai, apgyvendinimo vietos, dviračių ir pėsčiųjų pažintiniai maršrutai, sportinio inventoriaus nuoma, aktyvios pramogos.

Stebint lankytojų skaičiaus augimą Trakų apylinkėse ir didėjantį Trakų turizmo informacijos centro svetainės lankytojų skaičių, pagal Trakų TIC duomenis prognozuojama, kad ir ateityje turizmas šiame rajone augs.

3.7. ESAMOS BŪKLĖS STADIJOS IŠVADOS

- Vandens išteklių Trakų rajone yra pakankamai turizmo ir poilsio paslaugoms teikti ir joms vystyti.
- Gamtinių ir gydomųjų išteklių gausa rajonas nepasižymi, tačiau išgavus Trakuose mineralinio vandens, galėtų būti išplečiamas sveikatos ir sveikatinimo paslaugų spektras. Tai leistų žymiai sumažinti sezoniškumo įtaką. Svarbiausia – Trakai galėtų pakeisti statusą iš kurortinės vietovės – į kurortą.
- Trakų INP labai gausus kultūriniais ištekliais. Didžiausia jų koncentracija Trakų seniūnijoje. Kultūros paveldo ir gamtos paveldo išsaugojimui į kurti Trakų istorinis nacionalinis parkas.
- Kultūrinius išteklius Trakų rajone papildė muziejai, platus spektras švenčių pažintinių-educacinių programų. Didžioji dalis jų susikoncentravusi Trakų seniūnijoje. Amatininkystė, tradicinio maisto gamyba, kitų vietos papročių ir tradicijų populiarinimas turėtų būti skatinamas ir plėtojamas kaimo turizmo sodybose visame rajone.
- Kelionių organizavimo paslaugos rajone paplitusios neplačiai, didžioji dalis paslaugų teikėjų susikoncentravusi Trakų seniūnijoje.
- Apgyvadinimo paslaugos koncentruotos Trakų mieste. Rajone plačiai veikia įmonės, teikiančios kaimo turizmo paslaugas.
- Sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugos teikiamos tik keliuose objektuose, kurie išsidėstę Trakų seniūnijoje. Iš jų tik dviejose teikiamos reabilitacijos paslaugos.
- Maitinimo paslaugos daugiausia teikiamos Trakų mieste.
- Pramogos Trakų INP teikiamos įvairios, jas teikia didžioji dalis apgyvendinimo paslaugas teikiančių objektų.
- Autoturizmo sąlygos Trakų rajone palankios dėl pakankamai tankaus kelių tinklo. Pagrindiniai rajono keliai jungia jį su kitais didesniais Lietuvos miestais, o svarbiausia – Vilniumi.
- Vandens turizmo galimybės Trakų rajone susijusios su vandens ištekliais ir labiausiai susikoncentravusios Trakų mieste.
- Pėsčiųjų ir dviračių takų su visa reikiama infrastruktūra Trakų rajone yra daug mažiau nei viešai siūlomų maršrutų. Dalyje įdomiausių maršrutų įrengus reikiamą infrastruktūrą, užtikrinus reikiamą keliautojų saugumą dviračių ir pėsčiųjų takų skaičius būtų pakankamas. Didžioji dalis dviračių ir pėsčiųjų maršrutų yra ties lankomų objektų santalkomis, t.y. Trakų INP teritorijose.

4. KONCEPCIJA

Ekologinis turizmas priskiriamas tausojančiojo turizmo šakai. Tinkamai įdiegtas ir įgyvendintas ekologinis turizmas gali padėti siekti aplinkosaugos tikslų, sumažindamas įprasto turizmo neigiamą poveikį aplinkai; aktyviai prisideda prie gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimo bei lankytojams padeda susipažinti su teritorijoje esančiais gamtos ir kultūros paveldo objektais. Ekoturizmas viena iš poilsio šakų, kuri geriausiai tinka pavieniams keliautojams ar nedidelėms organizuotoms grupėms.

Rengiamu „Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiuoju planu“ siekiama užtikrinti ekologinio transporto priemonių ir infrastruktūros integravimą į bendrą visumą su esama ir gretima struktūra. Planuojamos trasos derinamos su gyvenamąją, kelių ir takų aplinka. Siekiama, kad plano konceptualūs sprendiniai būtų patrauklūs, estetiški ir patogūs žmonėms, derėtų su esama aplinkinių teritorijų architektūra ir prisidėtų prie savito Trakų istorinio nacionalinio parko įvaizdžio kūrimo.

Specialiojo plano rengėjai iki specialiojo plano rengimo pradžios išanalizavo parengtus ir planuojamoje teritorijoje galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, kurie numato turizmo vystymo kryptis bei susisiekimo infrastruktūros plėtrą Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje.

4.1. KONCEPCIJOS ALTERNATYVOS

Rengiant specialųjį planą ir siekiant nustatyti tinkamiausią sprendinių alternatyvą, buvo analizuojamos dvi koncepcijų alternatyvos: Koncepcija Nr.1. Ribotos (minimalios) plėtros koncepcija ir Koncepcija Nr. 2. Plačios (maksimalios) plėtros koncepcija:

Koncepcija Nr.1. Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva.

Vystant Ribotos (minimalios) plėtros koncepciją iš esmės plėtojama susiklosčiusių tendencijų tąsa, kai naujos trasos ir/ar maršrutai planuojami minimaliai. Šiuo atveju esama turizmo ir susisiekimo infrastruktūra pritaikoma konkrečioms ekologinio transporto rūšims (pėsčiųjų judėjimui, dviračiams, viešajam ekologiškam transportui ir kt.) įvertinus esamos infrastruktūros būklę, bei naujos įrengimo poreikį.

Koncepcijos Nr. 1 atveju siūloma ekologinio turizmo transporto grandis plėtoti minimaliai, daugiausiai panaudojant esamą infrastruktūrą. Naujos ekologinio turizmo grandys siūlomos tose planuojamos teritorijos atkarpose, kur reikalingas vientiso turistinio tinklo suformavimas. Įgyvendinus šią koncepcijos alternatyvą, ekologinio turizmo transporto idėja būtų plėtojama ir vystoma „centrinėje“ Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje bei jungtų pagrindinius traukos taškus, t.y. Senuosius Trakus, Trakus, Užutrakį, Varnikus.

Koncepcija Nr.2. Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos alternatyva.

Šioje koncepcijoje maksimaliai įvertinami iki šio specialiojo plano rengimo pradžios parengti teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai. Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos įgyvendinimas užtikrintų iki šiol parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo tąsą, nepažeistų teritorijoje galiojančių veiklos apribojimų, užtikrintų pėsčiųjų ir bemotorių transporto priemonių naudotojų saugumą ir suteiktų alternatyvą naudotis ekologišku transportu iškeičiant automobilį į dviratį ar kitą ekologišką transporto priemonę, taip pat sumažintų aplinkos taršą išmetamosiomis dujomis. Sujungus esamas ir planuojamas ekologinio transporto trasas į bendrą tinklą, apimančią visą Trakų istorinio nacionalinio parko teritoriją, būtų didinama vietos gyventojų gyvenamosios aplinkos gerovė ir Trakų istorinio nacionalinio parko patrauklumas turistiniu aspektu.

Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos įgyvendinimo atveju siūloma ekologinio turizmo transporto grandis plėtoti visoje Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje. Šiuo atveju Koncepcijoje Nr. 1. „Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“ siūlomus konceptualius sprendinius siūloma papildyti, transporto grandis bei maršrutus planuojant maksimaliai įtraukus teritorijoje esančius traukos objektus, formuojant vientisą ir ekologišką turizmo transporto tinklą.

4.2. KONCEPCIJOS ALTERNATYVŲ PALYGINIMAS

Formuojant ekologinio turizmo transporto grandis Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje buvo analizuojamos ir lyginamos dvi koncepcijos alternatyvos.

Tiek pirmos, tiek antros koncepcijos atveju siūlomos pėsčiųjų, pėsčiųjų-dviračių, dviračių, visuomeninio (ekologiško) transporto, vandens turizmo ekologinės grandys. Koncepcijos Nr. 2 „Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“ atveju siūlomi papildomi sprendiniai žirgų turizmo trasų formavimui, taip pat siūlomas platesnis visų aukščiau minimų ekologinio turizmo transporto priemonių plėtros tinklas lyginat su Koncepcija Nr. 1 „Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“.

4.1 lentelė. Koncepcijos alternatyvų palyginimas

	KONCEPCIJA NR.1. RIBOTOS (MINIMALIOS) PLĖTROS KONCEPCIJOS ALTERNATYVA	KONCEPCIJA NR.2. PLAČIOS (MAKSIMALIOS) PLĖTROS KONCEPCIJOS ALTERNATYVA
PĖSČIŲJŲ TAKAI	<p>- <i>Varnikų pažintinis takas.</i> Esama suformuota ir įrengta trasa Varnikų botaniniame-zoologiniame draustinyje;</p> <p>- <i>Pėsčiųjų takai Užutrakio dvaro parke.</i> Esamas susiformavęs pėsčiųjų takų tinklas Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinyje.</p> <p>- <i>Pėsčiųjų takas į Trakų salos pilį.</i> Esamas pėsčiųjų takas/tiltai nuo Karaimų g. per Karvinės (Karaimkos) salą į Pilies salą.</p> <p>PASTABA:</p> <p>- Ties Bražuolės gyvenvietėje, esančios apžvalgos aikštelės (žr. grafinėje dalyje) pėsčiųjų takų tinklas, poilsio aikštelių išdėstymas, numatomų poilsio įrenginių išdėstymas sprendžiami 2000 m. liepos 4 d. Trakų raj. sav. Mero potvarkiu Nr. 570 patvirtinto Apžvalgos aikštelės prie Bražuolės gyvenvietės detaliojo plano sprendiniais.</p> <p>- Apžvalgos aikštelės, esančios kelyje Trakai – Semeliškės, Jovariškių kaime (žr. grafinėje dalyje) pėsčiųjų takų, automobilių stovėjimo aikštelės, poilsio infrastruktūros bei koplytstulpio įrengimas sprendžiamai 2002 m. spalio</p>	<p>- <i>Galioja visi konceptualūs sprendiniai pėsčiųjų takų įrengimui, numatyti Koncepcijoje Nr. 1. „Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“.</i></p> <p>Papildomi konceptualūs sprendiniai:</p> <p>- <i>Gamtinis-pažintinis pėsčiųjų takas Šulininkų mišku.</i> Naujai formuojamas gamtinis pėsčiųjų takas, esamais miško takais, palei Šulininkų miške esančių ežerų: Šulininkų, Dydiškių ir Apvaluko pakrantes.</p> <p>- <i>Užutrakio dvaro parko pėsčiųjų takų ir Varnikų pažintinio tako jungtis.</i> Specialiuoju planu numatoma galimybė atkūrus Užutrakio dvare veikusio plausto veiklą, vandens keliu sujungti pietinę Užutrakio pakrantę su šiaurės vakarine Varnikų miško pakrante bei numatyti pėsčiųjų tako jungtį, tarp esamų Užutrakio dvaro parko ir Varnikų pėsčiųjų takų tinklo.</p>

	<p>31 d. Trakų raj. sav tarybos sprendimu Nr. S1-152 patvirtinto Karališkųjų laukų apžvalgos aikštelės detaliojo plano sprendiniais.</p>	
<p>PĖSČIŪJŲ- DVIRAČIŲ TAKAI</p>	<p>- <i>Trakų geležinkelio stotis – Babriškės.</i> Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų geležinkelio stoties iki Babriškių kaimo panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstamas jos atkarpas;</p> <p>- <i>Trakų geležinkelio stotis – Trakų autobusų stotis – Karaimų g. (ties Karaimų g. 57A).</i> Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų geležinkelio stoties, persikėlus į Vilniaus Mažąją g., palei Lukos (Bernardinų) ežero vakarinę pakrantę iki geležinio Karaimų tilto, panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstamas jos atkarpas;</p> <p>- <i>Trakų geležinkelio stotis – Senieji Trakai.</i> Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų geležinkelio stoties iki Senųjų Trakų gyvenvietės (palei Vilniaus g., Senkelio g. ir Trakų g.) panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstamas jos atkarpas;</p> <p>- <i>Kelių Nr. 214 ir Nr. 4727 susikirtimo žiedas – kryptis į Lentvarį.</i> Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas palei kelią Nr. 4727 panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstamas jos atkarpas;</p> <p>- <i>Trakų autobusų stotis – kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedas.</i> Siūloma pritaikius dviratininkų saugumą užtikrinančias priemones (automobilių greičio ribojimą ir kt.) leisti dviratininkų eismą bendrame transporto sraute Vytauto g. atkarpoje nuo Trakų autobusų stoties iki Vytauto g. 69. Toliau siūloma formuoti atskirą pėsčiųjų/dviračių taką rytine Totoriškių ežero pakrante, Ežero bei Trakų gatvėmis. Karaimų g. iki kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedo dviratininkų eismą taip pat siūloma leisti bendrame sraute, papildomai įrengus dviratininkų saugumą užtikrinančias</p>	<p>- <i>Galioja visi konceptualūs sprendiniai pėsčiųjų-dviračių takų įrengimui, numatyti Konceptijoje Nr. 1. „Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“.</i></p> <p>Papildomi konceptualūs sprendiniai:</p> <p>- <i>Babriškės – Trakų autobusų stotis.</i> Koncepcijos Nr. 2 atveju siūloma pratęsti pėsčiųjų/dviračių taką <i>Trakų geležinkelio stotis – Babriškės</i> nuo Babriškių kaimo iki Trakų autobusų stoties. Siūlomo tako trasa eitų palei Nendrių g., Pakrantės g., vakarinę Babruko ežero pakrantę ir Aukštadvario g., tokiu būdu būtų sudaroma galimybė turistams apvažiuoti Gilušio, Babruko ir Lovkos ežerus.</p> <p>- <i>Aukštadvario g. ir Plomėnų g. sankirtas – Karaimų g.</i> Siūloma įrengti naują pėsčiųjų/dviračių taką vakarinėje Totoriškių ežero pakrantėje su atkarpa į Totoriškių ežero pakrantės paplūdimį.</p> <p>- <i>Pėsčiųjų/dviračių takas rytine Lukos (Bernardinų) ežero pakrante.</i> Formuojamas takas esamais Lukos (Bernardinų) ežero pakrantės takais nuo Vilniaus Mažosios g. rytine Lukos ežero pakrante, Žemaitės g. iki esamo pėsčiųjų/dviratininkų tako vakarinėje Lukos (Bernardinų) ežero pakrantėje.</p> <p>- <i>Žemaitės g. – Ostruvka.</i> Siūloma įrengti atskirą pėsčiųjų/dviračių taką nuo Žemaitės g. nuo Galvės ežero rytinėje pusėje esančios jachtų priplaukos iki Ostruvkos gyvenvietės.</p> <p>- <i>Užutrakio dvaro parkas – Rubežius.</i> Formuojamas pėsčiųjų/dviračių takas nuo Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinio iki Rubežiaus gyvenvietės. Pėsčiųjų/dviračių tako trasa planuojama palei esamas vietinės reikšmės kelius, gatves ir miško kelius.</p>

	<p>priemonės;</p> <p>- <i>Kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedas – iki Užutrakio dvaro parkas.</i> Formuojamas pėsčiųjų/dviračių takas panaudojant esama inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstantus jos elementus palei kelius Nr. 107, Nr. 4722 ir Nr. 4750;</p> <p>- <i>Kelių Nr. 4722 ir Nr. 4750 sankirta – kryptis į Vievj.</i> Planuojamas pėsčiųjų/dviračių takas panaudojant esama inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstantus jos elementus.</p>	
<p>DVIRAČIŲ TAKAI/ MARŠRUTAI</p>	<p>- <i>Trakų pusiasalis – Varnikų pažintinio tako pradžia.</i> Nuo Trakų pusiasalio planuojamas maršrutas iki Varnikų pažintinio tako mažo automobilių eismo intensyvumo Žemaitės ir Skaisčio gatvėmis ir kitais vietinės reikšmės keliais (t.y. papildoma infrastruktūra šioje atkarpoje nėra numatoma).</p> <p>- <i>Varnikų pažintinis takas – Užutrakio dvaro parkas.</i> Planuojamas dviračių maršrutas aplink Skaisčio ir Birvos ežerus nuo Varnikų pažintinio tako pradžios iki Užutrakio dvaro parko draustinio. Dviračių maršruto trasa planuojama esamais vietinės reikšmės keliais, miško keliais. Ties Kariotiškėmis, Trakų g. ir Miško g. sankirtoje numatoma dviračių maršruto taša už planuojamos teritorijos ribos į Lentvario dvarą).</p>	<p>- <i>Aplink Akmenos ežerą.</i> Esamais vietinės reikšmės keliais formuojamas maršrutas aplink Akmenos ežerą.</p> <p>-<i>Kiti dviračių takai/maršrutai.</i> Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje formuojamas Konceptijos Nr. 2 įgyvendinimo atveju formuojamas platus dviračių takų/maršrutų tinklas, plačiai apimantis visoje planuojamoje teritorijoje esančius traukos objektus, lankytinas vietas ir parko teritorijoje esančias gyvenvietes. Tokiu būdu atsirastų galimybė ekologinėmis transporto priemonėmis naudotis ne tik turizmo reikmėms, bet ir kasdieniam susisiekimui.</p>
<p>VISUOMENINIO (EKOLOGIŠKO) TRANSPORTO MARŠRUTAI</p>	<p>- Siūloma organizuoti keleivių pervežimą visuomenių transportu – elektriniu autobusu nuo Trakų autobusų stoties iki kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedo. Numatoma galimybė, įvertinus gyventojų ir turistų poreikį tam tikromis dienomis, pvz. savaitgaliais, o šiltuoju metų laiku kas dieną tam tikromis valandomis, maršrutą pratęsti iki Užutrakio dvaro parko.</p> <p>- Siūloma organizuoti keleivių pervežimą visuomeniniu transportu – elektriniu autobusu nuo Trakų autobusų stoties iki poilsio komplekso, esančio Gedimino g. 26, Trakai.</p>	<p>- Galioja visi konceptualūs sprendiniai pėsčiųjų-dviračių takų įrengimui, numatyti Konceptijoje Nr. 1 „Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“.</p>

<p style="text-align: center;">VANDENS TURIZMO PLAUKIOJIMO ZONOS</p>	<p>- <i>Galvės ežeras</i>. Siūloma numatyti vandens turizmo plaukiojimo zoną visoje Galvės ežero teritorijoje. Plaukiojimas akvatorijoje, skirtoje akademinio irklavimo, baidarių ir kanojų irklavimo sportui (kai nevyksta varžybos ar treniruotės) galimas tik „<i>Valstybinio vidaus vandens fondo žemės sklypo, Galvės ežero pietvakarinės dalies, prie Karaimų g. 73 Trakų m. specialiojo plano</i>“ numatytais plaukimo trajektorijomis. Galvės ežero teritorijoje plaukoti galima visą navigacijos sezoną, suderinus savaeigių transporto priemonių variklių galingumą, jų skaičių su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija ir Trakų rajono savivaldybės administracija.</p> <p>- <i>Lukos (Bernardinų) ežeras</i>. Siūloma numatyti vandens turizmo nesavaeigėmis vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Lukos (Bernardinų) ežero teritorijoje. Savaeigių transporto priemonių plaukiojimas planuojamoje zonoje galimas nuo birželio 21 d. Iki navigacijos sezono pabaigos, kai bendras variklių galingumas neviršija 10 AG (8 kW).</p>	<p>- Galioja visi konceptualūs sprendiniai pėsčiųjų-dviračių takų įrengimui, numatyti Konceptijoje Nr. 1 „Ribotos (minimalios) plėtos koncepcijos alternatyva“.</p> <p>Papildomi konceptualūs sprendiniai:</p> <p>- <i>Akmenos ežeras</i>. Siūloma numatyti vandens turizmo nesavaeigėmis bei mažo galingumo savaeigėmis vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Akmenos ežero teritorijoje.</p> <p>- <i>Totoriškių ežeras</i>. Siūloma numatyti vandens turizmo nesavaeigėmis vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Totoriškių ežero teritorijoje. Savaeigių transporto priemonių plaukiojimas planuojamoje zonoje galimas nuo birželio 21 d. iki navigacijos sezono pabaigos, kai bendras variklių galingumas neviršija 10 AG (8 kW).</p> <p>- <i>Babruko ežeras</i>. Numatoma vandens turizmo plaukiojimo zona visoje Babruko ežero akvatorijoje nesavaeigėmis ir mažo galingumo savaeigėmis vandens transporto priemonėmis.</p>
<p style="text-align: center;">ŽIRGŲ TURIZMO TRASOS</p>	<p>Koncepcijos Nr. 1 sprendiniai žirgų turizmui nenumatomi.</p> <p>- Siūloma įrengti žirgų turizmo trasą nuo Aukštadvario iki Jovariškės esančio žirgyno bei numatyti radialinę trasą aplink Plomėnų ornitologinį draustinį, esamais vietinės reikšmės bendro naudojimo keliais.</p>	

Specialiojo plano rengėjų nuomone, priimtinesnė ir ekologinio turizmo požiūriu patrauklesnė yra Koncepcija Nr.2 „Plačios (maksimalios) plėtos koncepcijos alternatyva“, nes šios koncepcijos įgyvendinimo atveju planuojamas platus ekologiškų transporto priemonių judėjimo tinklas, atsiranda galimybė ekologiško transporto priemonėmis aplankyti vaizdingiausias Trakų istorinio nacionalinio parko vietas, lankytinus objektus, kultūros vertybes ir kitas patrauklias vietas. Taip pat Koncepcijos Nr. 2 įgyvendinimo atveju numatoma, kad planuojamoje Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje ar jo gretimybėse atsiradus naujoms urbanizuotoms teritorijoms, patraukliems turistiniams objektams, pagal poreikį bei technines įrengimo galimybes, turi būti sprendžiamas naujų ekologinių turizmo transporto grandžių įrengimo bei apjungimo su šiuo specialiuoju planu planuojamomis ekologinėmis turizmo transporto grandimis klausimas.

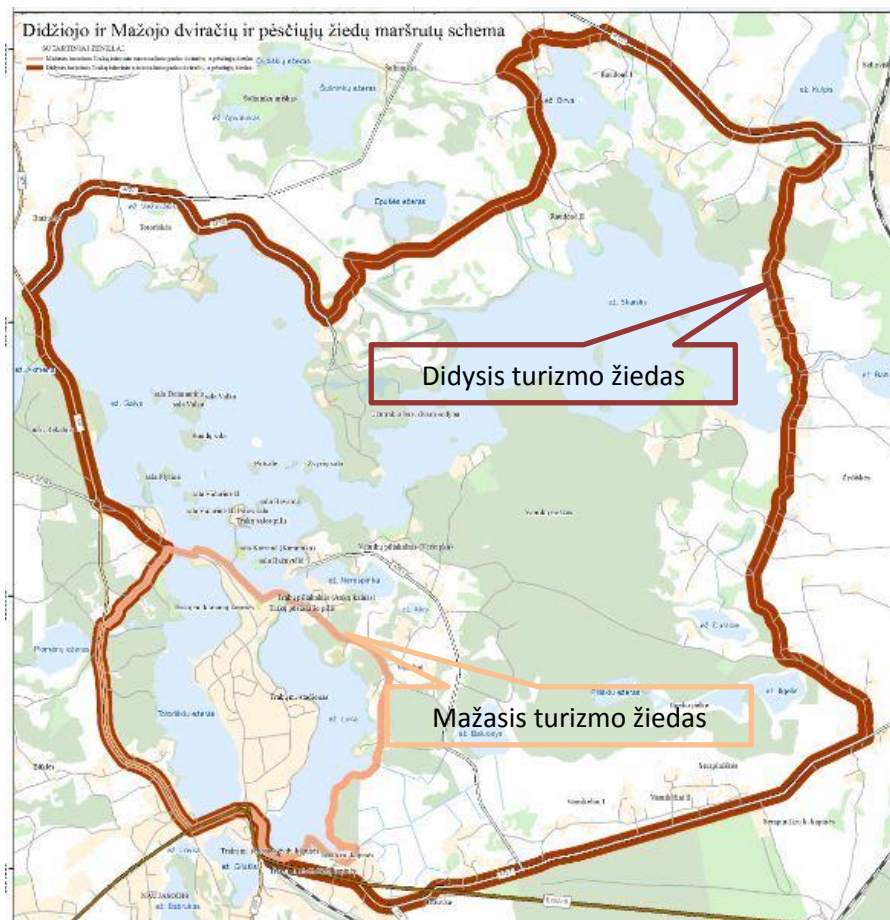
Toliau tekste bus detalizuojami ir išsamiau apibūdinami Koncepcijos Nr.2 „Plačios (maksimalios) plėtos koncepcijos alternatyvos“ konceptualūs sprendiniai.

4.3. DIDYSIS IR MAŽASIS TURISTINIAI ŽIEDAI TRAKŲ ISTORINIAME NACIONALINIAME PARKE

Trakų istorinis nacionalinis parkas turizmo požiūriu turi labai didelį potencialą, čia gausu lankytinų objektų, kultūros paveldo vertybių, vaizdingų kraštovaizdžio vietų. Rengiamo specialiojo plano koncepcijos Nr.2 „Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos alternatyva“ atveju siūloma suformuoti platų pėsčiųjų/dviračių takų bei dviračių maršrutų tinklą.

Dėl lankytinų objektų gausos ir siūlomų paslaugų įvairovės daugiausia turistų Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje atvyksta į Trakų miestą, iš kur toliau savarankiškai ar pasinaudodami Trakų turizmo ir informacijos centro paslaugomis planuoja turistinius maršrutus parko teritorijoje. Viena iš šio specialiojo plano uždavinių yra suformuoti vieningą ekologinių turizmo transporto grandžių infrastruktūrą. Atsižvelgdami į tai specialiojo plano rengėjai siūlo planuoti vientisą turistinių takų ir maršrutų tinklą, paliekant galimybę Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams ir/ar gyventojams savarankiškai įvertinti keliavimo poreikį ir kelionės po Trakų istorinį nacionalinį parką maršrutus planuoti įvertinus lūkesčius, t.y. paliekama galimybė keliauti mažesniais ar didesniais radialinio pobūdžio turistiniais takais ir/ar maršrutais, aplangant lankytinas vietas bei objektus.

Specialiuoju planu siūloma išskirti ir atskirai įvardinti, turistiniu požiūriu patraukliausius turistinius žiedus planuojamoje teritorijoje (žr. 4.1. pav. „Didysis ir Mažasis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedai“).

4.1. pav. Didysis ir Mažasis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedai

- Mažasis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedas. Keliaujant Mažuoju turizmo žiedu aplankomos Lukos (Bernardinų) bei Totoriškių ežerų pakrantės, žymiausi lankytini

objektai centrinėje Trakų miesto dalyje – Trakų piliakalnis, Trakų salos pilis, Karaimų gatvė ir kt.

- Didysis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedas. Keliaujant šiuo maršrutu apvažiuojami Lukos (Bernardinų), Birvos, Skaisčio, Lukos ežerai, Užutrakio dvaro parko sodyba ir kt.

4.4. PERSPEKTYVINIAI SPRENDINIAI KONCEPCIJOS NR. 2 ĮGYVENDINIMO ATVEJU

Trakų istorinis nacionalinis parkas yra unikalus. Tokio pobūdžio parkas yra vienintelis šalies teritorijoje, todėl įvertinus turistinį parko potencialą, rengiamo specialiojo plano Konceptijos Nr. 2 „Plėtos (maksimalios) koncepcijos alternatyvos“ įgyvendinimo atveju numatomos galimybės išplėsti planuojamoje teritorijoje teikiamų ekologinio turizmo paslaugų spektrą. Šiuo atveju ateityje numatoma Trakų rajono savivaldybės galimybė, atsižvelgiant į rajono ekonominę, socialinę padėtį, bei įvertinus poreikį įrengti šiuos turizmo susisiekimo elementus (žr. Konceptija Nr. 2 brėžinį):

1. Numatoma galimybė rekonstruoti esamą medinį tiltą per Lukos ežerą, pvz. įrengiant nustumiamą tiltą, tokiu atveju iš Lukos ežero į Galvės ežerą galėtų perplaukti ir didesni buriniai laivai, bei kitos didesnių gabaritų vandens transporto priemonės.

2. Numatoma galimybė sujungti Galvės ir Akmenos ežerus, atstačius anksčiau buvusio Perkaso ežerą su anksčiau buvusiomis (XVIII a.) kranto linijomis. Tokiu būdu būtų galimas vandens turizmo transportas apimantis du didžiuosius Trakų istorinio nacionalinio parko ežerus. Atstačius Perkaso ežero kranto liniją būtų reikalingas naujo tilto įrengimas.

4.2. pav. Esamų ir senųjų krantų linijų palyginimas

Galvės ir Akmenos ežerų sujungimo galimybė vandens keliu, gali būti sprendžiama tik tuo atveju, jei išsikeltų vakarinėje Galvės ežero pakrantėje esanti Lietuvos olimpinio sporto centro Trakų irklavimo bazė bei būtų atlikti išsamūs hidrologiniai tyrimai ir hidrotechniniai

skaičiavimai, įvertinantys šio conceptualaus sprendinio įgyvendinimo pasekmes gamtinei, ekologiškai, socialinei, ekonominei aplinkai. Įvertinus, tai kad Lietuvos olimpinio sporto centro Trakų irklavimo bazė vis tobulina ir investuoja į savo infrastruktūrą ir neplanuoja artimiausioje perspektyvoje išsikelti į kitą vietą, ežerų sujungimo vandens keliu idėja toliau nenagrinėjama ir nedetalizuojama.

3. Numatoma galimybė įrengti naują privažiavimo kelią į Užutrakio dvaro parką, esamų vietinės reikšmės kelių trajektorija. Šiuo atveju dviračių eismui būtų palikta kelio Nr. 4750 atkarpa nuo Totoriškių iki Užutrakio dvaro parko, o automobilių eismas būtų nukreiptas siūlomai naujai įrengti privažiavimo keliu.

Koncepcijoje Nr. 2 numatomi perspektyviniai sprendiniai, rengiamu specialiuoju planu nėra nagrinėjami plačiau. Šių conceptualių sprendinių įrengimo galimybės turėtų būti sprendžiamos kitais teritorijų planavimo dokumentais, galimybių studijomis, techniniais projektais, įvertinus ir atsižvelgus į tokio pobūdžio infrastruktūros įrengimo poreikį planuojamoje teritorijoje, ekonomines rajono galimybes ir kitus veiksnius.

4.5. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ PAGRINDINIAI PLANAVIMO PRINCIPAI

Siekiant geriausio rezultato specialiojo plano rengėjai atsižvelgė į teritorijoje galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinius. Taip pat buvo bendraujama su savivaldybės ir seniūnijų specialistais, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija. Buvo identifikuoti planuojamoje teritorijoje esantys pagrindiniai traukos objektai bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyti kriterijai, kuriais vadovaujantis būtų užtikrintas ekologinio transporto infrastruktūros funkcionalumas, saugaus eismo ir ekologiškumo principas.

Koncepcijos stadijoje siūlomas pėsčiųjų/dviračių takų ir dviračių maršrutų suskirstymas pagal įrengimo tipą:

1. Atskiras pėsčiųjų/dviračių takas, kuris numatomas šalia valstybinės reikšmės kelių ir gatvių;
2. Atskiras pėsčiųjų/dviračių takas, kuris numatomas atskirai nuo automobilių kelių eismo ir eina per želdynus – žaliakelis;
3. Mišrus eismo takas/maršrutas, kuris numatomas žemo eismo intensyvumo vietinės reikšmės keliais, gatvėmis, takais.

Pagrindiniai ekologinių transporto grandžių planavimo principai:

- Trasos turi būti patrauklios;
- Trasos turi įsilieti į bendrą vietovės kraštovaizdį;
- Trasos turi būti saugios, siūloma vengti intensyvaus eismo kelių ir gatvių;
- Turi būti užtikrintas saugus eismas trasomis;
- Trasos turi būti patrauklios turistiniu požiūriu, t.y. trasomis turi būti lengva pasiekti lankytinus objektus Trakų istorinio nacionalinio parko (toliau – TINP) teritorijoje;
- Trasos turi būti paženklintos kelio ir informaciniais ženklais bei nuorodomis į lankytinus objektus;
- Ekologinio turizmo transporto grandys turi sudaryti vieningą sistemą TINP teritorijoje.

Pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus patvirtintas Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijas, dviračių takų susisiekimo

tinklas pagal paskirtį skirstomas į: susisiekimo ir rekreacinį. Pagal funkcionalumą susisiekimo paskirties dviračių tinklas gali būti keturių tipų: atskiras dviračių takas, dviračių eismo juosta, dviračių gatvė bei pėsčiųjų ir dviračių takas. Rekreacinės paskirties dviračių tinklas pagal funkcionalumą skirstomas į: atskirą dviračių taką, pėsčiųjų ir dviračių taką bei dviračių gatvę.

Susisiekimo paskirties dviračių takais daugiausiai naudojasi nuolatiniai gyventojai keliaujantys tarp kasdienės veiklos traukos objektų ar specialaus intereso objektų. Rekreacinės paskirties dviračių takais dažniausiai naudojasi turistai ar vietos gyventojai norėdami pasiekti rekreacinius ar turistinius traukos objektus.

Specialiuoju planu nagrinėjamoje teritorijoje skatinamas ekologiškų transporto priemonių naudojimas, todėl siekiama, kad planuojamos transporto grandys pagal funkcionalumą visuomenei tarnautų tiek rekreaciniu, tiek susisiekimo požiūriu. Taip pat siekiant sumažinti sezoniškumo skirtumus, rekomenduojama pagal galimybę pėsčiųjų/dviračių takuose, šaltuoju metų laiku įrengti slidinėjimo trasas, o ant užšalusių vandens telkinių pačiūžų trasas.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad plėtojant ekologinio transporto vystymo idėją ir siekiant ją populiarinti, rekomenduojamas visuomenės informavimas apie atsiradusius naujus pėsčiųjų/dviračių takus, vandens turizmo maršrutus, visuomeninio transporto maršrutus, žirgų jodinėjimo trasas, pasitelkiant įvairias žiniasklaidos ir/ar rinkodaros priemones. Modernėjančios visuomenės ir spartėjančio gyvenimo sąlygomis reikia nepamiršti, kad informacija privalo susirasti potencialų turistą pati, nes pastarasis informacijos paieškai vis mažiau skiriama laiko. Taigi, kartu ekologinio turizmo transporto infrastruktūros įrengimu, reikia informuoti vietinius gyventojus ir turistus apie sukurtas galimybes pasiekti traukos taškus bei pamatyti kraštą keliaujant dviračiu, ar kita ekologinio transporto priemone, ieškoti tinkamų komunikacijos kanalų juos informuoti bei motyvuoti keliauti.

4.6. DVIRAČIŲ SAUGOJIMO AIKŠTELĖS IR NUOMOS PUNKTAI

Dviračių statymo sistemos (laikikliai, stovai) ir saugojimo infrastruktūra (užraktai, dviračių saugyklos) skirtos statyti dviračius saugiai, tvarkingai ir patogiai. Viešoji dviračių statymo infrastruktūra yra dviejų tipų:

- dviračių statymo sistemos – tai įranga skirta atremti dviračių. Tokia įranga apima įvairius laikiklių ir stovų tipus, kurie gali būti skirti vienam ar keliems dviračiams, kurie gali būti aprūpinti integruota rakinimo įranga ar be jos;
- dviračių saugojimo įranga – tai apsaugota erdvė dviračių laikymui. Dviračiams statyti ilgą laiką ir siekiant geriau juos apsaugoti nuo vagystės gali būti įrengiamos įvairios dviračio laikymo sistemos: asmeninės saugyklos (garažai), kolektyvinės (visuomeninės) saugyklos bei prižiūrimi dviračių laikymo (saugojimo) centrai.

Dviračių statymą galima suskirstyti į ilgalaikį ir trumpalaikį (1-2val.). Kiekvienam saugojimo tipui keliami skirtingi reikalavimai. Ilgalaikiam saugojimui reikalingi stacionarūs stovai ir pastogės nuo atmosferos kritulių. Trumpalaikiam statymui pilnai pakanka paprastų ant žemės įrengtų stovų, kurie gali būti tiek stacionarūs, tiek kilnojami.

Dviračių saugojimo vietas rekomenduojama įrengti prie pagrindinių traukos objektų, priklausomai nuo dviračių saugojimo laiko:

- uždaroje patalpose (poilsio įstaigos, turistinės bazės, nuomos punktai);
- po stogine (mokyklos, mokslo įstaigos, gamyklos, fabrikai ir kitose darbo vietose);
- atviruose stovuose (prie parduotuvių, miesto centre, trumpalaikio poilsio vietose).

4.2. lentelė. Rekomendacinis dviračių saugojimo vietų skaičius prie atskirų objektų.

Objektai	Matavimo vnt.	Dviračių stovėjimo vietų skaičius
Administracijos, mokslo, visuomeninės organizacijos įstaigos	Vietų skaičius 100 dirbančiųjų	3-10
Prekybos ir visuomeninio maitinimo įstaigos	vietų skaičius 100m ² prekyb. ploto	3-10
a) prekybos centrai, pramoninių prekių parduotuvės, kurių prekybos plotas 500 m ²		1-5
b) turgavietės	50 prekyb. vietų	3-10
c) specializuotos parduotuvės	100m ² prekyb. ploto	1-5
Buitinio aptarnavimo įstaigos	10 darbo vietų	1-2
Poliklinikos	300 apsilank. per parą	3-5
Ligoninės	100 lovų	1-2
Vidurinės ir spec. vidurinės mokyklos	100 mok.	5-20
Gamyklos ir fabrikai	100 darb.	1-15
Stambūs visuomeninio-maitinimo, prekybos, komunalinio-buitinio aptarnavimo objektai	100 vietų	5-20
Pliažai ir parkai poilsio zonoje	100 lankytojų	3-10
Priemiestinės poilsio bazės (turistinės, sportinės ir pan.)	100 lankytojų	2-10

Pagal LR Aplinkos ministerijos patvirtintas „Susisiekimo dviračiais infrastruktūra“ rekomendacijas

Specialiojo plano rengėjai siūlo įrengti dviračių saugojimo vietas ar stovus prie visų pagrindinių traukos objektų.

4.3. lentelė. Konceptijoje Nr. 2 planuojamos dviračių saugojimo aikštelės ir nuomos punktai

Eil. Nr.	Dviračių nuomos ir saugojimo infrastruktūra	Siūloma įrengimo vieta
1.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	107 ir 4722 kelių sankirtoje, greta automobilių stovėjimo aikštelės
2.	Dviračių saugykla	Užutrakio g. prie esamos autobusų stotelės, Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinio teritorijoje
3.	Dviračių saugykla	Prie Varnikų pėsčiųjų pažintinio tako trasos pradžios
4.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Prie Trakų istorijos muziejaus
5.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Apžvalgos g. prie automobilių stovėjimo aikštelės
6.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas, velomobilų/velobusų nuomos punktas	Prie Trakų autobusų stoties
7	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Prie Trakų geležinkelio stoties

Specialiuoju planu numatoma Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje įrengti dviračių nuomos punktus. Šiuose punktuose be tradicinių nuomos paslaugų, siūloma įdiegti elektroninę nuomos punktų sistemą. Nuomos punktai tarpusavyje būtų susiję, todėl lankytojams

būtų galima išsinuomotą dviratį palikti bet kuriame kitame nuomos punkte ir toliau traukos objektų lankymą tęsti kitais būdais – pėsčiomis, vandens transportu, autobusu ar kt.

4.7. PĖSČIŲJŲ/DVIRAČIŲ TAKŲ, MARŠRUTŲ PROJEKTAVIMO BENDRIEJI PRINCIPAI

Vadovaujantis KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos parengtomis pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijose R PDTO 12 pateiktais dviračių takų parametrais, ankštoms vietoms, siūloma parinkti 2,0 m pločio su 0,5 m šonine apsaugos zona dviračių taką, dėl esamų suformuotų privačių žemės sklypų, žemės reljefo.

Dviračių tako sankasos viršaus plotis numatomas 2,5 m (2,0 m pločio važiuojamoji dalis ir po 0,25 m pločio kelkraštis). Dviračių tako pagrindiniai norminiai parametrai turi atitikti KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ III skirsnyje „Dviračių takai bei bendri dviračių ir pėsčiųjų takai“ pateiktus pėsčiųjų ir dviračių takų parametrus.

4.4. lentelė. Pagrindiniai dviračių bei bendrų dviračių ir pėsčiųjų takų parametrai

Rodikliai	Reikšmė
Projektinis greitis, km/h	25
Pločiai:	
dviejų eismo juostų tako dangą, m	2,5 (2,0) (1,6)
konstrukcijų artumo gabaritas, m	3,0 (2,5) (2,1)
Gabarito aukštis, m	2,5
Mažiausi tako plano kreivių spinduliai, m	
kai nėra viražo	75 (50)
kai yra viražas	20 (10)
Mažiausi vertikaliųjų kreivių spinduliai, m	
išgaubtų	300 (150)
įgaubtų	100 (50)
Didžiausi išilginiai nuolydžiai, %:	
kai takas nesiriboja su važiuojamąja kelio dalimi	3
leidžiama ne ilgesniame kaip 250 m ilgio ruože	4
leidžiama ne ilgesniame kaip 30 m ilgio ruože	8
leidžiama ne ilgesniame kaip 20 m ilgio ruože	10
Skersinis tako dangos nuolydis, %	2,5
Viražo nuolydžiai, %, kai spinduliai:	
10–20 m	4,0–3,0
20–50 m	3,0–2,5
50–100 m	2,5

Pastaba. (...) – taikoma ankštoms vietoms.

Taip pat dviračių takas turi atitikti statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (Žin., 2001, Nr.53–1898 su vėlesniais pakeitimais). Nuo esamų autobusų sustojimo stotelių turi būti įrengti laipteliai ir nuvažiavimai į dviračių taką. Nulipimai ir nuvažiavimai turi būti pritaikyti žmonėms su negalia. Įgyvendinant specialiojo plano sprendinius, dviračių tako norminiai parametrai turi būti tikslinami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ar techniniais projektais.

Tais atvejais, kai dviračių takas yra apribotas bordiūrais, jo aukštis nuo dviračių tako pusės turi būti ne didesnis kaip 0,07 m. Bordiūro profilis turi būti parenkamas toks, kad dviračio pedalai neužkliūtų už jo. Taip pat į dviračių takus neturi išsikišti objektai, galintys tapti kliūtimi dviratininkams, pėstiesiems ar žmonėms su negalia. Takuose įrengti objektai (apšvietimo atramos, kelio ženklai ir pan.) turi būti ne žemiau kaip 2,50 m virš tako paviršiaus ir ne arčiau kaip 0,50 m nuo tako krašto. Dviračių takuose nerekomenduojami staigūs vertikalių aukščių skirtumai. Jei dviračių take atsiranda vertikalių aukščių skirtumas (sankryžose prie dviračių pervažų, kertant šalutines gatves ir pan.) turi būti įrengta dviračių tako pločio rampa (nuožulni plokštuma), kurios išilginis nuolydis ne didesnis kaip 8,3 % (1:12).

Kai dviračių takas įrengiamas vietose, kuriose yra aukštesni kaip 1,5–2,0 m pylimai arba šalia yra gilesnių kaip 1,0 m vandens telkinių turi būti įrengtos apsauginės tvorelės. Apsauginės tvorelės įrengiamos atsižvelgiant į R ISEP 10 rekomendacijas.

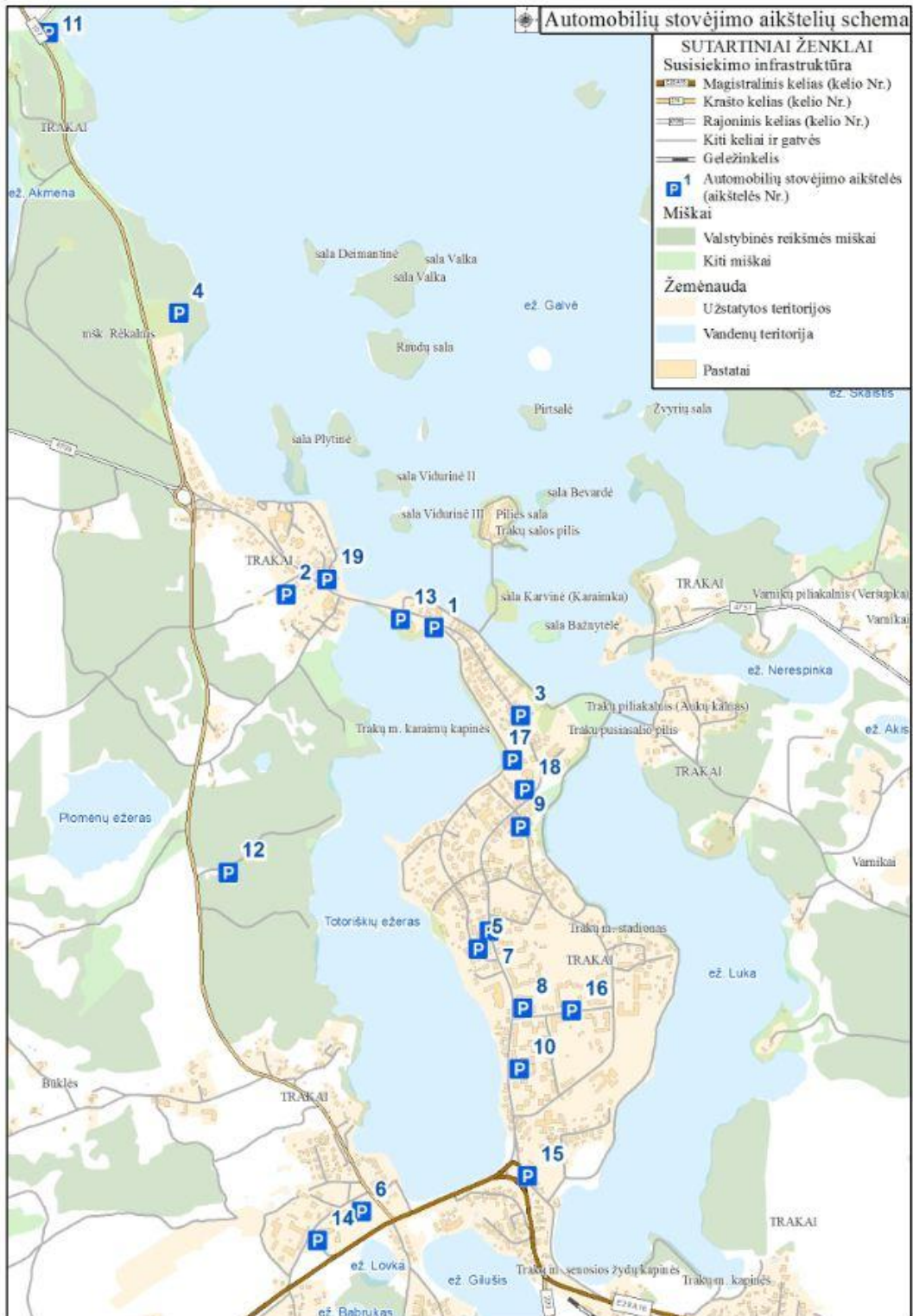
Vadovaujantis LR Aplinkos ministerijos rekomendacijomis R 20-00 „Dviračių transporto infrastruktūra“, specialiuoju planu numatytam žaliakeliui, siūloma įrengti 2,0 metrų pločio juostą su neatskirtu pėsčiųjų dviračių eismu.

Dviračių trasos, kurios numatytos mažo eismo intensyvumo vietinės reikšmės kelių ruožuose, siūloma dviračių eismą organizuoti bendrame sraute. Vietinės reikšmės keliuose, kuriuose numatomas dviračių eismas bendrame sraute, turi būti apribotas motorinių transporto priemonių greitis iki 30 – 50 km/h.

Plėtojant ekologines turizmo transporto grandis būtina sukurti informacijos pateikimo turistams ir kitiems Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams priemonių sistemą, t.y. kelio ženklai ir ženklinimai (vertikalūs, horizontalūs), kelrodžiai, kurie reglamentuoja eisme dalyvaujančių ekologinių transporto priemonių rūšį, judėjimo kryptis ir pan. Taip pat į informacijos sistemą įeina takų/ maršrutų schemas, žemėlapiai ir aprašymai. Plėtojant ekologinį transportą, ypač dviračių turizmą miestuose ir apskrityse, būtina dviračių infrastruktūros elementus (dviračių takus, statymo vietas) ir paslaugas dviratininkams pažymėti miestų planuose, žemėlapiuose, turizmo vadovuose. Taip pat būtini specialūs žemėlapiai keliomis kalbomis su pažymėtais maršrutais bei nuorodomis į lankytinus objektus. Žemėlapiai gali būti platinami turizmo informacijos centre, savivaldybėje bei seniūnijoje, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijoje, dviračių nuomos punktuose, autobusų ir geležinkelių stotyse. Rekomenduojama nuorodas ar tarpinius maršrutų taškus pažymėti, ne tik kelio ženklais, bet ir meniniais akcentais, kurie galėtų būti ne tik nukreipiamosios rodyklės, bet ir poilsio vietos.

4.8. Automobilių stovėjimo aikštelių TNP teritorijoje konceptualūs sprendiniai

Rengiant Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą buvo pastebėta, kad miesto svečiai atvykstantys automobiliais dažniau juos palieka privačiose ir miestui priklausančiose automobilių stovėjimo aikštelėse, esančiose centrinėje Trakų miesto dalyje, ar greta jos.

4.3. pav. Automobilių stovėjimo aikštelių schema

Specialiojo plano rengėjų nuomone automobilių statymui turėtų būti labiau išnaudojamos esamos parkavimo aikštelės Trakų mieste ir periferijoje:

- Siūloma svarstyti galimybę įrengti kelių aukštų (antžeminį, požeminį) parkavimo pastatą Trakų autobusų stoties prieigose, kur šiuo metu jau yra automobilių stovėjimo aikštelė (žr. 3 pav. „Automobilių stovėjimo aikštelių schema“, aikštelės Nr.15). Atvykę miesto svečiai toliau kelionę galėtų tęsti viešuoju transportu, ar pasirinktu ekologiniu transportu, pvz.: dviračiu, vandens taksi ar kt.
- Vytauto g. 68, automobilių aikštelė šalia parduotuvės „Maxima“ (žr. 3 pav. „Automobilių stovėjimo aikštelių schema“, aikštelės Nr.10), siūloma svarstyti galimybę modernios kelių aukštų aikštelės įrengimui. Ši vieta patenka į zoną, kur galima pastatų dydžių bei formų modifikacija ir renovacija. Į tokio tipo 4 aukštų automobilių aikštelę tilptų visi centrinėje miesto dalyje esančių stovėjimo aikštelių automobiliai, taip kartu būtų išspręstos miesto centro taršos problemos ir mažiau automobiliais apkraunama centrinė miesto dalis.
- Taip pat siūloma analizuoti galimybę automobilių stovėjimo aikštelių esančių už metalinio Karaimų tilto ir Senkelio g., šalia parduotuvės Iki (žr. 3 pav. „Automobilių stovėjimo aikštelių schema“, aikštelės atitinkamai Nr.2, Nr. 19 ir Nr. 14) atnaujinimui. Minimos aikštelės yra pakankamai patrauklios miesto zonose, arti traukos objektų, todėl siūloma įvertinti galimybę įrengti kelių lygių automobilių stovėjimo aikšteles su antžeminėmis ir požeminėmis jų dalimis.

Nemažai automobilių stovėjimo aikštelių įrengta tiesiog gyventojų kiemuose. Tokio pobūdžio automobilių aiktelės sukelia estetinę taršą, dažnai neatitinka keliamų saugumo ir priešgaisrinių reikalavimų. Todėl rekomenduojama vadovaujantis teisės aktais ir reglamentais pastabėjus automobilių aikštelių įrengimo pažeidimus įspėti, o esant būtinybei ir bausti šių automobilių aikštelių savininkus.

Detaliau automobilių stovėjimo klausimą Ekologinio turizmo transporto grandžių specialiuoju planu numatoma vertinti sprendinių rengimo stadijoje.

4.9. TERITORIJOS APSAUGOS STATUSAS

4.9.1. Trakų istorinio nacionalinio parko naudojimo ir tvarkymo reglamentas

Trakų istorinio nacionalinio parko miškuose, išskyrus rekreacinio prioriteto zonų miškus, formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra: įrengiami pažintiniai (pėsčiųjų, dviračių, žirgų turizmo) takai, apžvalgos aikštelės (regyklos), atokvėpio vietos ir kt., išsaugant natūralią gamtinę aplinką.

Pažintiniai takai, apžvalgos aikštelės (regyklos) gali būti įrengiamos vietose, nustatytose Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemoje bei kituose teritorijų planavimo dokumentuose.

Vadovaujantis Trakų INP parko lankymo taisyklėmis teritorijoje draudžiama:

- Lankyti Plomėnų ornitologinį draustinį nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d., išskyrus bendro naudojimo kelius bei dirbamus laukus;
- Lankyti, įgyvendinant tikslinius kultūrinius integracinius projektus, Trakų Salos ir Pusiasalio pilių kultūrinio rezervato Bažnytelės salą;
- Stovyklauti, išskylauti, statyti palapines, naudoti laikinuosius statinius, įrenginius ar technines priemones visose Parko ežerų salose;
- Kurti laužus, statyti palapines tam tikslui neįrengtose ir nenumatytose vietose;
- Naikinti ir žaloti kultūros paveldo ir gamtos objektus (vertybes), jų teritorijas;

- Gadinti, naikinti ar savavališkai perkelti, naikinti kelių eismo ženklus, rekreacinius įrenginius, informacines rodykles, standus, riboženklius, kvartalinius stulpus ir ženklus, priešgaisrinius įrenginius;
- Rašyti, piešti, raižyti įvairius užrašus ar ženklus ant medžių, statinių, įrenginių;
- Savavališkai kirsti, naikinti, žaloti medžius ar krūmus, pertvarkyti želdinius;
- Gaudyti, naikinti ir žaloti gyvūnus, išsinešti juos su savimi, ardyti paukščių būstus (olas, namus, užtvankas, dreves, lizdus ir pan.), rinkti paukščių kiaušinius, kitaip trikdyti laukinę gyvūniją;
- Rinkti į Lietuvos Respublikos raudonąją knygą įrašytų rūšių augalus ir grybus, naikinti jų augimvietes;
- Naikinti ar žaloti skruzdėlynus;
- Naikinti, žaloti, rinkti ar išsinešti, išsivežti miško ir pelkių paklotę, samaną;
- Triukšmauti, garsiai leisti muziką ar kitaip trukdyti kitų Parko lankytojų ar vietos gyventojų poilsį;
- Kelti pavojų kitų asmenų saugumui;
- Leisti bėgioti palaidiems šunims, maudyti juos paplūdimiuose, kitose žmonių susitelkimo vietose;
- Būti Parko teritorijoje su brakonieriaavimo įrankiais: kilpomis, spąstais, žeberklais, tinklais ir kt.;
- Statyti, plauti, remontuoti autotransporto priemonės vandens telkiniuose bei arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar vandens telkinio šlaito viršutinės briaunos, kai krantai yra statūs, išskyrus stovėjamą įrengtose ir atitinkamais ženklais pažymėtose automobilių stovėjimo aikštelėse;
- Važinėti motorinėmis transporto priemonėmis ant užšalusių Parko ežerų;
- Važinėti motorinėmis transporto priemonėmis miškais, pelkėmis, pasėliais, pievomis, ganyklomis;
- Šiuokšlinti aplinką, teršti vandens telkinius, skalbti ežeruose, teršti aplinką ir vandens telkinius buitinėmis ir cheminėmis medžiagomis;
- Deginti sausą žolę, nendres, nukritusius medžių lapus, buitines ir kitokias atliekas;
- Užkasti šiukšles ir atliekas;
- Ardyti, gadinti ar kitaip skatinti ežerų krantų eroziją;
- Gadinti šlaitus, ardyti velėną ar kitaip skatinti žemės paviršiaus eroziją;
- Kasti molį, durpes, žvyrą, smėlį Parko teritorijoje;
- Išvežti ar naikinti derlingą žemės paviršiaus sluoksnį;
- Savavališkai įrengti poilsio ar sporto statinius ir įrenginius.

Lankymasis Užutrakio buvusio dvaro sodybos teritorijoje:

- Užutrakio buvusio dvaro sodybos teritorijos lankymas leidžiamas mokslo tiriamaisiais, mokomaisiais, pažintiniais, tikslinių kultūrinių projektų įgyvendinimo, ramaus poilsio tikslais.
- Užutrakio buvusio dvaro sodyboje privaloma laikytis 2005-06-09 Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos įsakymu IV-237 „Dėl Valstybei ir savivaldybėms priklausančių kultūros paveldo objektų lankymo tipinių taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 76-2763) patvirtintų valstybei ir savivaldybėms priklausančių kultūros paveldo objektų lankymo tipinių taisyklių.

Užutrakio dvaro sodybos teritorijoje draudžiama:

- stovyklauti, statyti palapines, naudoti laikinuosius statinius bei įrenginius, rengti piknikus;

- kurti laužus, naudoti kitą atvirą ugnį maisto gaminimui;
- vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines ir psichotropines medžiagas;
- ganyti gyvulius, jodinėti žirgais, važinėti kinkomuoju transportu;
- važinėti motorinėmis transporto priemonėmis ir dviračiais;
- statyti motorines transporto priemones, išskyrus specialiai tam skirtą vietą;
- prie ežerų ir tvenkinių krantų švartuoti vandens transporto priemones;
- naikinti ir gadinti stendus, kelių eismo ženklus bei informacines rodykles, apsaugos technines priemones, riboženklis ir kt.;
- lipti ant baliustradų, skulptūrų ir vazų, daryti žalą teritorijai ir jos statiniams;
- niokoti, skinti ir rauti augalus, trypti žolę, laužyti, pjauti, kirsti medžius ir krūmus, lipti į medžius, ardyti paukščių lizdus, inkilus, medžioti;
- ardyti ir kasinėti žemės paviršių, gadinti takus, šiukšlinti ir teršti aplinką, vandens telkinius;
- tiesti užtiesalus ir gulėti ant žolės;
- trikdyti viešąją tvarką;
- trikdyti laukinių gyvūnų ramybę, vedžioti palaidus šunis;
- žvejoti parko tvenkiniuose;
- organizuoti ekskursijas, fotosesijas bei filmavimus, prekiauti ar teikti kitokias paslaugas, rengti varžybas ir bet kokius kitus renginius (vestuves, gimtadienius, išleistuves ir pan.) be Parko direkcijos raštiško leidimo;
- kabinti skelbimus, plakatus ir kitokio pobūdžio iškabas, nesuderinus su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Bet kokia veikla Užutrakio dvaro sodybos teritorijoje leidžiama tik su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija suderinus laiką, veiklos pobūdį, vietą ir turint raštišką direkcijos leidimą.

Organizuoti masinius renginius ir naudoti laikinuosius statinius, įrenginius ar technines priemones Užutrakio dvaro sodybos teritorijoje gali būti leidžiama tik iš anksto raštu suderinus su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Visi miško kirtimai (pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai) Trakų istorinio nacionalinio parko draustiniuose draudžiami paukščių perėjimo metu (nuo balandžio 1 d. iki liepos 1 d.).

Papildomi reikalavimai taikomi Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos funkcinėse zonose (konservacinė, apsauginė, rekreacinė, ūkinė ir gyvenamoji) nurodyti LR Kultūros ministerijos 2003 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. IV-436 „Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko individualaus apsaugos reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr.114-5184 su vėlesniais pakeitimais) patvirtinto reglamento V, VI, VII, VIII, IX skyriuose.

4.9.2. Kiti teritorijoje galiojantys apsaugos reikalavimai

Planuojamoje teritorijoje galioja:

- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos;
- Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai;
- Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės;
- Kiti galiojantys teisiniai aktai ir dokumentai.

Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialusis planas rengiamas vadovaujantis galiojančiomis „Specialiosiomis žemės ir miško

naudojimo sąlygomis“ (patvirtintomis 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr.343 su vėlesniais pakeitimais).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372 su vėlesniais pakeitimais). Apsaugos juostos išorinė riba:

- prie ilgesnių kaip 10 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha, turi būti nutolusi nuo pakrantės šlaito nuo 5 m iki 25 m priklausomai nuo pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydis/polinkio kampo.
- prie 10 km ir trumpesnių upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas 0,1–2 ha, bei prie visų kanalų – du kartus mažesniu atstumu turi būti nutolusi nuo pakrantės šlaito, t.y. nuo 2,5 m iki 12,5 priklausomai nuo pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydis/polinkio kampo.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostų paskirtis – sumažinti galimybę į vandens telkinį patekti pavojingoms medžiagoms, apsaugoti krantus nuo erozijos, apriboti ūkinę veiklą, kuri gali turėti tiesioginį neigiamą poveikį paviršiniam vandens telkiniui arba riboti jo naudojimo visuomenės poreikiams galimybes.

Pagal galiojančias „Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas“ (patvirtintas 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr.343 su vėlesniais pakeitimais) dviračių takų tiesimas pakrančių apsaugos juostose nedraudžiamas.

Planuojamoje teritorijoje ir šalia jos esančioms nekilnojamoms kultūros vertybėms pagal „Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymą“ (Žin., 2008, Nr. 59–2203 su vėlesniais pakeitimais) nustatytos apsaugos zonos. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius: apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį (kultūros vertybės teritorija) ir vizualinės apsaugos pozonį (kultūros vertybės apsaugos zona). Fizinio poveikio pozonyje (kultūros vertybės teritorijoje) draudžiama: atlikti darbus, deformuojančius gruntą ir sukeliančius jo vibraciją; statyti statinius, kurie nėra skirti nekilnojamoms kultūros vertybėms apsaugoti ir šių vertybių naudojimui garantuoti; atlikti kitokius darbus, galinčius pakenkti nekilnojamoms kultūros vertybėms ar jų teritorijoms. Vizualinės apsaugos pozonyje (kultūros vertybės apsaugos zonoje) draudžiama veikla, galinti trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą, statyti statinius, jeigu jie blogina paveldo objektų eksponavimo sąlygas, didina teritorijos vizualią (regimąją) taršą, t.y. gali pakenkti nekilnojamųjų kultūros vertybių kraštovaizdžiui ar optimaliai jų apžvalgai.

Vadovaujantis LR Kelių įstatymu (Žin., 1995, Nr. 44-1076 su vėlesniais pakeitimas) ir „Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis“ (Žin., 1992, Nr. 22–652 su vėlesniais pakeitimais) keliams nustatomos apsaugos juostos ir zonos.

Siekiant sudaryti saugias eismo sąlygas, nuo kelio briaunų į abi puses nustatomos kelių apsaugos zonos, kurios priklauso nuo kelio reikšmės:

- magistralinių kelių – po 70 metrų;
- krašto kelių – po 50 metrų;
- rajoninių kelių – po 20 metrų;
- vietinės reikšmės kelių – po 10 metrų.

Kelių apsaugos zonose draudžiama:

- statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius pastatus, kurie nesusiję su transporto ir keleivių aptarnavimu;

- įrengti išorinę reklamą, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemonės, kelio ženklus, bloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, tuo keldama pavojų eismo dalyviams;
- naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus;
- statyti paminklinius akcentus – simbolius, įrengti karjerus, vandens telkinius, sandėliuoti medžiagas be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo;
- vykdyti kitus darbus (iš jų antžeminių ar požeminių inžinerinių tinklų tiesimo ar rekonstrukcijos) be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo.

Kelio juostos plotis:

- Automagistralių ir I kategorijos kelių – 39 m;
- II kategorijos kelių – 28 metrai;
- III kategorijos kelių – 22 metrai;
- IV kategorijos kelių – 19 metrų;
- V kategorijos kelių – 18 metrų.

Vietinės reikšmės kelių juostos minimalus plotis yra:

- I kategorijos kelių – 15 metrų;
- II kategorijos kelių – 12 metrų;
- III kategorijos kelių – 10 metrų.

Dviračių trasos planuojamos vadovaujantis LR automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V-294 patvirtintomis Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijomis. Dviračių trasos planuojamos už valstybinės reikšmės kelio juostų ribų, išskyrus atvejus numatytus minėtose rekomendacijose, kai dviračių juostos gali būti tiesiamos gatvės važiuojamosios dalies kraštinėje fiksuoto pločio juostoje.

4.10. KONCEPCIJOS STADIJOS IŠVADOS

Rengiant Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiojo plano koncepciją buvo siūlomos 2 koncepcijos vystymo alternatyvos:

- Koncepcija Nr.1. Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva.
- Koncepcija Nr.2. Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos alternatyva.

Siūlomus conceptualius sprendinius siūloma papildyti ir transporto grandis bei maršrutus planuoti maksimaliai įtraukiant teritorijoje esančius traukos objektus, formuojant vientisą ir ekologinę turizmo transporto tinklą visoje teritorijoje.

Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialusis planas rengiamas vadovaujantis teritorijoje galiojančiais anksčiau parengtais teritorijų planavimo dokumentais, teisės aktais. Siūlomi conceptualūs sprendiniai atitinka Trakų istorinio nacionalinio parko naudojimo ir tvarkymo reglamento nuostatas bei parko lankymo taisykles.

5. SPRENDINIAI

Rengiant „Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą“ ir siekiant parinkti geriausią sprendinių alternatyvą buvo parengtos ir palygintos dvi koncepcijų alternatyvos:

1. Koncepcija Nr.1. Ribotos (minimalios) plėtros koncepcijos alternatyva;
2. Koncepcija Nr. 2. Plačios (maksimalios) plėtros koncepcijos alternatyva.

Atlikus koncepcijos alternatyvų palyginamąją analizę ir įvertinus tai, kad Koncepcija Nr. 1 neužtikrina pakankamos plėtros ekologinio turizmo transporto srityje: nebus suteikta galimybė gyventojams ir turistams maksimaliai naudotis įvairiomis ekologinio turizmo transporto rūšimis planuojamoje teritorijoje, nesumažėtų aplinkos tarša, nebūtų užtikrintas pakankamas saugumas dviratininkams ir kitų bemotorių transporto priemonių naudotojams.

Įgyvendinant Koncepciją Nr. 2 Plačios (maksimalios) koncepcijos alternatyvą būtų užtikrinta iki šiol parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo tąsa, nepažeistų teritorijoje galiojančių veiklos apribojimų, užtikrintų pėsčiųjų ir bemotorių transporto priemonių naudotojų saugumą ir suteiktų alternatyvą naudotis ekologišku transportu iškeičiant automobilį į dviratį ar kitą ekologišką transporto priemonę, taip pat sumažintų aplinkos taršą išmetamosiomis dujomis. Sujungus esamas ir planuojamas ekologinio transporto trasas į bendrą infrastruktūrą, būtų didinama vietos gyventojų gyvenamosios aplinkos gerovė ir Trakų istorinio nacionalinio parko patrauklumas turistiniu aspektu.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą susistemintą informaciją Trakų rajono savivaldybės taryba 2014 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. S1-284 „Dėl ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiojo plano koncepcijos“ pasirinko Koncepciją Nr. 2, todėl specialiojo plano sprendiniai rengiami būtent šiai koncepcijos alternatyvai.

5.1. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ PLANAVIMO PRINCIPAI

Rengiant Ekologinių turizmo transporto grandžių specialųjį planą buvo išanalizuoti iki specialiojo plano rengimo pradžios parengti teritorijų planavimo ir kiti dokumentai, siekiant įvertinti anksčiau suplanuotą ekologinio transporto infrastruktūrą ir traukos objektus. Tik atlikus išsamią analizę galima numatyti korektiškus ir tinkamus sprendinius, tenkinančius ne tik šiandieninius poreikius, bet ir atsiradusius perspektyvoje.

Specialiojo plano sprendiniuose ekologinio turizmo transporto grandys numatytos atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

- Trasos turi būti patrauklios;
- Trasos turi įsilieti į bendrą vietovės kraštovaizdį;
- Trasos turi būti saugios;
- Turi būti užtikrintas saugus eismas trasomis;
- Trasos turi būti patrauklios turistiniu požiūriu, t.y. trasomis turi būti lengva pasiekti lankytinus objektus Trakų istorinio nacionalinio parko (toliau – TINP) teritorijoje;
- Trasos turi būti paženklintos kelio ir informaciniais ženklais bei nuorodomis į lankytinus objektus;
- Ekologinio turizmo transporto grandys turi sudaryti vieningą sistema TINP teritorijoje; turi jungtis su kitomis esamomis ir planuojamomis trasomis, siekiant vieningą sistemą Trakų rajone.

5.2. EKOLOGINĖS TRANSPORTO GRANDYS TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO TERITORIJOJE

Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiuoju planu siūloma įrengti pėsčiųjų takus, pėsčiųjų ir dviračių takus, žirgų jodinėjimo trasas, pažintinio vandens turizmo trasas, dviračių maršrutus, ekologiško viešojo transporto maršrutus su jiems reikalinga infrastruktūra (suoliukai, poilsio aikštelės, nuorodos, maršrutų ir trasų schemas, automobilių parkavimo vietos ir pan.), elektromobilių pakrovimo vietas.

Išplėtotą ekologinio turizmo transporto grandžių infrastruktūra planuojamoje teritorijoje tarnautų ne tik kaip rekreacinės paskirties infrastruktūra, skirta pasiekti traukos objektams, lankytinoms vietoms, bet ir kaip susisiekimo tinklas vietiniams gyventojams bei Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams. Išplėtojus ekologinio turizmo transporto grandžių sistemą būtų suteikiama galimybė vietos gyventojams ir svečiams naudotis bemotorėmis transporto priemonėmis, kas tiesiogiai įtakotų motorinių transporto priemonių srautus TINP teritorijoje. Dėl mažesnio motorinių transporto priemonių skaičiaus mažės oro tarša, tikimybė nelaimingų įvykių kelyje nutikimui ir pan.

Pagal 2012 m. Salio 10 d. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V-294 patvirtintas Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijas, taip pat pagal 2000 m. LR Aplinkos ministerijos patvirtintas Dviračių transporto infrastruktūros rekomendacijas R 20-00:

- **atskiras dviračių takas (dviračių takas)**, tai dviračių eismui skirtas takas, pažymėtas kelio ženklu Nr. 411 „Dviračių takas“ ir nuo važiuojamosios kelio dalies ir pėsčiųjų eismo fiziškai atskirtas šonine skiriamąja juosta, apsauginių atitvarų sistemomis arba bordiūru.

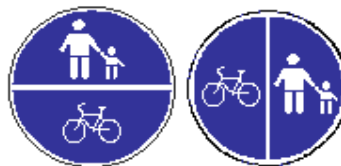

5.1. pav. Kelio ženklas Nr. 411 „Dviračių takas“

Atskiri dviračių takai geriausiai atitinka paskirtį esant pakankamai ilgiems nepertraukiamiems ruožams su nedidelių sankryžų skaičiumi. Takai gali būti vienpusio ir dvipusio eismo.

- **dviračių eismo juosta**, tai gatvės važiuojamosios dalies kraštinė fiksuoto pločio juosta, skirta dviračių eismui ir atskirta nuo transporto eismo nužymėjimo linija ar kitomis priemonėmis. Dviračių eismo juosta gali būti tik vienpusio eismo, todėl eismo juosta turi būti įrengiama abiejose gatvės/kelio pusėse.

- **pėsčiųjų ir dviračių takas**, tai mišriam pėsčiųjų ir dviračių eismui naudojamas takas arba šaligatvis, pažymėtas kelio ženklu Nr. 413 „Pėsčiųjų ir dviračių takas“.

5.2. pav. Kelio ženklas Nr. 413 „Pėsčiųjų ir dviračių takas“

- **dviračių gatvės**, tai nemotorizuoto eismo gatvės, kurios skirtos susisiekimui pėsčiomis, dviračiais ir kitomis biotransporto rūšimis tarp atskirų miesto dalių ar lokalinių centrų.

- **žaliakeliai**, tai atskirta nuo automobilių kelių tinklo, einanti per želdynus arba apželdinta dviračių ir pėsčiųjų eismui įrengta trasa, kur draudžiamas motorinių transporto priemonių eismas.

Pagal 2004 m. balandžio 15 d. LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-187 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintas Aplinkosaugos sąlygas plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis nuostatas **pažintinio vandens turizmo trasa**, tai bendrojo ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytas plaukiojimo priemonių judėjimo pažintiniais takais maršrutas vandens telkiniuose su nustatytomis plaukiojimo priemonių priplaukimo ir išplaukimo (švartavimosi) ir žmonių įlaipinimo ir išlaipinimo vietomis pakrantėje.

Pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus patvirtintas Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijas, dviračių takų susisiekimo tinklas pagal paskirtį skirstomas į: susisiekimo ir rekreacinį. Pagal funkcionalumą susisiekimo paskirties dviračių tinklas gali būti keturių tipų: atskiras dviračių takas, dviračių eismo juosta, dviračių gatvė bei pėsčiųjų ir dviračių takas. Rekreacinės paskirties dviračių tinklas pagal funkcionalumą skirstomas į: atskirą dviračių taką, pėsčiųjų ir dviračių taką bei dviračių gatvę.

Susisiekimo paskirties dviračių takais daugiausiai naudojasi nuolatiniai gyventojai keliaujantys tarp kasdienės veiklos traukos objektų ar specialaus intereso objektų. Rekreacinės paskirties dviračių takais dažniausiai naudojasi turistai ar vietos gyventojai norėdami pasiekti rekreacinius ar turistinius traukos objektus.

Specialiuoju planu nagrinėjamoje teritorijoje skatinamas ekologiškų transporto priemonių naudojimas, todėl siekiama, kad planuojamos transporto grandys pagal funkcionalumą visuomenei tarnautų tiek rekreaciniu, tiek susisiekimo požiūriu. Taip pat siekiant sumažinti sezoniškumo skirtumus, rekomenduojama pagal galimybę pėsčiųjų/dviračių takuose, šaltuoju metų laiku įrengti slidinėjimo trasas, o ant užšalusių vandens telkinių pačiūžų trasas su infrastruktūros nuomos punktais.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad plėtojant ekologinio transporto vystymo idėją ir siekiant ją populiarinti, rekomenduojamas visuomenės informavimas apie atsiradusius naujus pėsčiųjų/dviračių takus, vandens turizmo maršrutus, visuomeninio transporto maršrutus, žirgų jodinėjimo trasas, pasitelkiant įvairias žiniasklaidos ir/ar rinkodaros priemones. Modernėjančios visuomenės ir spartėjančio gyvenimo sąlygomis reikia nepamiršti, kad informacija privalo susirasti potencialų turistą pati, nes pastarasis informacijos paieškai vis mažiau skiria laiko. Taigi, kartu ekologinio turizmo transporto infrastruktūros įrengimu, reikia informuoti vietinius gyventojus ir turistus apie sukurtas galimybes pasiekti traukos taškus bei pamatyti kraštą keliaujant dviračiu, ar kita ekologinio transporto priemone, ieškoti tinkamų komunikacijos kanalų juos informuoti bei motyvuoti keliauti. Plėtojant ekologines turizmo transporto grandis būtina sukurti informacijos pateikimo turistams ir kitiems Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams priemonių sistemą, t.y. kelio ženklai ir ženklinimai (vertikalūs, horizontalūs), kelrodžiai, kurie reglamentuoja eisme dalyvaujančių ekologinių transporto priemonių rūšį, judėjimo kryptis ir pan. Taip pat į informacijos sistemą įeina takų/ maršrutų schemas, žemėlapiai ir aprašymai. Plėtojant ekologinį transportą, ypač dviračių turizmą miestuose ir apskrityse, būtina dviračių infrastruktūros elementus (dviračių takus, statymo vietas) ir paslaugas dviratininkams pažymėti miestų planuose, žemėlapiuose, turizmo vadovuose. Taip pat būtini specialūs žemėlapiai keliomis kalbomis su pažymėtais maršrutais bei nuorodomis į lankytinus objektus. Žemėlapiai gali būti platinami turizmo informacijos centre, savivaldybėje bei

seniūnijoje, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijoje, dviračių nuomos punktuose, autobusų ir geležinkelių stotyse, prie kitų traukos objektų ir žmonių susibūrimo vietų. Rekomenduojama nuorodas ar tarpinius maršrutų taškus pažymėti, ne tik kelio ženklais, bet ir meniniais akcentais, kurie galėtų būti ne tik nukreipiamosios rodyklės, bet ir poilsio vietos bei sukurti išskirtinį dviračių ir/ar pėsčiųjų takų sistemą pritaikytą išskirtinai Trakų istoriniam nacionaliniam parkui.

5.3. EKOLOGINIO TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TINKLAS

Specialiuoju planu formuojamas ekologinio turizmo transporto grandžių tinklas Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje apima įvairaus netaršaus transporto rūšis bei suteikia galimybę tiek vietos gyventojams, tiek parko lankytojams saugiai naudotis įvairiomis ekologinio transporto priemonėmis.

Iš karto sukurti visos planuojamos teritorijos ekologinio transporto grandžių tinklą yra pakankamai sudėtinga ir brangu, todėl įgyvendinant specialiojo plano sprendinius, siūlome:

- pirmiausiai įrengti ekologinio transporto infrastruktūrą centrinėje Trakų miesto dalyje bei Didžiojo ir Mažojo Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedus, kurie suformuotų pagrindinį pėsčiųjų ir dviračių takų tinklą, apimančią svarbiaisiais ir patraukliausias lankytinas teritorijas. Su mažiausiomis investicijomis būtų pasiektas maksimalus rezultatas, o vėliau rekomenduojama plėtoti maršrutų tinklą;

- Maksimaliai išnaudoti esamą infrastruktūrą: prieplaukas, šaligatvius, takus (numatant jų rekonstrukciją – išplatinimą/pritaikymą). Taip pat siūlome išnaudoti mažo intensyvumo motorizuoto transporto gatvių ir kelių tinklą, numatant greičio apribojimus (30 km/val.) ir suteikti galimybę saugiai bendrame sraute judėti pėstiesiems ir dviratininkams;

- Pėsčiųjų ir dviračių takus, žirgų jodinėjimo trasas įrengti maksimaliai naudojant natūralios kilmės medžiagas (smulkios frakcijos sutankintą žvyrą, skaldą). Takų įrengimas iš sutankinto žvyro ar skaldos reikalauja mažesnių investicijų lyginat su asfaltbetonio ar trinkelės danga, taip pat draugiškos aplinkai medžiagos įsilieja į bendrą kraštovaizdį;

- Nemotorizuoto transporto sistemų įrengimą maksimaliai organizuoti nepriskirtoje laisvoje valstybinėje žemėje, jeigu nėra galimybių jų įrengti nepriskirtoje laisvoje valstybinėje žemėje turi būti rezervuojamas žemės plotas, reikalingas nemotorizuoto transporto sistemų įrengimui, iš privačių žemės sklypų savininkų. Reikalingų rezervuoti sklypų plotai turi būti nustatomi žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, kurių pagrindu bus vykdomos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros. Žemės paėmimo iš privačių žemės sklypų savininkų klausimai sprendžiami pagal LR Žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. 34–620 su vėlesniais pakeitimais) 46 ir 47 straipsnius. Kilus ginčams dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo plano rengimo ir tvirtinimo, taip pat dėl atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę dydžio nustatymo nagrinėjami bendrosios kompetencijos apygardos teisme.

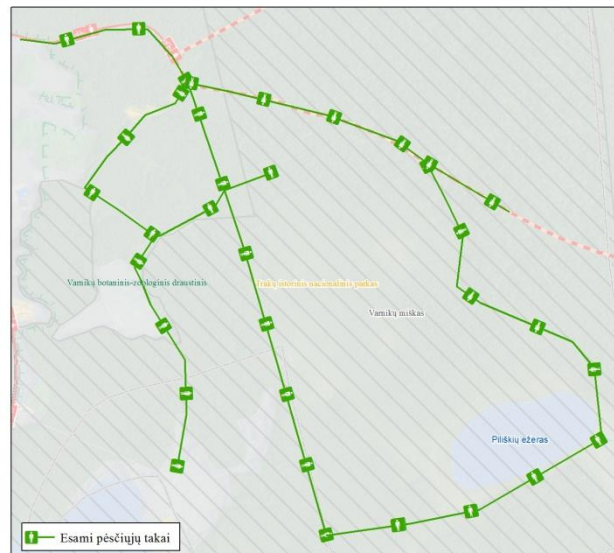
Specialiuoju planu planuojamų ekologinių turizmo transporto grandžių tinklą sudaro apie:

- 9,50 km esami pėsčiųjų takai;
- 5,40 km planuojami pėsčiųjų takai;
- 17,30 km esami pėsčiųjų ir dviračių takai;
- 33,80 km planuojami pėsčiųjų ir dviračių takai;
- 13,10 km žirgų turizmo trasos;
- 52,70 km dviračių turistiniai maršrutai.

Ekologinio turizmo transporto grandys Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje:

- **Esamas pėsčiųjų Varnikų pažintinis takas.**

Esamas suformuotas ir įrengtas gruntinis ir medinis pėsčiųjų takas Varnikų botaniniame-zoologiniame draustinyje (žr. 5.3 pav.). Takas pritaikytas tik saugiam pėsčiųjų judėjimui. Takas vingiuoja per natūraliai susiformavusį, taip pat žmogaus sodintą mišką, kuris pamažu pereina į pelkę, su jai būdingais augalais. Gamtos kitimas yra pagrindinis šio pažintinio tako akcentas. Pažintinio tako ilgis apie 5,6 km, jame įrengta 10 informacinių stotelių, kelios poilsio vietos su suoliukais ir/ar pavėsinėmis. Dalis tako yra medinis, likęs - gruntinis miško takelis. Pakeliui lydi krypties rodyklės, padėsiančios nepasiklysti.

5.3. pav. Esamo pėsčiųjų Varnikų pažintinio tako schema

- **Esami pėsčiųjų takai Užutrakio dvaro parke.**

Pusiasalis tarp Galvės ir Skaisčio ežerų istoriniuose šaltiniuose minimas nuo XIV a. Tuomet jis vadintas „Algirdo sala“ ir priklausė totorių didikams, vėliau pakeitė daugybę savininkų, kol XIX a. antrojoje pusėje jį įsigijo grafas Juozapas Tiškevičius. Pagal lenkų architekto Juzefo Huso projektą ant Galvės ežero kranto pastatyti prabangiais Liudviko XVI stiliaus interjeriais dekoruoti istorizmo stiliaus rūmai su išpūdinga, atvirais paviljonais karūnuota terasa. Tuometinį Užutrakio dvaro parką kūrė žymus prancūzų kraštovaizdžio architektas Eduardui Fransua Andre, kuris atvyko į Užutrakį 1898 m. ir suplanavo jo kūrybai būdingą mišraus stiliaus parką. Šiandien pasigrožėti išskirtiniu parko kraštovaizdžiu ir prabangiais dvaro rūmais galima vaikstant esamais takais, skirtais tik pėsčiųjų judėjimui (žr. 5.4 pav.). Tako ilgis apie 3,3 km

5.4. pav. Užutrakio dvaro parko esama pėsčiųjų takų schema

- **Esamas pėsčiųjų takas į Trakų salos pilį.**

Esamas pėsčiųjų takas/tiltai nuo Karaimų g. per Karvinės (Karaimkos) salą į Pilies salą (žr. 5.5 pav.). Tako ilgis apie 300 m. Šio specialiojo plano sprendiniai neprieštaruoja „Paminklo Vytautui Didžiajam Trakuose architektūrinei koncepcijai“, kurioje numatyta jungtis į Bažnytėlės salą, kurioje numatoma pastatyti paminklą Vytautui.

5.5. pav. Esamo pėsčiųjų tako į Trakų pilį schema

- **Planuojamas gamtinis-pažintinis pėsčiųjų takas Šulininkų mišku.**

Naujai formuojamas gamtinis pėsčiųjų takas, esamais miško takais, šalia Šulininkų miške esančių ežerų: Šulininkų, Dydiškių ir Apvaluko. Žiemos metu šią trasą rekomenduojama pritaikyti slidinėjimui. Tako ilgis apie 4 km (žr. 5.6 pav.).

5.6. pav. Planuojamo Šulininkų miško gamtinio-pažintinio tako schema

- **Planuojama Užutrakio dvaro parko pėsčiųjų takų ir Varnikų pažintinio tako jungtis.**

Šiandien į Užutrakį dažniausiai patenkame sausumos keliu, nors 1935 m. Užutrakio dvaro sodybos apylinkių plane matoma jungtis, kuri jungė Užutrakio dvarą su Varnikų miško pakrante. Į pusiasalį buvo keliamasi plaustu per Galvės ir Skaistio ežerų sąsmauką, prie kurios pastatytame namelyje gyveno keltininkas. Nuo perkėlos link rūmų vedė „Kunigaikščių alėja“. Šiuo specialiuoju planu numatoma galimybė atkūrus Užutrakio dvare veikusio plausto veiklą, vandens keliu sujungti pietinę Užutrakio pakrantę su šiaurės vakarine Varnikų miško pakrante bei numatyti pėsčiųjų tako jungtį, tarp esamų Užutrakio dvaro parko ir Varnikų pėsčiųjų takų tinklo (žr. 5.7 pav.). Jungties ilgis apie 1,6 km.

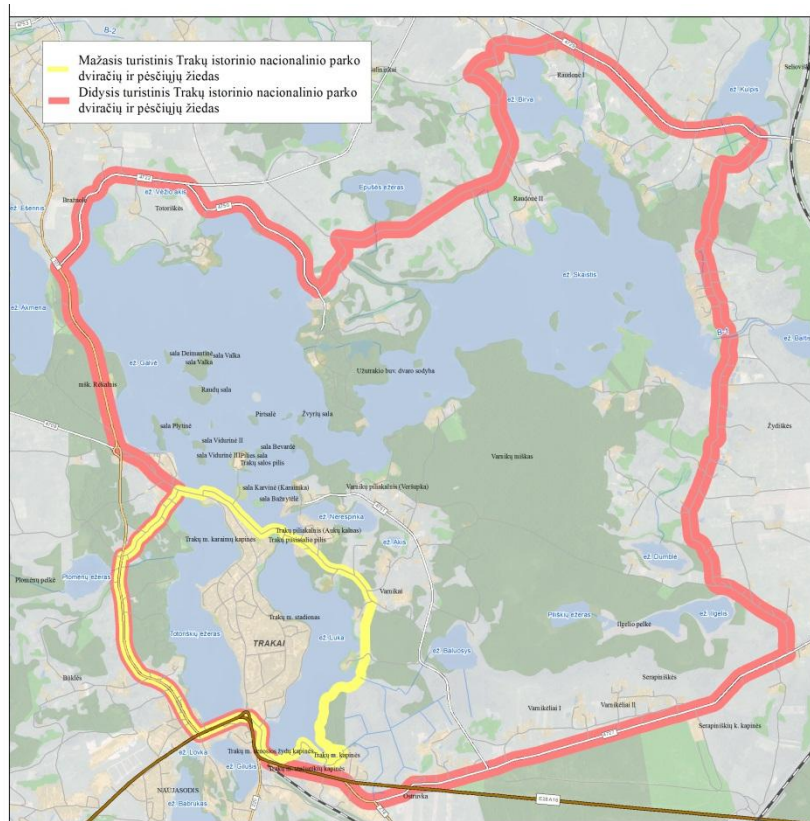
5.7. pav. Planuojamo Užutrakio dvaro parko ir Varnikų pažintinio tako jungties schema

- **Mažasis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedas.**

Keliaujant ekologiška bemotore transporto priemone ar pėsčiomis Mažuoju turizmo žiedu aplankomos Lukos (Bernardinų) bei Totoriškių ežerų pakrantės, žymiausi lankytini objektai centrinėje Trakų miesto dalyje – Trakų piliakalnis, Trakų salos pilis, Karaimų gatvė ir kt. Maršrutas prasideda nuo Trakų miesto autobusų stoties toliau keliaujant Aukštadvario g., Plomėnų g., Žaliąją g., Karaimų g., Galvės ežero pietine pakrante,

Žemaitės g., Lukos (Bernardinų) ežero rytine pakrante, Vilniaus Mažąja g. grįžtama atgal į pradinį tašką – Trakų autobusų stotį (žr. 5.8 pav.). Tako ilgis – apie 8 km.

5.8. pav. Mažojo ir Didžiojo TINP turistinių žiedų schema

- **Didysis Trakų istorinio nacionalinio parko turizmo žiedas.**
Keliant ekologiška bemotore transporto priemone ar pėsčiomis Didžiuoju turizmo žiedu aplankomi Lukos (Bernardinų), Birvos, Skaisčio, Lukos ežerai, Užutrakio dvaro parko sodyba ir kt. Maršrutą siūloma pradėti nuo Trakų autobusų stoties ir toliau keliauti Plomėnų g., Žaliaja g., Karaimų g., kelių Nr. 107, Nr. 4722 ir Nr. 4750 atkarpomis, vietinės reikšmės keliais nuo Užutrakio iki Raudonės II gyvenvietės, kelio Nr. 4729 atkarpa, Miško g., Skaisčio g., Kraštine g., kelio Nr. 4727 atkarpa, Vilniaus g., Vilniaus Mažąja g., grįžtant į pradinį tašką – Trakų autobusų stotį (žr. 5.8 pav.). Tako ilgis apie 25 km.
- **Trakų geležinkelio stotis – Babriškės – Trakų autobusų stotis.**
Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų geležinkelio stoties iki Babriškių kaimo panaudojant esamą inžinerinę infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstantas jos atkarpas. Nuo Babriškių kaimo iki Trakų autobusų stoties. Siūlomo pėsčiųjų ir dviračių tako trasa eitų šalia Nendrių g., Pakrantės g., vakarine Babruko ežero pakrante ir Aukštadvario g., tokiu būdu būtų sudaroma galimybė turistams aplankyti Gilušio, Babruko ir Lovkos ežerus. Formuojant šį pėsčiųjų ir dviratininkų taką papildomai reikėtų įrengti apie 2,5 km ilgio taką, jį sujungiant su esamu apie 2 km ilgio pėsčiųjų ir dviratininkų taku (žr. 5.9 pav.).

5.9. pav. Trakų geležinkelio stotis – Babriškės – Trakų autobusų stotis tako schema

- **Trakų autobusų stotis – Karaimų g. (ties Karaimų g. 57A).**
Esamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų autobusų stoties šalia Lukos (Bernardinų) ežero vakarinės pakrantės iki geležinio Karaimų tilto. Keliaujant šiuo taku galima pasigrožėti atsiveriančiu Trakų pilies vaizdu, aplankyti centrinėje Trakų miesto dalyje esančius lankytinus objektus (žr. 5.10 pav.). Tako ilgis apie 3,3 km iš jų apie 0,5 km turėtų būti įrengti, siekiant sukurti vieningą pėsčiųjų ir dviračių takų sistemą.

5.10. pav. Trakų autobusų stotis Karaimų g. tako schema

- **Trakų geležinkelio stotis – Senieji Trakai.**
Formuojamas atskiras pėsčiųjų/dviračių takas nuo Trakų geležinkelio stoties iki Senųjų Trakų gyvenvietės (šalia Vilniaus g., Senkelio g. ir Trakų g.) panaudojant esamą susisiekimo infrastruktūrą bei papildomai įrengiant apie 0,8 km trūkstamą jos atkarpą, kad būtų užtikrintas patogus ir saugus susisiekimas (žr. 5.11 pav.).

5.11. pav. Trakų geležinkelio stotis – Senieji Trakai tako schema

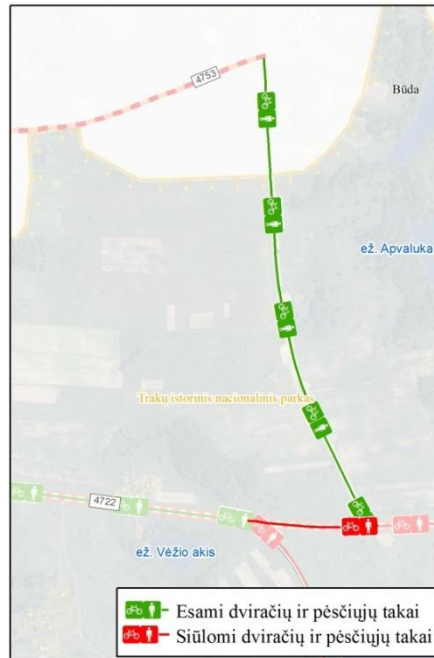
- **Planuojamas pėsčiųjų-dviračių takas šalia Totoriškių ežero. Trakų autobusų stotis – kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedas.**
Siūloma pritaikius dviratininkų saugumą užtikrinančias priemones (automobilių greičio ribojimą ir kt.) leisti dviratininkų eismą bendrame transporto sraute Vytauto g. atkarpoje nuo Trakų autobusų stoties iki Vytauto g. 69. Toliau siūloma formuoti atskirą pėsčiųjų/dviračių taką šalia rytinės Totoriškių ežero pakrantės, Ežero bei Trakų gatvėmis. Karaimų g. iki kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedo dviratininkų eismą taip pat siūloma leisti bendrame sraute, papildomai įrengus dviratininkų saugumą užtikrinančias priemones (pvz.: įrengti atitvarus, skiriančius automobilių eismą nuo dviratininkų eismo) (žr. 5.12 pav.). Tako ilgis apie 3,3 km. Keliaujant šiuo taku aplankomas Dūdakalnis (teritorija, kurioje anksčiau gyveno totoriai), karaimų etnografinė paroda.

5.12. pav. Pėsčiųjų/dviračių tako schema šalia Totoriškių ežero

- **Kelių Nr. 4722 ir Nr. 4750 sankirta – kryptis į Vievį.**

Planuojamas pėsčiųjų/dviračių takas panaudojant esama susisiekimo infrastruktūrą bei papildomai įrengiant trūkstantį, apie 0,3 km pėsčiųjų ir dviračių tako atkarpą, kuri apjungtų esamą infrastruktūrą (žr. 5.13 pav.). Visas šios atkarpos ilgis – apie 1,3 km.

5.13. pav. Kelių Nr. 4722 ir Nr. 4750 sankirta – kryptis į Vievį tako schema

- **Žemaitės g. – Ostrufka.**

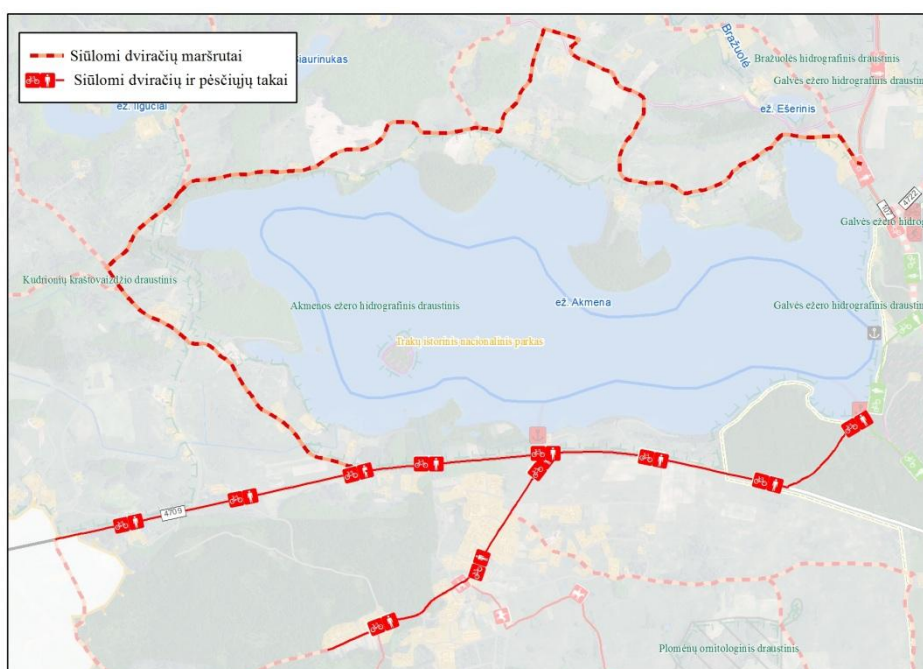
Siūloma įrengti atskirą pėsčiųjų/dviračių taką Žemaitės g. nuo Galvės ežero rytinėje pusėje esančios jachtų prieplaukos iki Ostrufkos gyvenvietės. Šis pėsčiųjų ir dviratininkų takas būtų patogus keliaujantiems nuo Vilniaus/Lentvario pusės, kurie norėdami išvengti važiavimo centrine Trakų miesto dalimi galėtų greičiau patogiu ir saugiu taku pasiekti Trakų pilį ir Varnikų pažintinį taką (žr. 5.14 pav.). Planuojamo tako ilgis – 3,30 km.

5.14. pav. Žemaitės g. - Ostruvka tako schema

- **Aplink Akmenos ežerą.**

Numatomas atskiras pėsčiųjų–dviračių takas jungiantis Trakų miestą su Jovariškių gyvenvieta bei numatoma dviračių bei pėsčiųjų tako jungtis Semeliškių gyvenvietės kryptimi. Planuojamo dviračių tako ilgis – 5,2 km. Kitais esamais vietinės reikšmės keliais/šalia jų formuojamas maršrutas aplink Akmenos ežerą, kurio ilgis apie 6,4 km. Keliaujant šiuo maršrutu bei planuojamu dviračių/pėsčiųjų taku aplankomi Akmenos ežero paplūdimiai, apžvalgos aikštelės, su Trakų miestu sujungiamos kitos gyvenamosios vietovės (žr. 5.15 pav.).

5.15. pav. Dviračių maršrutas aplink Akmenos ežerą

- **Kiti dviračių takai/maršrutai.**

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje formuojamas tankus dviračių takų/maršrutų tinklas, apimantis visoje planuojamoje teritorijoje esančius traukos objektus, lankytinas vietas. Tokiu būdu atsirastų galimybė ekologinėmis transporto priemonėmis jais naudotis ne tik turizmo poreikių tenkinimui, bet ir kasdieniam susisiekimui (žr. brėžinį „Sprendiniai“).

Apibendrinimas:

Pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas greta paviršinių vandens telkinių turi neprieštarauti „Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“ (patvirtintas 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr.343 su vėlesniais pakeitimais), XXIX skyriaus reikalavimams. Kadangi šiuo specialiuoju planu paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos nėra nustatomos, tai turi būti atliekama rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ar technikus projektus.

Visų paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos paviršiniams vandenims nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372 su vėlesniais pakeitimais).

Dviračių ir pėsčiųjų takai bei maršrutai nutolę nuo urbanizuotų teritorijų, pagrindinių susisiekimo sistemų turi būti įrengiami maksimaliai išnaudojant esamus miško ar medžių grupėje esančius takus ir proskynas, tam kad gamtai būtų daromas minimalus poveikis. Gamtinėje aplinkoje rekomenduojamos žaliakelių dangos: smulkios frakcijos skaldelės, suspausto ir riškiais surišto grunto. Žaliakelių dangos turi būti maksimaliai natūralios ir draugiškos gamtinei aplinkai, kad į ją įsiliėtų ir nedarytų vizualinės taršos. Taip pat rengiant žaliakelių detaliuosius planus ir/ar techninius projektus būtina vadovautis LR Miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr. 96–1872 su vėlesniais pakeitimais), LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22–652 su vėlesniais pakeitimais) ir kt. LR teisės aktais, kurie reglamentuoja veiklą miškų teritorijose.

Nesant galimybei dviračių ir/ar pėsčiųjų takų įrengti nepriskirtoje laisvoje valstybinėje žemėje turi būti rezervuojamas žemės plotas, reikalingas dviračių ir/ar pėsčiųjų takų įrengimui iš privačių žemės sklypų savininkų. Reikalingų rezervuoti sklypų plotai turi būti nustatomi žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, kurių pagrindu bus vykdomos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros. Žemės paėmimo iš privačių žemės sklypų savininkų klausimai sprendžiami pagal LR Žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. 34–620 su vėlesniais pakeitimais) 46 ir 47 straipsnius. Kilus ginčams dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo plano rengimo ir tvirtinimo, taip pat dėl atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę dydžio nustatymo nagrinėjami bendrosios kompetencijos apygardos teisme.

- **Ekologiškas visuomeninis Transportas TINP teritorijoje.**

Specialiuoju planu į ekologinių turizmo transporto grandžių tinklą siūloma įtraukti ekologiško visuomeninio transporto (pvz. elektrinis autobusas, traukinukas) maršrutą.

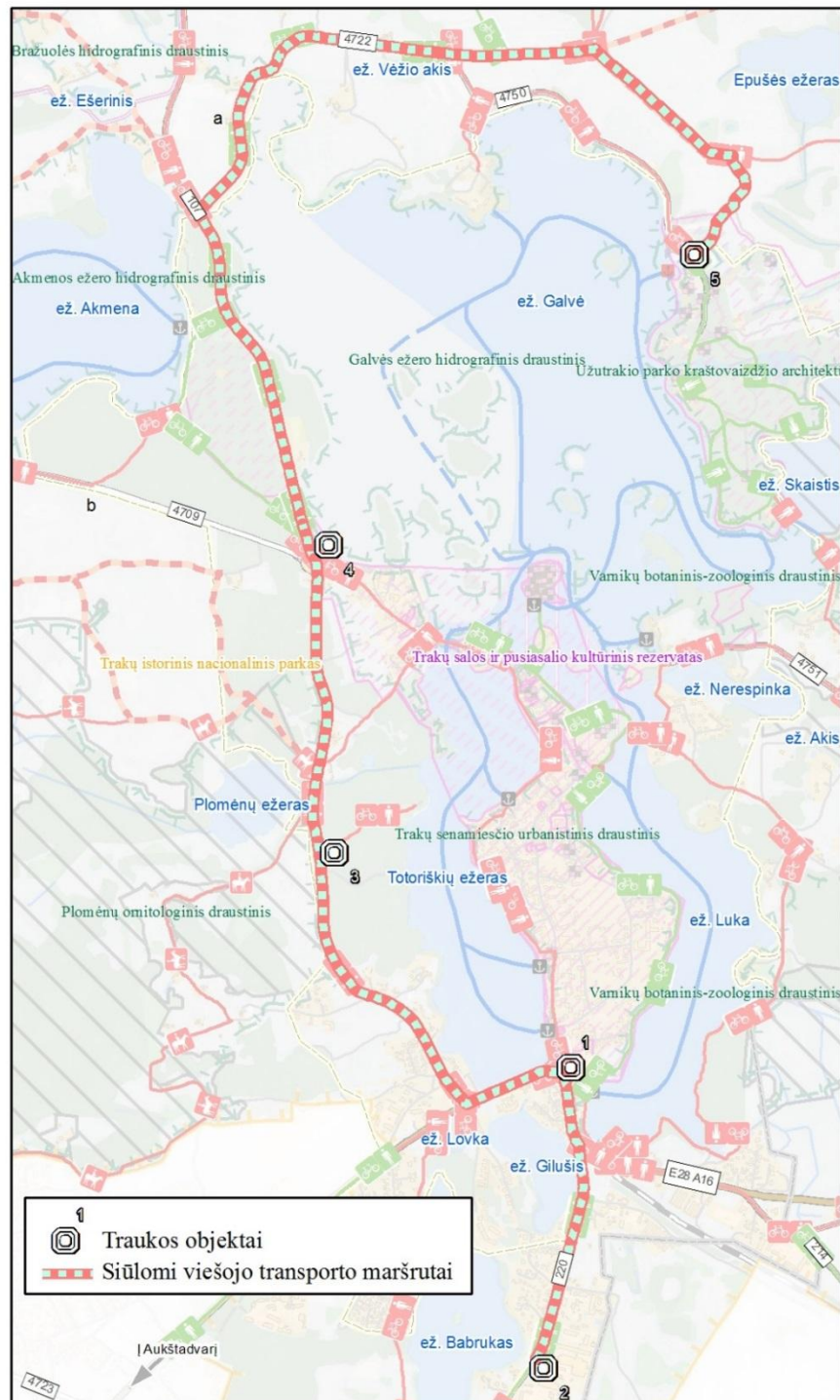
Siūloma organizuoti keleivių pervežimą visuomenių transportu nuo Trakų autobusų stoties (1) iki kelių Nr. 107 ir Nr. 4709 susikirtimo žiedo (4), taip pat rekomenduojama įrengti tarpinę stotelę (3), kurioje išlipus patogiai būtų galima pasiekti Totoriškių vakarinėje pakrantėje esantį paplūdimį. Taip pat numatoma galimybė, įvertinus gyventojų ir turistų poreikį tam tikromis dienomis, pvz. savaitgaliais, o šiltuoju metų

laiku kas dieną tam tikromis valandomis, maršrutą pratęsti iki Užutrakio dvaro parko (5) (žr. 5.16 pav.).

Taip pat siūloma organizuoti keleivių pervežimą visuomeniniu transportu nuo Trakų autobusų stoties (1) iki poilsio komplekso, esančio Gedimino g. 26, Trakai (2) (žr. 5.16 pav.).

Bendras visuomeninio transporto maršruto ilgis - apie 9,5 km.

Taip pat įvertinus istorinį Trakų miesto patrauklumą ir iki specialiojo plano parengtus dokumentus galimas ir kariatų judėjimas Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje numatytu ekologišku visuomeninio transporto maršrutu. Kariatų parkas yra numatytas šalia Trakų autobusų parko (1).

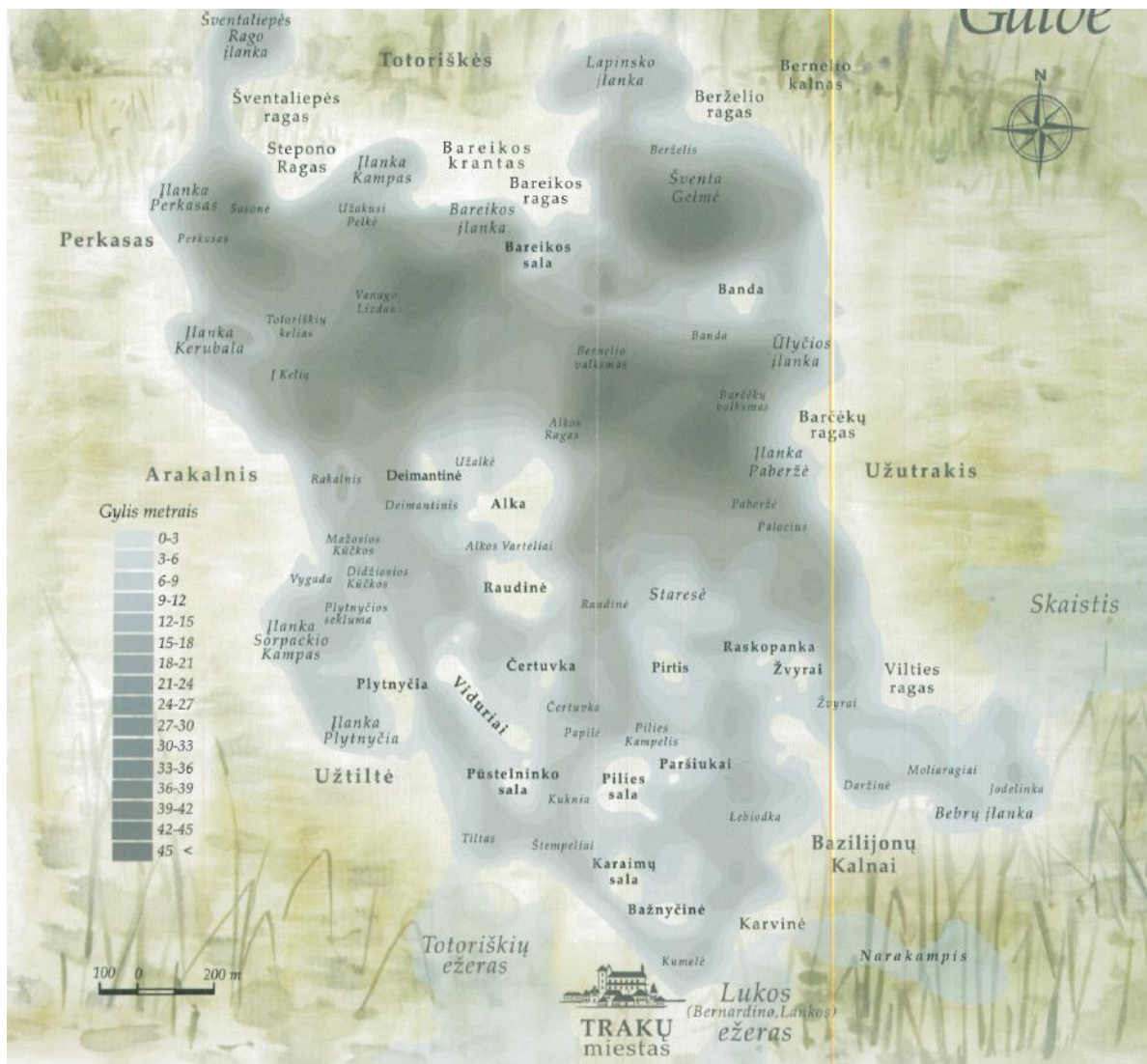
5.16. pav. Visuomeninio ekologiško transporto maršrutai

- **Vandens turizmo plaukiojimo zonos ir vandens maršrutai.**

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje gausu vandens telkinių, kuriuos galima panaudoti turizmui, kasdieniniam susisiekimui ir pramogai. Ežerai, upės, kalvos ir miškai sukuria nepaprastai gražų ir išskirtinį kraštovaizdį, kuris kadaise pavergė kunigaikščių širdis, o šiandien turistų ir vietos gyventojų.

Pagrindiniai Trakų ežeryno ežerai praityje buvo intensyviai naudojami kasdieninėje žmonių veikloje, o sodybų pakrantes puošė lieptai ir valtys (žr. Priedą Nr. 2).

Galvės ežeras yra didžiausias ir gražiausias Trakų ežeryno ežeras, kurį puošia įlankos, pusiasaliai ir salos (žr. 5.17 pav.). Galvės ežeras tarytum du veidus: Pietinėje ir centrinėje dalyje susibūrusios bene visos salos, kurių yra 21. Taip pat čia gausu seklumų, o didžiausias gylis šioje teritorijoje tesiekia 15 m. Tuo tarpu šiaurinėje ir šiaur rytinėje ežero dalyse plyti gilūs ir atviri vandenys. Įsisiautėjus vėjui ir įsibėgėjus bangoms, Galvės ežeras šiose dalyse primena jūrą. Tokį ežero įvairumą nulėmė sudėtinga ežero kilmė – šiaurinę jo dalį suformavo gili, ledyno suformuota rina, o pietinę sukūrė ledyno tirpsmo vandenys.

5.17. pav. Galvės ežeras

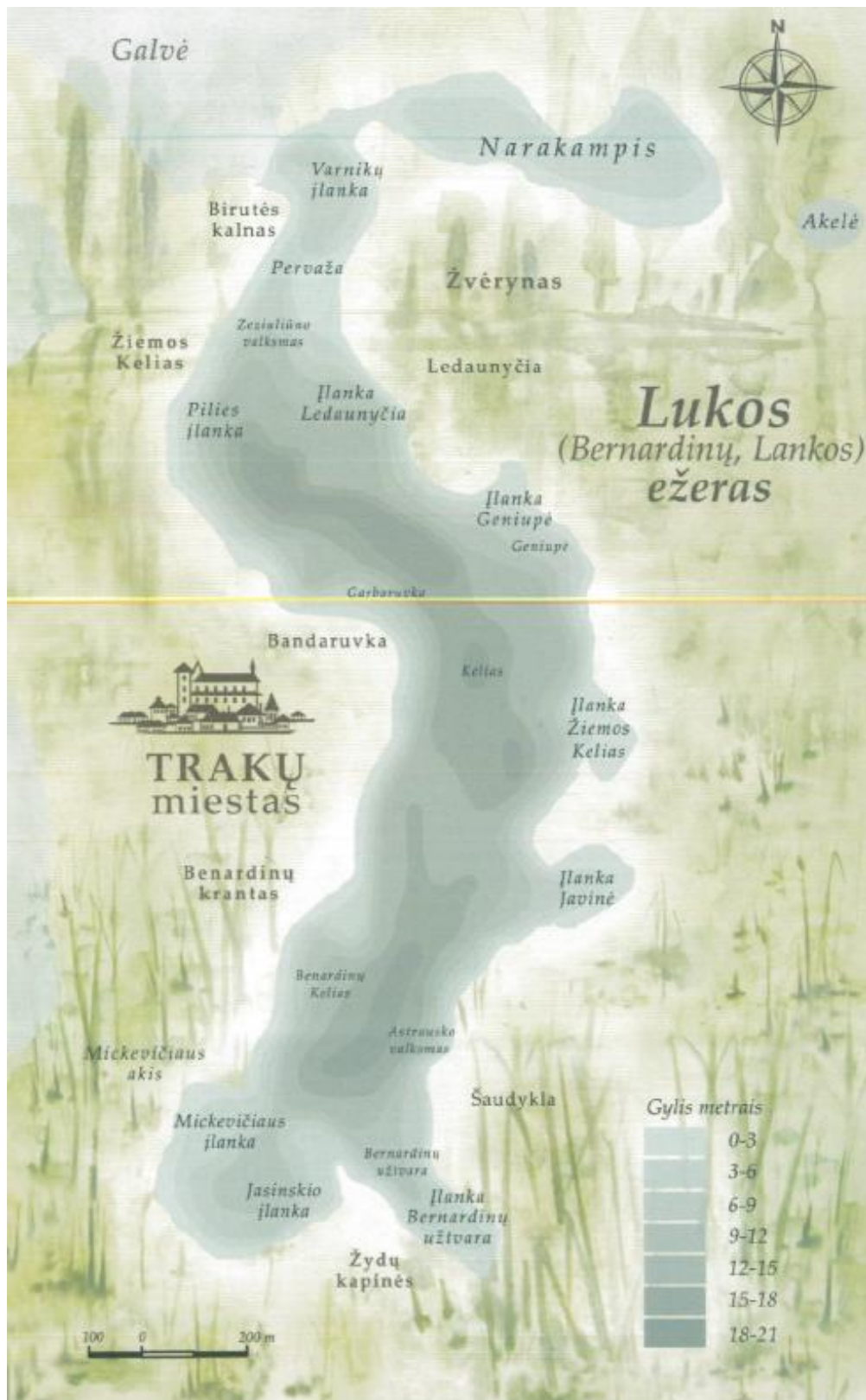
Šaltinis: Trakų didžiųjų ežerų vardynas, 2010 m., Vilnius

Ežero krantai sudėtingi ir įvairūs, kiekvienas jų savitas savo forma, šlaitais ir augmenija. Daugybė įvairių dydžių įlankų, pusiasalių, kyšulių formuoja netaisyklingą ežero kontūrą ir išskirtinį nenuobodų jo charakterį.

Atsižvelgiant į Galvės ežero patrauklumą siūloma numatyti vandens turizmo plaukiojimo zoną visoje Galvės ežero teritorijoje. Plaukiojimas akvatorijoje, skirtoje akademinio irklavimo, baidarių ir kanojų irklavimo sportui (kai nevyksta varžybos ar treniruotės) galimas tik „Valstybinio vidaus vandens fondo žemės sklypo, Galvės ežero pietvakarinės dalies, prie Karaimų g. 73 Trakų m. specialiojo plano“ numatytais plaukimo trajektorijomis. Plaukiojimas galimas vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-338 „Dėl aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04241 su vėlesniais pakeitimais). Galvės ežere planuojamas 9 km ilgio vandens maršrutas, kurio metu būtų aplankomos tiek salos, įlankos ir pusiasaliai. Taip pat numatytos jungtys su Pilies sala, Užutrakio parko teritorija numatant prieplauką šalia jos, Totoriškių buvusio dvaro sodyba su joje esančia infrastruktūra (žr. 5.21 pav.).

Lukos (Bernardinų) ežeras yra rininės kilmės, ištįsęs ir vingiuotas. Istoriniuose šaltiniuose yra užfiksuotas ir trečias ežero pavadinimas – Lanka. Ežero dugnas yra plokščias su nedidelėmis gelmėmis, kurios vyrauja nuo 9-15 m. Lukos ežero kranto linija yra karpyta, ypač daug įlankų rytinėje ežero pusėje (žr. 5.18 pav.). Vakarinę ir šiaurinę ežero pakrantes puošia išraiškingi aukšti šlaitai, o rytinėje dalyje plyti pelkynai, kurie rodo, kad anksčiau, kai vandens lygis buvo aukštesnis, ežeras buvo daug platesnis. Lukos ežeras dar garsus ir vadinamuoju Žiemos keliu, kuriuo dar visai neseniai, kaip ir prieš šimtus metų, ledu buvo keliamas iš Trakų į Vilnių ir atgal.

5.18. pav. Lukos (Bernardinų) ežeras

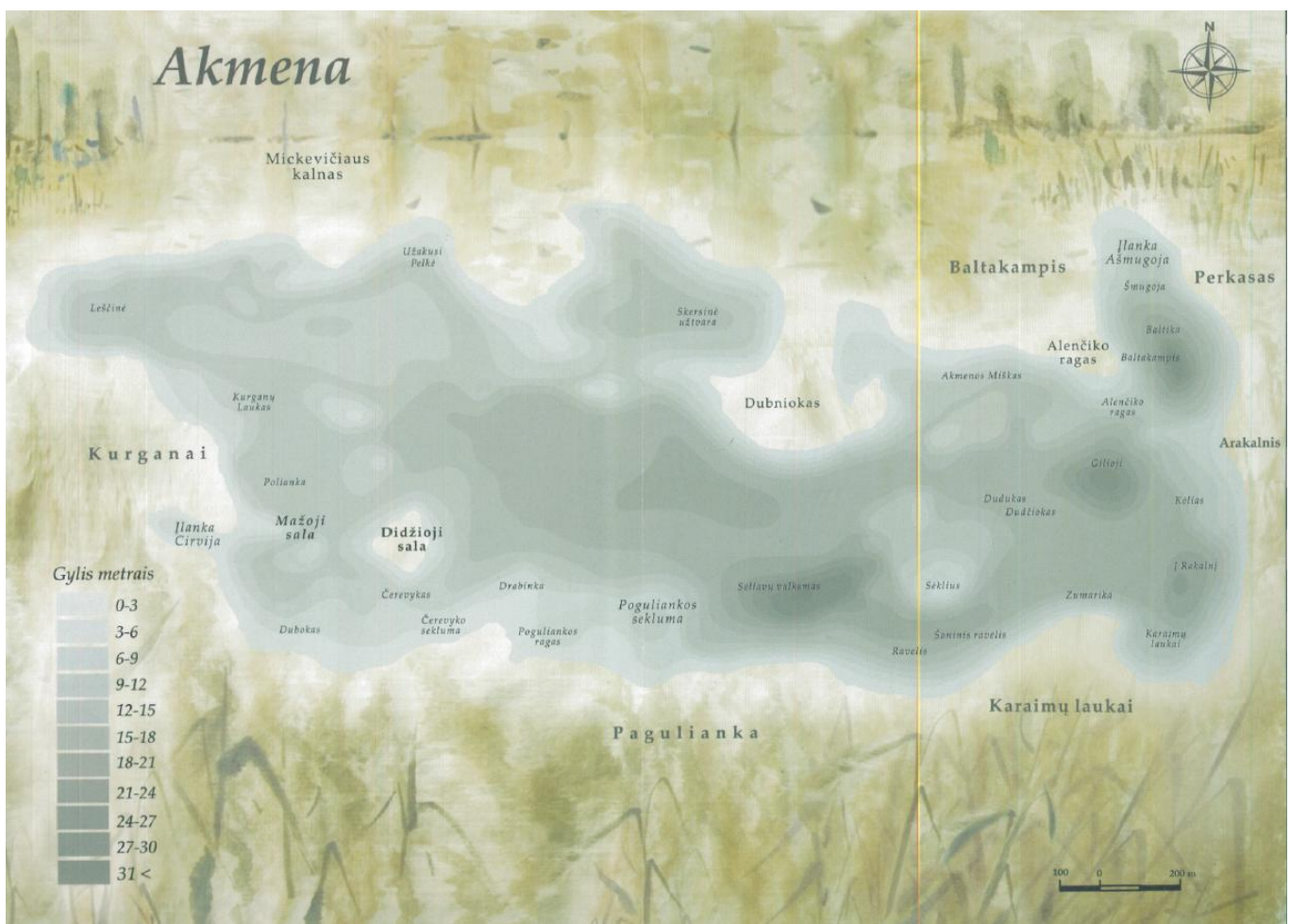
Šaltinis: Trakų didžiųjų ežerų vardynas, 2010 m., Vilnius

Siūloma numatyti vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Lukos (Bernardinų) ežero teritorijoje. Plaukiojimas galimas vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-338 „Dėl aplinkosaugos sąlygų plaukti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04241 su vėlesniais pakeitimais)

ir LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-337 „Dėl vandens telkinių, kuriuose plaukiojimas tam tikro tipo plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04242). Atsižvelgiant į tai, kad Lukos (Bernardinų) ežeras yra gana siauras ir pailgas numatomas apie 2,3 km ilgio vandens maršrutas ežero viduriu, kur bus galima apžvelgti abi kranto puses ir rekonstravus esamą tiltą pasiekti ir Pilies sąlą bei įsijungti į planuojamus Galvės ežero vandens maršrutus (žr. 5.21 pav.). Neįgyvendinus tilto rekonstrukcijos specialiuoju planu numatoma galimybė įrengti prieplauką pietinėje tilto per Lukos (Bernardinų) ežerą pusėje, kurioje galėtų sustoti didesnių gabaritų nesavaeigės plaukiojimo priemonės.

Akmenos ežeras didelis, pailgas, išpūdingo kalvoto kraštovaizdžio supamas ežeras, akmenuotu dugnu ir skaidriu šaltu vandeniu. Nuo Galvės ežero Akmeną skiria tik siauras sausumo ruožas, kurį kerta kelias Trakai-Vievis, nors prieš pusšimtį metų juos dar jungė istorinį Perkaso vardą turintis nedidelis ežerėlis su kanalu. Didžiuoju Perkasu pavadintas kanalas buvo iškastas siekiant sureguliuoti Galvės ežero vandens lygį Salos pilies statybos laikotarpiu (A. Baliulis, 1977 m.).

Ežeras tyvuliuoja tarp paskutiniojo apledėjimo metu suformuotų moreninių kalvų grandinių. Giliausios vietos yra rytinėje Akmenos pusėje, kur daubos siekia iki 30 m gylio. Ežere greta viena kitos yra Didžioji ir Mažoji salos bei gausybė seklių, kurių dalis taip pat kana nors gali virsti naujomis salomis. Kranto linija gana vingiuota, ypač šiaurinės pusės, kurioje yra daug išraiškingų aukštų pusiasalių, kyšulių ir įlankų (žr. 5.19 pav.).

5.19. pav. Akmenos ežeras

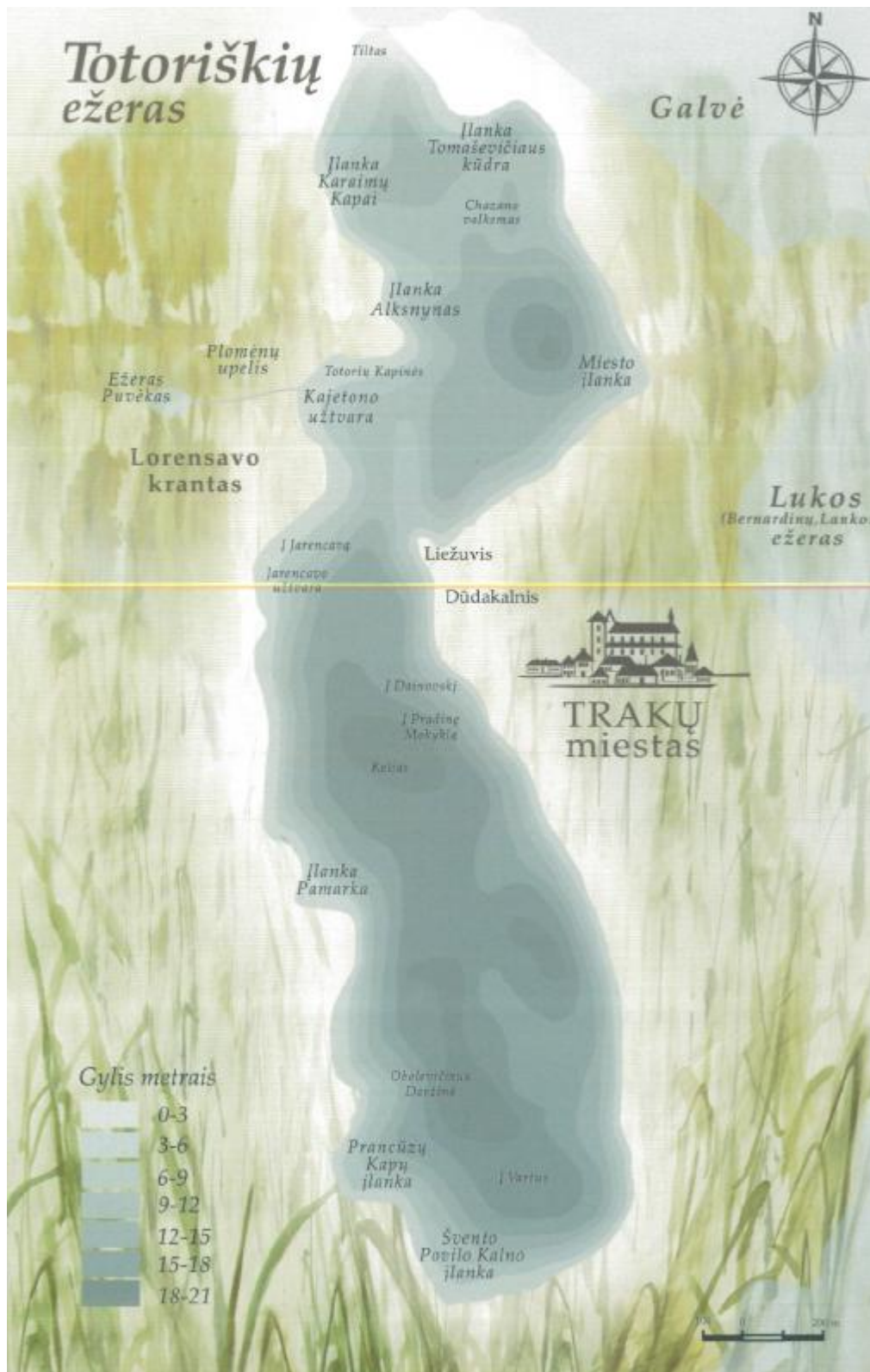
Šaltinis: Trakų didžiųjų ežerų vardynas, 2010 m., Vilnius

Siūloma numatyti vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Akmenos ežero teritorijoje. Plaukiojimas galimas vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-338 „Dėl aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04241 su vėlesniais pakeitimais) ir LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-337 „Dėl vandens telkinių, kuriuose plaukiojimas tam tikro tipo plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04242). Akmenos ežere numatomas apie 7 km ilgio vandens maršrutas, kuris leidžia aplankyti Akmenos ežero įlankas ir salas (žr. 5.21 pav.).

Totoriškių ežeras Trakų miestą juosia iš vakarų pusės. Šio ežero kraštovaizdyje labiausiai dominuoja miesto peizažas: prie jo artėja gatvės, namai, parduotuvės, kavinės, bažnyčios ir Salos pilis. Vakarinė ežero pakrantė atspindi kitokį ežero veidą, tai yra ji apaugusi mišku, kuriame yra Trakų karaimų kapinės.

Totoriškių ežeras yra rininės kilmės, jo dubuo lyg lovys, išilgai kurio išsidėstę gana gilūs duburiai. Vidutinis ežero gylis 10 m., o krantai vingiuoja gan saikingai palyginus su kitais Trakų ežerais (žr. 5.20 pav.). Vienas ryškesnių kranto linijos akcentų yra Liežuviu vadinamas kyšulys.

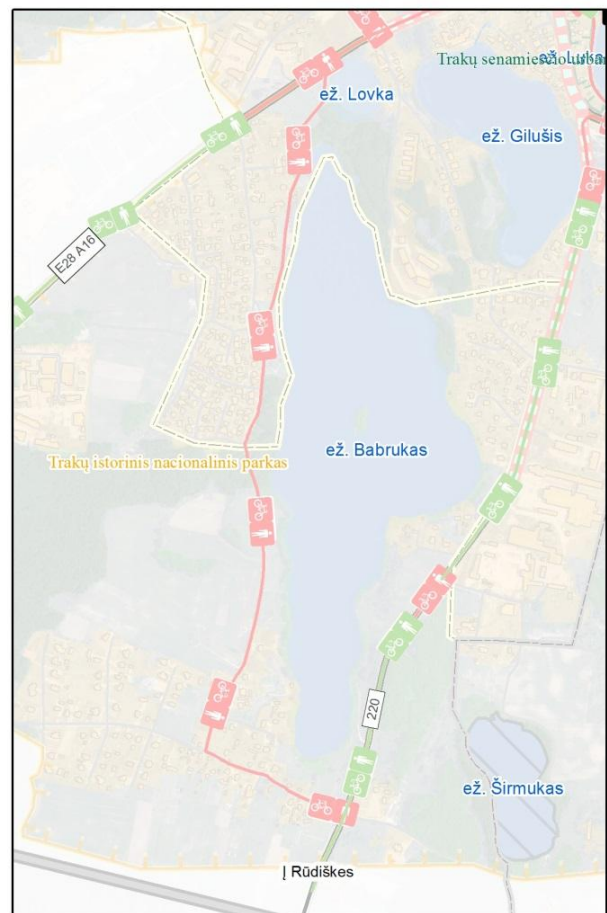
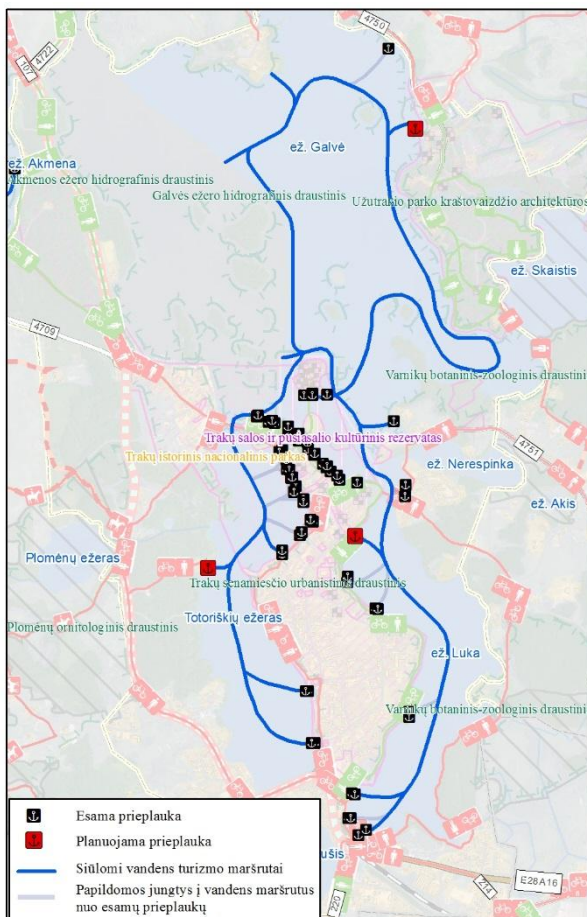
5.20. pav. Totoriškių ežeras

Šaltinis: Trakų didžiųjų ežerų vardynas, 2010 m., Vilnius

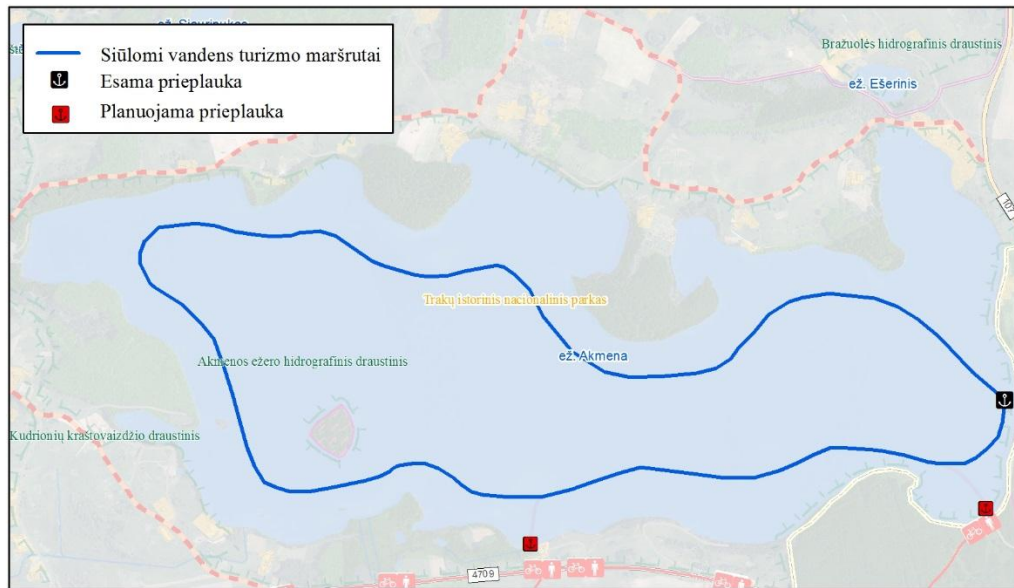
Siūloma numatyti vandens transporto priemonėmis plaukiojimo zoną visoje Totoriškių ežero teritorijoje. Plaukiojimas galimas vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-338 „Dėl aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04241 su vėlesniais pakeitimais) ir LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-337 „Dėl vandens telkinių, kuriuose

plaukiojimas tam tikro tipo plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04242). Totoriškių ežere numatomas apie 2,5 km ilgio vandens maršrutas, kuris jungia Pilies salą su esamomis prieplaukomis ir suteikiama galimybė apžvelgti dvi skirtingas ežero pakrantes: urbanizuotą ir gamtinę (žr. 5.21 pav.). Taip pat vandens maršrutas leidžia apžvelgti visas ežere esančias įlankas.

Babruko ežeras turi svarbų vaidmenį Trakų miesto gyventojams, todėl vis daugiau skiriama jam dėmesio valant ne tik ežero pakrantes nuo menkaverčių želdynų, bet ir valant Babruko ežero dugną. Siekiama Babruko ežerą pritaikyti poilsiui, todėl specialiuoju planu numatoma vandens turizmo plaukiojimo zona visoje Babruko ežero akvatorijoje (žr. 5.21 pav.). Plaukiojimas galimas vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-338 „Dėl aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04241 su vėlesniais pakeitimais) ir LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 08 d. įsakymu Nr. D1-337 „Dėl vandens telkinių, kuriuose plaukiojimas tam tikro tipo plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2014, Nr. 2014-04242).

5.21. pav. Vandens turizmo plaukiojimo zonos ir maršrutai

- **Žirgų turizmo trasos.**

Siūloma įrengti žirgų turizmo trasą nuo Aukštadvario iki Jovariškėse esančio žirgyno bei numatyti radialinę trasą aplink Plomėnų ornitologinį draustinį, esamais vietinės reikšmės bendro naudojimo keliais. Trasos ilgis – 13 km. Trasos naudojimas turi neprieštarauti 1992 m. gegužės 12 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 343 patvirtintoms Specialiosioms žemės ir miško naudojimo sąlygoms.

5.22. pav. Žirgų turizmo trasa

Įgyvendinus specialiojo plano sprendinius planuojamoje teritorijoje atsirastų tankus ekologiškų transporto priemonių judėjimo tinklas bei galimybė ekologiško transporto

priemonėmis aplankyti vaizdingiausias Trakų istorinio nacionalinio parko vietas, lankytinus objektus, kultūros vertybes ir kitas patrauklias vietas.

Greta planuojamos teritorijos atsiradus naujoms urbanizuotoms teritorijoms, patraukliems turistiniams objektams, pagal poreikį bei technines įrengimo galimybes, turi būti sprendžiamas naujų ekologinių turizmo transporto grandžių įrengimo bei apjungimo su esamomis ir šiuo specialiuoju planu planuojamomis ekologinėmis turizmo transporto grandimis klausimas.

Specialiojo plano sprendiniuose numatomų dviračių maršrutų vietoje, atsiradus poreikiui bei įvertinus technines įrengimo galimybes ir finansinius išteklius įrengimui, numatoma galimybė įrengti atskirus dviračių/pėsčiųjų takus. Atskirų pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimo galimybių klausimas turi būti sprendžiamas žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais bei techniniais projektais, kuriais gali būti tikslinama tako trajektorija, sprendžiamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams klausimas ir pan.

Specialiuoju planu numatytų naujų prieplaukų įrengimo vietas turi būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais bei techniniais projektais, jų įrengimas turi būti suderintas su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija ir neprieštarauti šiuo metu galiojančiai Trakų istorinio nacionalinio parko tvarkymo schemai. Rengiant atnaujintą Trakų istorinio nacionalinio parko tvarkymo schemą, rekomenduojama įvertinti specialiuoju planu siūlomas naujų prieplaukų įrengimo vietas ir jas įtraukti į naujos planavimo schemos sprendinius. Esamų prieplaukų atnaujinimas ir rekonstravimas Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje turi būti suderintas su parko direkcija ir taip pat neprieštarauti galiojančiai Trakų istorinio nacionalinio parko tvarkymo schemai.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojama teritorija yra jautri tiek kultūriniu, tiek gamtiniu požiūriu, numatoma, kad visos ekologinio transporto turizmo grandys bus įrengiamos iš aplinkai draugiškų, su kraštovaizdžiu nekontrastuojančių, ekologiškų medžiagų. Konkrečių takų medžiagiškumas ir investicijų poreikis turi būti sprendžiamas žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ir techniniais projektais. Medžiagiškumas, formos, dydis, įrengimo vietas turi būti derinamos su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija ir Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu, Valstybine saugomų teritorijų tarnyba (priklausomai nuo tose teritorijose priežiūrą ir apsaugą vykdančių institucijų).

Specialiuoju planu numatytuose ekologinio vandens turizmo paviršinio vandens telkiniuose, numatoma galimybė teikti vandens taksi paslaugas (pvz. pietinė Lukos (Bernardinų) ežero pakrantė – Trakų pilis – Užutrakio dvaro parkas). Ūkinė veikla (plaukiojimas) vandens telkiniuose turi atitikti Aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis, patvirtintų LR Aplinkos ministro 2014 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. D1-338, reikalavimus.

5.4. KARAIMŲ GATVĖS SPRENDINIAI

Trakų mieste esanti Karaimų gatvė yra viena seniausių gatvių planuojamoje teritorijoje ir dėl greta esančių lankytinų objektų gausos bei kitų populiarių traukos objektų (maitinimo įstaigų, apgyvendinimo įstaigų, suvenyrų parduotuvių ir kt.) yra gausiai lankoma turistų.

Wielka Kowienska (dabar Karaimų) gatvė
Apie 1930

M. Melnikaitės (dabar Karaimų) gatvė
Apie 1950

5.23. pav. Karaimų g. praeities vaizdas
Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius

Specialiuoju planu rekomenduojama, kad Trakų rajono savivaldybė, pasinaudodama savivaldos teise priimtą sprendimą Karaimų gatvės atkarpoje nuo Kęstučio g. iki sankirtos su Trakų g. uždrausti automobilių eismą savaitgaliais ir švenčių dienomis bei darbo dienomis vakarais nuo 19 iki 24 valandos. Tokiu būdu būtų suformuota pėsčiųjų/ dviratininkų alėja miesto svečiams ir miestiečiams, paliekant šią gatvės atkarpą daugiausiai pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimui. Draudžiant eismą šioje Karaimų gatvės atkarpoje siūloma informaciniais ženklais automobilių eismą nukreipti kitomis gatvėmis (pvz.: Trakų g., Plomėnų g.), miesto svečiai galėtų laisvai judėti link lankytinų objektų bei pasiekti juos pėsčiomis ar kita bemotorio transporto priemone – dviračiu, paspirtuku, riedučiais ir pan.

Gatvės atkarpoje nuo Kęstučio g. iki Trakų g. (ilgis apie 600 m) yra apie 80 privačių namų, kuriuose gyvena apie 400 gyventojų, kuriems priklauso apie 100 automobilių, todėl ribojant eismą savaitgaliais, švenčių dienomis ir darbo dienomis nuo 19 iki 24 valandos turi būti užtikrinta galimybė šioje zonoje gyvenantiems ar dirbantiems asmenims pasiekti savo namus ar darbo vietą, išduodant leidimus važinėti šia gatve.

5.24. pav. Karaimų g. dabartinis vaizdas

Pažymėtina, kad priėmus sprendimą riboti eismą Karaimų gatvės atkarpoje turi būti sudarytos galimybės įrengti nukreipiamuosius ženklus, nuorodas, informacinius standus apie šioje atkarpoje esančius verslo, poilsio ir turizmo objektus.

5.5. DVIRAČIŲ STOVĖJIMO IR DVIRATININKŲ POILSIO INFRASTRUKTŪRA

Būtina pažymėti, kad vien tik dviračių takų įrengimas yra tik dalis darbų siekiant populiarinti ekologinį turizmą. Įrengus dviračių takus rekomenduojama sukurti patrauklią poilsio infrastruktūrą (poilsio aikšteles, nuorodas į lankytinas vietas ir objektus) bei įvairių rūšių (pėsčiųjų, dviračių, žirgų, vandens maršrutų ir kt.) ekologinio turizmo trasas derinti tarpusavyje, sudarant galimybę keliaujantiems Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje pasiekti traukos taškus bei pamatyti kraštą keliaujant įvairiomis priemonėmis, informuoti bei motyvuoti keliauti ekologiškai.

Dviračių statymo sistemos (laikikliai, stovai) ir saugojimo infrastruktūra (užraktai, dviračių saugyklos) skirtos statyti dviračius saugiai, tvarkingai ir patogiai. Viešoji dviračių statymo infrastruktūra yra dviejų tipų:

- dviračių statymo sistemos – tai įranga skirta atremti dviratį. Tokia įranga apima įvairius laikiklių ir stovų tipus, kurie gali būti skirti vienam ar keliems dviračiams, kurie gali būti aprūpinti integruota rakinimo įranga ar be jos;
- dviračių saugojimo įranga – tai apsaugota erdvė dviračių laikymui. Dviračiams statyti ilgą laiką ir siekiant geriau juos apsaugoti nuo vagystės gali būti įrengiamos įvairios dviračio laikymo sistemos: asmenines saugyklos (garažai), kolektyvinės (visuomeninės) saugyklos bei prižiūrimi dviračių laikymo (saugojimo) centrai.

a) Stovai skirti atremti dviratį

b) Dviejų vietų dviračių stovas

c) Asmeninės saugyklos (garažai) (Belgija)

d) Kolektyvinės saugyklos (Nyderlandų geležinkelio stotyse)

5.25. pav. Galimos dviračių statymo sistemos

Dviračių statymą galima suskirstyti į ilgalaikį ir trumpalaikį (1-2val.). Kiekvienam saugojimo tipui keliami skirtingi reikalavimai. Ilgalaikiam saugojimui reikalingi stacionarūs

stovai ir pastogės nuo atmosferos kritulių. Trumpalaikiam statymui pilnai pakanka paprastų ant žemės įrengtų stovų, kurie gali būti tiek stacionarūs, tiek kilnojami.

Dviračių saugojimo vietas rekomenduojama įrengti prie pagrindinių traukos objektų, priklausomai nuo dviračių saugojimo laiko:

- uždaroje patalpose (poilsio įstaigos, turistinės bazės, nuomos punktai);
- po stogine (mokyklos, mokslo įstaigos, gamyklos, fabrikai ir kitose darbo vietose);
- atvirose stovuose (prie parduotuvių, miesto centre, trumpalaikio poilsio vietose).

5.1 lentelė. Rekomendacinis dviračių saugojimo vietų skaičius prie atskirų objektų.

Objektai	Matavimo vnt.	Dviračių stovėjimo vietų skaičius
Administracijos, mokslo, visuomeninės organizacijos įstaigos	Vietų skaičius 100 dirbančiųjų	3-10
Prekybos ir visuomeninio maitinimo įstaigos	vietų skaičius 100 m ² prekyb. ploto	3-10
a) prekybos centrai, pramoninių prekių parduotuvės, kurių prekybos plotas 500 m ²		1-5
b) turgavietės	50 prekyb. vietų	3-10
c) specializuotos parduotuvės	100 m ² prekyb. ploto	1-5
Buitinio aptarnavimo įstaigos	10 darbo vietų	1-2
Poliklinikos	300 apsilank. per parą	3-5
Ligoninės	100 lovų	1-2
Vidurinės ir spec. vidurinės mokyklos	100 mok.	5-20
Gamyklos ir fabrikai	100 darb.	1-15
Stambūs visuomeninio-maitinimo, prekybos, komunalinio-buitinio aptarnavimo objektai	100 vietų	5-20
Pliažai ir parkai poilsio zonoje	100 lankytojų	3-10
Priemiestinės poilsio bazės (turistinės, sportinės ir pan.)	100 lankytojų	2-10

Šaltinis: LR Aplinkos ministerijos patvirtintos „Susisiekimo dviračiais infrastruktūra“ rekomendacijos

Specialiojo plano rengėjai siūlo įrengti dviračių saugojimo vietas ar stovus prie visų pagrindinių traukos objektų. Prie atskirų traukos objektų dviračių saugojimo vietas ar stovai ir jų skaičius nustatomas individualiai pagal poreikius tenkinant LR teisės aktus ir rekomendacijas.

Specialiuoju planu numatomos pagrindinės vietos, kuriose turėtų būti plėtojamos dviračių saugyklos ir nuomos punktai, kurie parinkti atsižvelgiant į traukos objektus, esamus ir perspektyvinius žmonių srautus.

5.2 lentelė. Planuojamos dviračių saugyklų vietos ir nuomos punktai

Eil. Nr.	Dviračių nuomos ir saugojimo infrastruktūra	Siūloma įrengimo vieta
1.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	107 ir 4722 kelių sankirtoje, greta automobilių stovėjimo aikštelės
2.	Dviračių saugykla	Užutrakio g. prie esamos autobusų stotelės, Užutrakio parko kraštovaizdžio architektūros draustinio teritorijoje
3.	Dviračių saugykla	Prie Varnikų pėsčiųjų pažintinio tako trasos pradžios
4.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Prie Trakų istorijos muziejaus

5.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Apžvalgos g. prie automobilių stovėjimo aikštelės
6.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas, velomobilų/ velobusų nuomos punktas	Prie Trakų autobusų stoties
7.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Prie Trakų geležinkelio stoties
8.	Dviračių saugykla, dviračių nuomos punktas	Prie Gedimino g. 44 pastato, kitapus Babruko ežero
9.	Dviračių nuomos punktas	Aukštadvario g., prie „Iki“ parduotuvės
10.	Dviračių nuomos punktas	Prie Birutės ir Vytauto g. sankirtos, netoli esamos maitinimo įstaigos
11.	Dviračių nuomos punktas	Karaimų g., prie esamos automobilių aikštelės vakarinėje Galvės ežero pakrantėje

Specialiuoju planu numatoma Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje įrengti dviračių nuomos punktus. Šiuose punktuose be tradicinių nuomos paslaugų, siūloma įdiegti elektroninę nuomos punktų sistemą. Nuomos punktai tarpusavyje būtų susiję, todėl lankytojams būtų galima išsinuomotą dviratį palikti bet kuriame kitame nuomos punkte ir toliau traukos objektų lankymą tęsti kitais būdais – pėsčiomis, vandens transportu, autobusu ar kt. Pagal specialųjį planą pradėjus plėtoti saugyklą ir nuomos punktų sistemą galimas jos pildymas pagal poreikį.

Poilsiavietes rekomenduojame numatyti šalia dviračių trasų, esant galimybei šalia vandens telkinių, vaizdingų vietovių, traukos objektų ir pan. Poilsiavietės prie vandens telkinių, turi atitikti LR teisinius aktus reglamentuojančius ūkinę veiklą šalia vandens telkinių. Poilsiavietėse rekomenduojame įrengti atitinkamą infrastruktūrą: lauko tualetą, laužavietę, staliukus su suoliukais, informacinius standus, šiukšliadėžes. Prie vandens telkinio įrengiama maudyklė, esant galimybei paplūdimys, persirengimo kabina, vandens lieptas.

Poilsiaviečių ir atokvėpio vietų rekomendaciniai reikalavimai:

- Miškingose teritorijose, poilsio vietų įrengimui, prioritetas turėtų būti teikiamas vyresnio amžiaus medynui, kuriame vyrauja spygliuočiai, kietieji lapuočiai ar beržai, miškas apžvelgiamas toliau kaip 50 m. Atvirame vietovaizdyje pageidautina vieta su kontrastingu kraštovaizdžiu, įdomiomis perspektyvomis, pavieniais medžiais arba krūmais;
- Sustojimo vieta neturėtų būti užteršta, triukšminga, joje neturėtų būti dygių augalų, parazitų, užmirkusio dirvožemio;
- Parenkant trumpalaikio sustojimo vietas miškingose teritorijose būtina įvertinti augalų jautrumą mindžiojimui. Kerpės ir samanės yra labai jautrios mindžiojimui todėl rekomenduojama rinkti vietą, kurioje vyrauja varpinės žolės ir krūmokšniai, kurie yra atsparesni;
- Visi trumpalaikių sustojimo vietų statiniai turi būti daromi iš nebrangių ir vietovėje randamų medžiagų: mažai apdirbtos medienos, lauko akmenų, molio. Stalai ir suolai turėtų būti masyvūs, iš rąstų, pusrąščių, ritinių, kelmų, kuo paprastesnės konstrukcijos. Šiukšlių rinktuvus ir lauko tualetus rekomenduojame daryti taip pat iš nebrangių ir paprastų medžiagų (rastų, krūminės medžiagos, storų šakų ir pan.). Laužavietės įrengiamos iš akmenų ir molio. Visi statiniai, išskyrus persirengimo kabinas ir laikinus suolus, negali būti įrengiami arčiau kaip 20 m nuo vandens telkinių. Šiukšlių rinktuvai – ne arčiau kaip 30 m, o lauko tualetai – 50 m. Laužavietės įrengiamos sausesnėse, didesnėse ir saugesnėse aikštelėse;

- Siekiant mažesnių aikštelės įrengimo sąnaudų aplinkos pakeitimai turi būti minimalūs: nežymūs žemės lyginimo darbai, šalinami tik labiausiai trukdantys medžiai ir krūmai. Poilsivietė ar atokvėpio vieta turi būti sausa, pakankamai lygi, esant poreikiui aikštelė gali būti įrengta su sutvirtinto grunto danga;
- Trumpalaikio sustojimo aikštelių įrengimas saugomose ir kultūros paveldo teritorijose neturi prieštarauti saugomų ir kultūros paveldo objektų apsaugą reglamentuojantiems LR teisės aktams. Taip pat aikštelių įrengimo projektai turi būti suderinti su tose teritorijose priežiūrą ir apsaugą vykdančiomis institucijomis (pvz. Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu skyriumi, Valstybine saugomų teritorijų tarnyba ir pan.);
- Kultūros paveldo teritorijoje – Trakų senamiestyje (unikalus objekto kodas 17114), rekomenduojama įrengti trumpalaikes dviračių stovėjimo aikšteles. Aikštelių vieta, dydis turėtų būti sprendžiami rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, techninius projektus prieš tai suderinus su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

5.6. AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELIŲ TINP TERITORIJOJE REKOMENDUOJAMI SPRENDINIAI

Rengiant Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą buvo pastebėta, kad miesto svečiai atvykstantys automobiliais dažniau juos palieka privačiose ir miestui priklausančiose automobilių stovėjimo aikštelėse, esančiose centrinėje Trakų miesto dalyje, ar greta jos.

Specialiojo plano rengėjų nuomone automobilių statymui turėtų būti labiau išnaudojamos esamos parkavimo aikštelės Trakų mieste ir periferijoje:

- Siūloma svarstyti galimybę įrengti kelių aukštų (antžeminį, požeminį) parkavimo pastatą Trakų autobusų stoties prieigose, kur šiuo metu jau yra automobilių stovėjimo aikštelė Atvykę miesto svečiai toliau kelionę galėtų tęsti viešuoju transportu, ar pasirinktu ekologiniu transportu, pvz.: dviračiu, vandens taksi ar kt.
- Vytauto g. 68, automobilių aikštelė šalia parduotuvės „Maxima“, siūloma svarstyti galimybę modernios kelių aukštų aikštelės įrengimui. Ši vieta patenka į zoną, kur galima pastatų dydžių bei formų modifikacija ir renovacija. Į tokio tipo 4 aukštų automobilių aikštelę tilptų visi centrinėje miesto dalyje esančių stovėjimo aikštelių automobiliai, taip kartu būtų išspręstos miesto centro taršos problemos ir mažiau automobiliais apkraunama centrinė miesto dalis.
- Taip pat siūloma analizuoti galimybę automobilių stovėjimo aikštelių esančių už metalinio Karaimų tilto ir Senkelio g., šalia „Iki“ parduotuvės atnaujinimui. Minimoms aikštelėms yra pakankamai patrauklios miesto zonose, arti traukos objektų, todėl siūloma įvertinti galimybę įrengti kelių lygių automobilių stovėjimo aikšteles su antžeminėmis ir požeminėmis jų dalimis.

Daugiaaukščių automobilių stovėjimo aikštelių sprendiniai turi būti detalizuojami techniniais projektais. Rekomenduojama prieš pradėdant rengti techninius projektus susiderinti prieš projektinius pasiūlymus su Kultūros paveldo departamentu ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija. Atsižvelgiant į teritorijos jautrumą urbanistiniu ir kultūriniu aspektu rekomenduojama pirmiausiai svarstyti galimybę įrengti požeminę daugiaaukštę automobilių stovėjimo aikštelę. Rengiant techninius projektus turi būti gautos projektavimo sąlygos iš Kultūros paveldo departamento ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos.

Nemažai automobilių stovėjimo aikštelių įrengta tiesiog gyventojų kiemuose. Tokio pobūdžio automobilių aiktelės sukelia estetinę taršą, dažnai neatitinka keliamų saugumo ir

priešgaisrinių reikalavimų. Todėl rekomenduojama vadovaujantis teisės aktais ir reglamentais pastabėjus automobilių aikštelių įrengimo pažeidimus įspėti, o esant būtinybei ir bausti šių automobilių aikštelių savininkus.

Plėtojant ekologinį transportą Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje rekomenduojama vystyti infrastruktūrą, skirtą elektromobilių platesniam panaudojimui ir eksploatacijai, todėl specialiuoju planu numatoma trijų elektromobilių įkrovimo aikštelių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje įrengimas: prie Trakų autobusų stoties, esančioje automobilių stovėjimo aikštelėje, Senkelio g. greta parduotuvės „IKI“, esančioje automobilių stovėjimo aikštelėje bei esamoje automobilių stovėjimo aikštelėje vakarinėje Galvės ežero pakrantėje kitapus Rėkalnio (vadinamo Arakalnio) teritorijos. Elektromobilių pakrovimo vietos parinktos įvertinus projekto „Dėl elektromobilių pakrovimo stotelių įrengimo Trakų rajono savivaldybės teritorijoje“ sprendinius ir šiuo specialiuoju planu numatomą elektromobilių įkrovimo aikštelių poreikį (žr. brėžinį „Sprendiniai“). Elektromobilių įkrovimo aikštelių įrengimas turi būti suderintas su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Automobilių stovėjimo aikštelių rekonstravimo klausimai ir elektromobilių įkrovimo aikštelių įrengimo detalūs klausimai turi būti sprendžiami konkrečiais techniniais projektais ir neprieštarauti teritorijoje galiojantiems teritorijų planavimo dokumentams bei LR teisės aktams.

5.7. INFORMACINĖS SISTEMOS SKLAIDA TERITORIJOJE

Plėtojant ekologines turizmo transporto grandis būtina sukurti informacijos pateikimo turistams ir kitiems Trakų istorinio nacionalinio parko lankytojams priemonių sistemą, t.y. kelio ženklai ir ženklinimai (vertikalūs, horizontalūs), kelrodžiai, kurie reglamentuoja eisme dalyvaujančių ekologinių transporto priemonių rūšį, judėjimo kryptis ir pan. Taip pat į informacijos sistemą įeina takų/ maršrutų schemos, žemėlapiai ir aprašymai. Plėtojant ekologinį transportą, ypač dviračių turizmą miestuose ir apskrityse, būtina dviračių infrastruktūros elementus (dviračių takus, statymo vietas) ir paslaugas dviratininkams pažymėti miestų planuose, žemėlapiuose, turizmo vadovuose. Taip pat būtini specialūs žemėlapiai keliomis kalbomis su pažymėtais maršrutais bei nuorodomis į lankytinus objektus. Žemėlapiai gali būti platinami turizmo informacijos centre, savivaldybėje bei seniūnijoje, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijoje, dviračių nuomos punktuose, autobusų ir geležinkelių stotyse. Rekomenduojama nuorodas ar tarpinius maršrutų taškus pažymėti, ne tik kelio ženklais, bet ir meniniais akcentais, kurie galėtų būti ne tik nukreipiamosios rodyklės, bet ir poilsio vietos (žr. 5.26 pav.).

5.26. pav. Maršrutų nuorodų pavyzdžiai, meniniai akcentai

Kaip vienas iš specialiojo plano sprendinių numatoma galimybė sukurti individualią maršrutų nuorodų sistemą, panaudojant įvairius meninius akcentus, kurie galėtų būti orientuoti į Trakų miesto istoriją. Turistas galėtų ne tik gauti informaciją kuria kryptimi keliauti, bet ir susipažintų su krašto istorija ar įdomiais faktais.

Rekomenduojama, kad informaciniai stendai bei nuorodos Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje būtų gaminami iš gamtinių medžiagų (medžio, akmens ar kt.), vyrautų aplinkai artimos spalvos, nekontrastuojančios su supančia aplinka. Išdėstymo vietas ir schemas rengiamos kartu su techniniu projektu įvertinus gamtinę aplinką, reljefą, poreikį ir t.t.

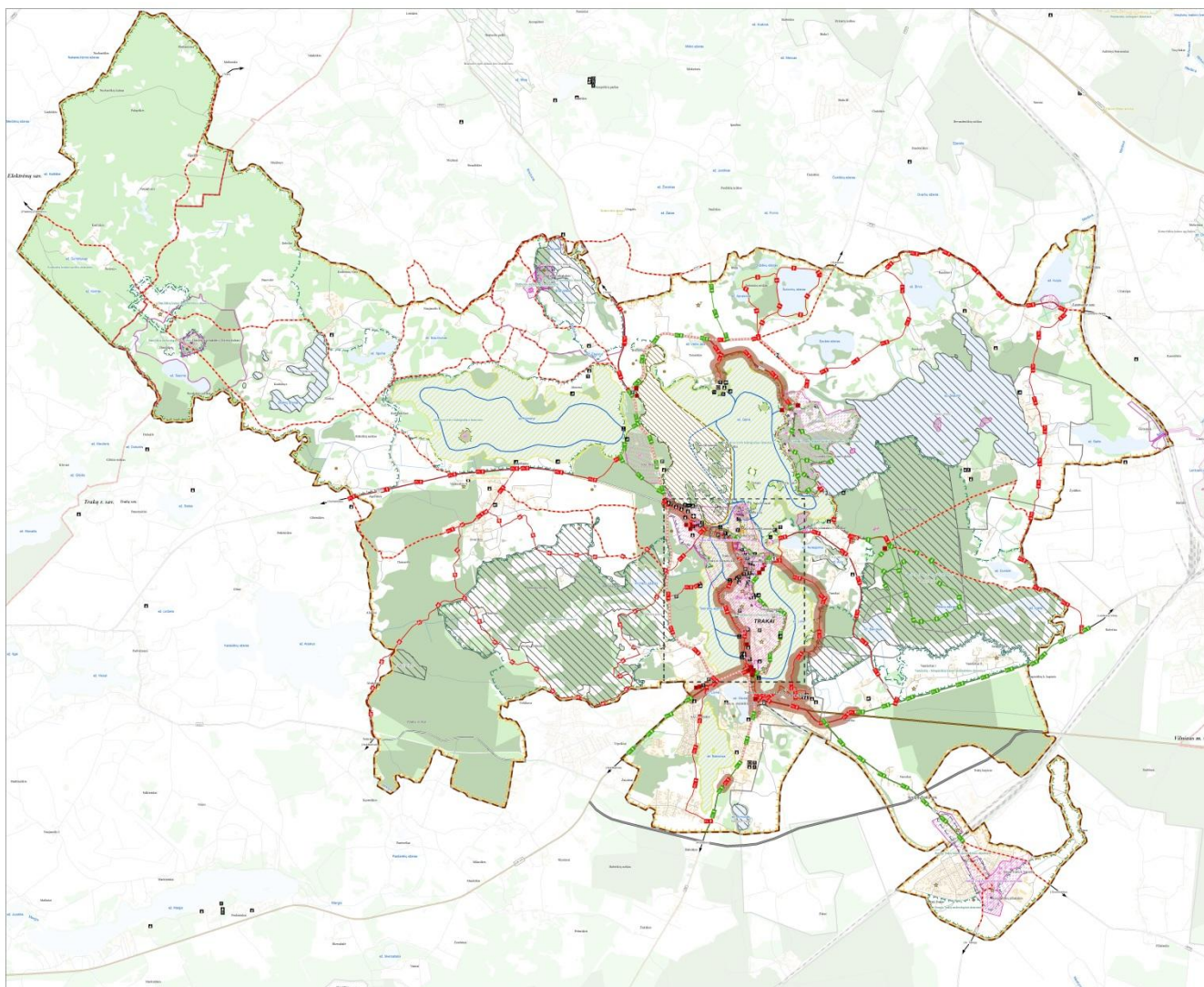
Siekiant išvengti kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių sumenkinimo (žr. <http://kvr.kpd.lt/heritage/>), planuojant įrengti maršrutų nuorodas, informacinius stendus, kultūros paveldo objektų teritorijose ar greta kultūros paveldo objektų rekomenduojama jų dizainą, išdėstymą teritorijoje, gamybai naudojamas medžiagas suderinti su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu.

5.8. DARBŲ ATLIKIMO PRIORITETIŠKUMAS

Specialiojo plano rengėjai siekdami maksimalios naudos plėtojant ekologinio transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje, rekomenduoja pirmiausiai plėtoti susisiekimo sistemą su jai priskiriama infrastruktūra Trakų miesto pagrindinėse teritorijose, jo gretimybėse apimant Mažojo turizmo žiedo dalį ir pagrindinius traukos objektu Užutrakio dvarą,

Totoriškių buvusio dvaro sodybą, traukinių stotį, autobusų stotį, jungtis su esamais pagrindiniais dviračių takais (žr. 5.27. pav.).

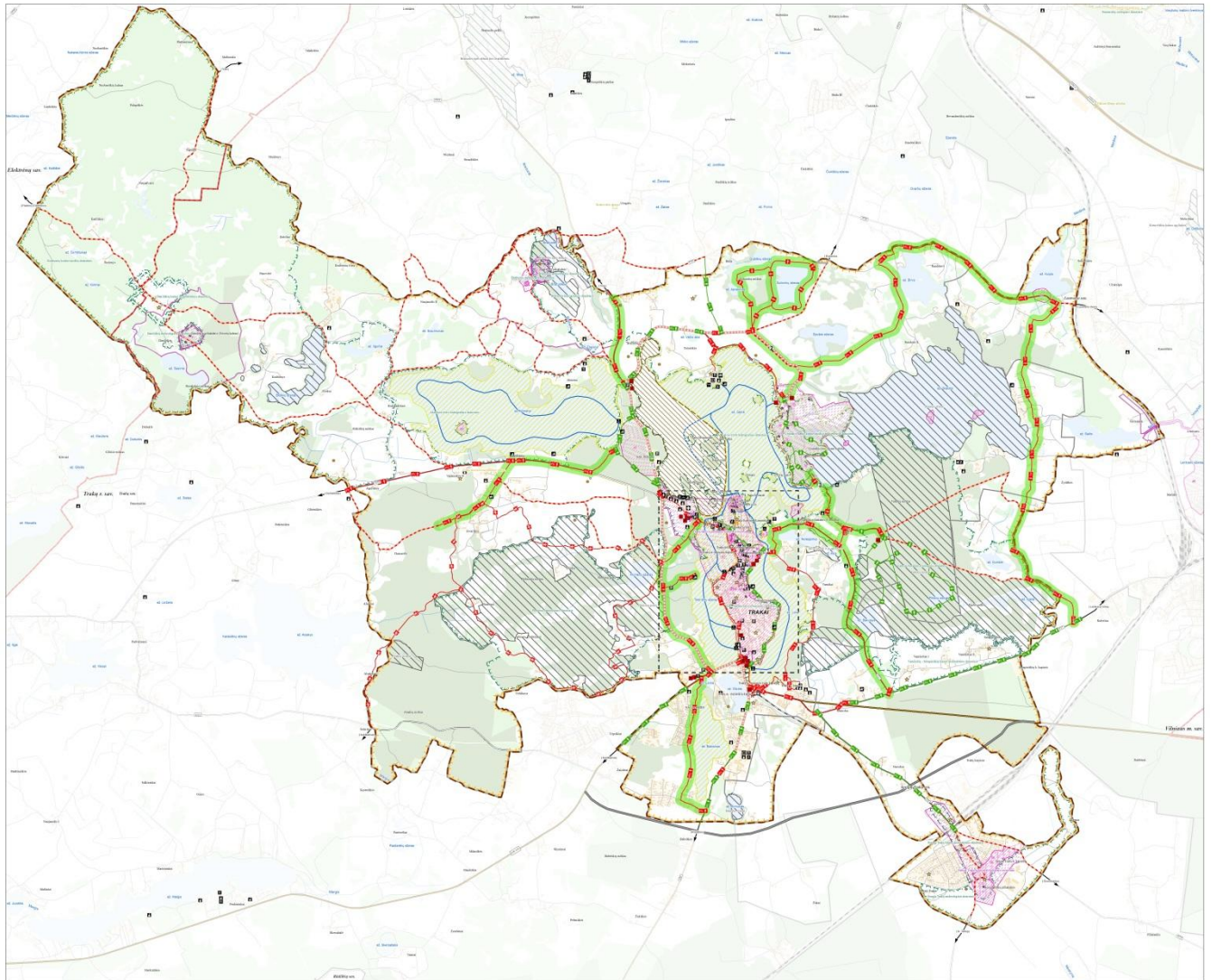

5.27. pav. Sprendiniai, kurie turėtų būti įgyvendinami I prioritetu

Išplėtojus ekologinio transporto sistemą su jai priskiriama infrastruktūra šioje teritorijoje būtų pasiekama didžiausia nauda, nes šioje dalyje generuojami didžiausi žmonių srautai ir reikėtų mažiausiai investicijų, kadangi dalis infrastruktūros jau yra įrengta, todėl būtų reikalingos tik jungtys tarp esamų takų.

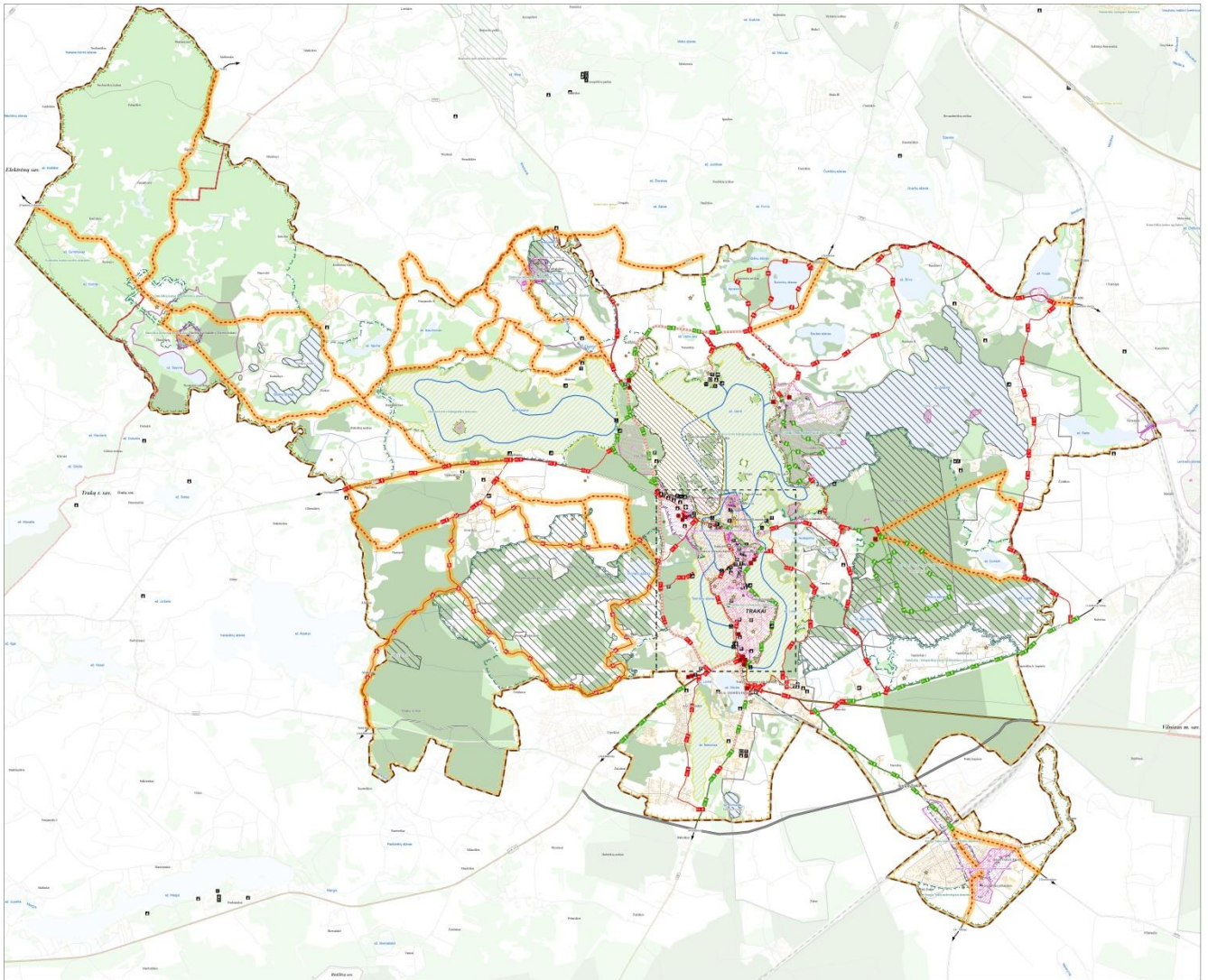
Antru prioritetu turėtų plėtojami susisiekimo sistema su jai priskiriama infrastruktūra apimant likusią Mažojo turizmo maršruto dalį ir Didįjį turizmo maršrutą bei jo gretimybes. Taip pat antru prioritetu numatyta jungtis iki Jovariškės k. (žr. 5.28. pav.).

5.28. pav. Sprendiniai, kurie turėtų būti įgyvendinami II prioritetu

Trečiu prioritetu turėtų būti plėtojami ir prižiūrimi maršrutai, kurie turi būti pritaikyti saugiam dviračių ir pėsčiųjų eismui, žirgynų trasos, kurios yra ilgos ir kuriose būtų generuojami mažesni žmonių srautai (žr. 5.29. pav.).

5.29. pav. Sprendiniai, kurie turėtų būti įgyvendinami III prioritetu

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje ekologinių transporto grandžių tinklas pasiskirsto taip:

- I prioritetas:
Numatoma įrengti apie 11,80 km naujų dviračių/pėsčiųjų takų, kurie jungtų jau esamą ekologinio turizmo transporto infrastruktūrą bei svarbiausius traukos objektus: Užutrakio dvaro sodybą, Totoriškių buvusio dvaro sodybą, traukinių stotį, autobusų stotį.
- II prioritetas:
Planuojama įrengti apie 30,50 km naujų pėsčiųjų/dviračių takų, esančių toliau nuo centrinės Trakų miesto dalies. Antrajam prioritetui priskirta ekologinio turizmo transporto infrastruktūra įeinanti į Didžiojo turistinio žiedo maršrutą, jungtys su Jovariškių bei Babriškių gyvenvietė, bei kitos gretimos jungtys.
- III prioritetas:
Trečiajam prioritetui priskiriama apie 46,90 km dviračių maršrutų bei apie 13 km žirgynų trasų, kuriuose turi būti užtikrintos saugumo priemonės dviratininkų bei žirgų judėjimui.

Keičiantis situacijai, tai yra investiciniams pajėgumams, poreikiams ir pan., prioritetai gali būti koreguojami ir tikslinami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ir/ar techniniais projektais.

Esamų dviračių ir/ar pėsčiųjų takų ir infrastruktūros tvarkymas, priežiūra ir rekonstrukcija yra prioritetiniai darbai, kuriems turi būti skiriamas didelis dėmesys.

5.9. PERSPEKTYVINIAI SPRENDINIAI

Trakų istorinis nacionalinis parkas yra unikalus, nes tokio pobūdžio – istorinis nacionalinis – parkas yra vienintelis šalies teritorijoje, todėl įvertinus turistinį parko potencialą bei darant prielaidą, kad ateityje bus pakankamos finansinės savivaldybės galimybės investuoti į ekologinio turizmo infrastruktūros plėtrą, numatomos galimybės išplėsti planuojamoje teritorijoje teikiamų ekologinio turizmo paslaugų spektrą. Šiuo atveju ateityje numatoma Trakų rajono savivaldybės galimybė, atsižvelgiant į rajono ekonominę, socialinę padėtį bei įvertinus poreikį įrengti šiuos turizmo ir susisiekimo sistemos elementus:

1. Numatoma galimybė rekonstruoti esamą medinį tiltą per Lukos ežerą, pvz. įrengiant pasukamą ar pakeliamą tiltą, tokiu atveju iš Lukos ežero į Galvės ežerą galėtų perplaukti ir didesni buriniai laivai, bei kitos didesnių gabaritų vandens transporto priemonės.

a) Pakeliamas Wrenbury bažnyčios tiltas, Anglija

šaltinis: http://en.wikipedia.org/wiki/Listed_buildings_in_Wrenbury_cum_Frith

b) Pasukamas tiltas per piliavietės kanalą Klaipėdoje

šaltinis: <http://www.jurosvertai.lt/index.php/185>

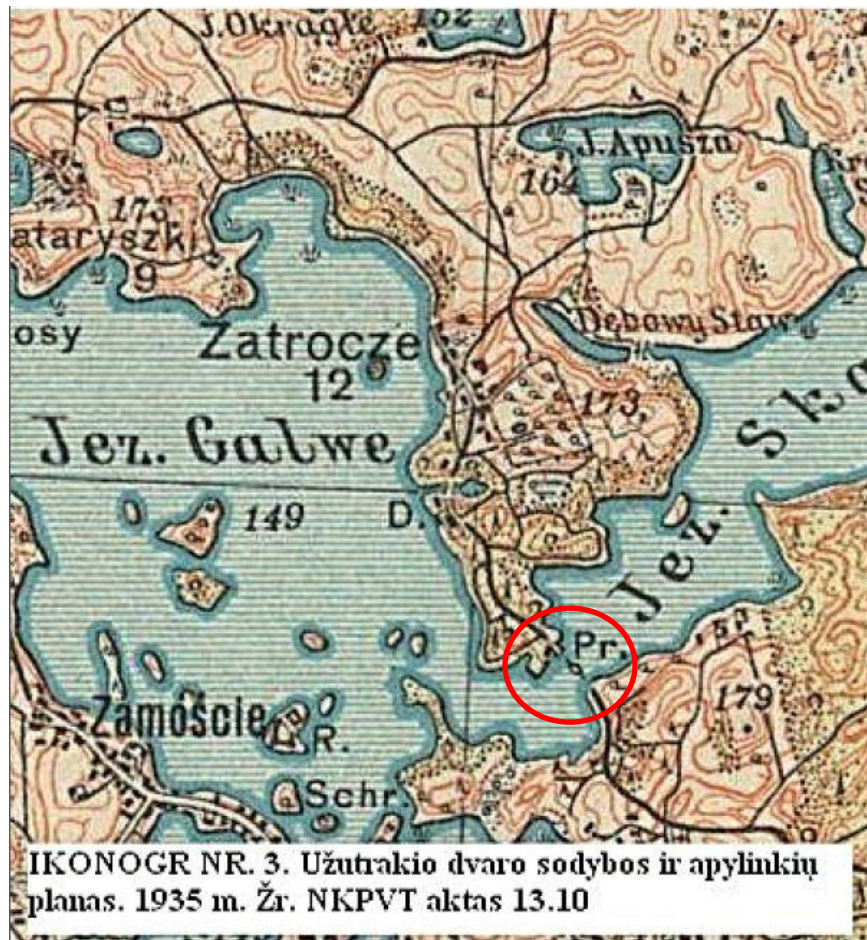
c) Pasukamas tiltas per Birmingemo ir Fazelio kanalą, Anglija

šaltinis: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Drayton_swivel_bridge,_Birmingham_and_Fazeley_Canal.jpg

5.30. pav. Galimi pavyzdiniai tiltų įrengimo variantai

2. Numatoma galimybė įrengti naują privažiavimo kelią į Užutrakio dvaro parką, esamų vietinės reikšmės kelių trajektorija. Šiuo atveju pėsčiųjų ir dviračių eismui būtų palikta kelio Nr. 4750 atkarpa nuo Totoriškių iki Užutrakio dvaro parko, o automobilių eismas būtų nukreiptas siūlomai naujai įrengti privažiavimo keliu.

3. Perkėlos (plausto) atstatymas į Užutrakio dvaro parką. Įvertinus poreikį ir finansines galimybes bei suderinus su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija rekomenduojama atkurti anksčiau veikusio plausto (nuo Varnikų miško iki pietinės Užutrakio dvaro parko pakrantės) veiklą su buvusiu infrastruktūra, t.y. prieplaukomis ir kitais elementais (žr. 5.30 pav.).

5.31. pav. Ikonografinė Užutrakio dvaro sodybos medžiaga

Specialiojo plano įgyvendinimo perspektyvoje, įgyvendinus visus šiuo specialiuoju planu numatytus sprendinius ir aukščiau minimus perspektyvinius sprendinius numatoma galimybė atstatyti jungtį tarp Galvės ir Akmenos ežerų, atkūrus anksčiau buvusio Perkaso ežerą su anksčiau buvusiomis (XVIII a.) kranto linijomis. Tokiu būdu būtų galimas vandens turizmo transportas apimantis du didžiuosius Trakų istorinio nacionalinio parko ežerus. Atstačius Perkaso ežero kranto liniją būtų reikalingas naujo tilto/vandens kanalo įrengimas.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Galvės ežero šiaurės varinėje dalyje veikia Lietuvos olimpinio sporto centro Trakų irklavimo bazė, kuri tobulina ir investuoja į savo infrastruktūrą, organizuoja pasaulinio lygio sporto renginius, vandens kelio tarp ežerų atkūrimas šiuo metu nėra galimas.

Derinant ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialųjį planą su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba buvo išsakyta pozicija, kad Galvės ir Akmenos ežerų sujungimo galimybė vandens keliu, gali būti sprendžiama tik tuo atveju, kai bus atlikti išsamūs hidrologiniai tyrimai ir hidrotechniniai skaičiavimai, įvertintos šio sprendinio įgyvendinimo pasekmės gamtinei, ekologiškai, socialinei, ekonominei aplinkai, saugomoms teritorijoms, vandens lygio skirtumui bei esamoms ekosistemoms. Taip pat turi būti gautas Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos ir LR AM regiono aplinkos apsaugos departamento pritarimas dėl ežerų sujungimo galimybės, įvertinus galimą poveikį aplinkai.

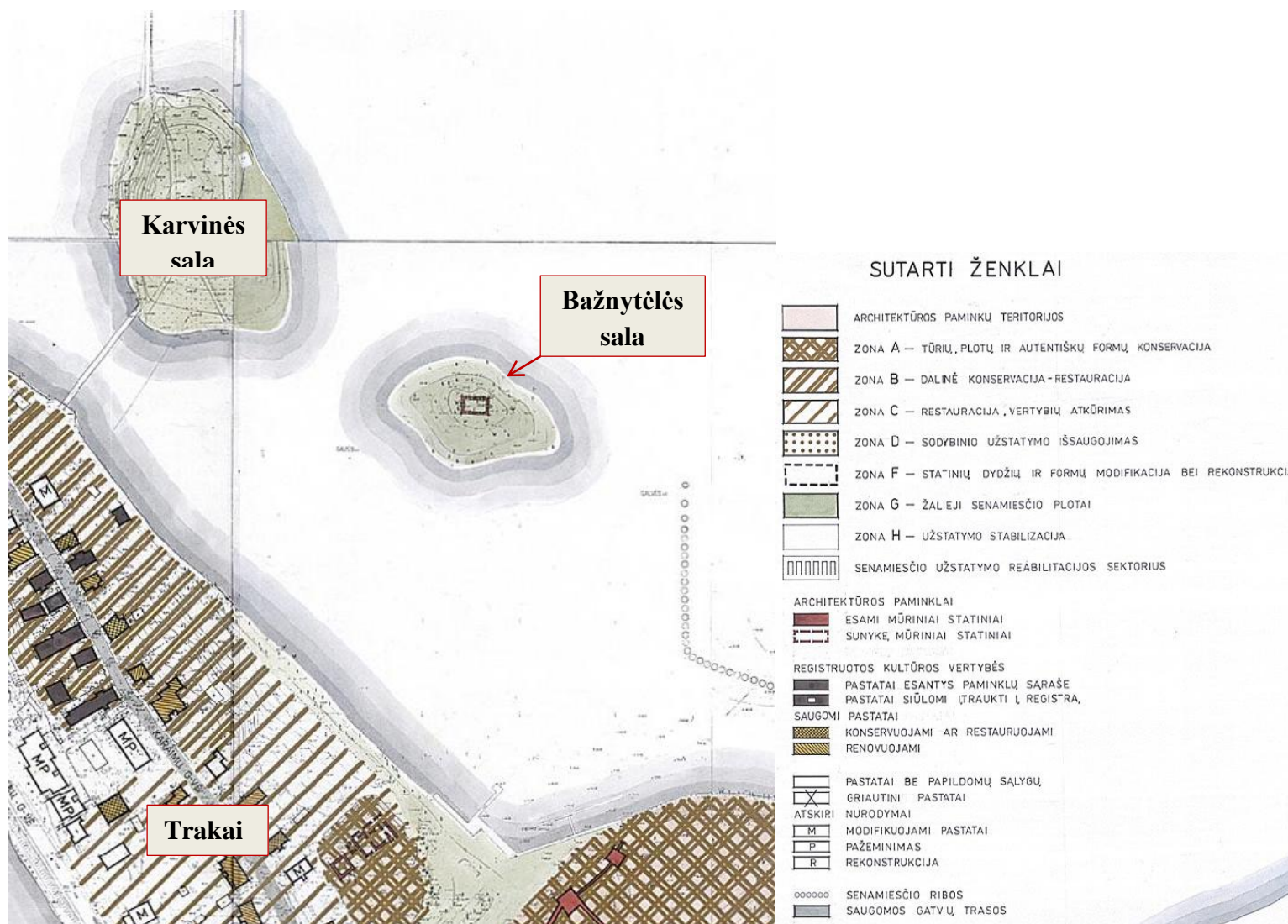
5.32. pav. Esamų ir senųjų krantų linijų palyginimas
Šaltinis: Trakų didžiųjų ežerų vardynas, 2010 m., Vilnius

Artimiausioje ateityje jungties tarp ežerų atstatymo perspektyvinis sprendinys negali būti įgyvendintas dėl aukščiau išvardintų priežasčių, todėl išsamiau ši idėja nėra nagrinėjama ir detalizuojama.

4. Bažnytėlės salos sutvarkymas ir integravimas į lankytinų objektų sąrašą. Pagal šiuo metu galiojančias, 2011 m. gruodžio 28 d. Trakų istorinio nacionalinio parko direktoriaus įsakymu Nr. V-42 patvirtintas Trakų istorinio nacionalinio parko lankymo taisyklės parko lankytojams draudžiama lankyti, įgyvendinant tikslinius kultūrinius integracinius projektus, Trakų Salos ir Pusiasalio pilių kultūrinio rezervato Bažnytėlės salą.

Šiuo metu galiojantiame, 1996 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 71 patvirtintame Trakų senamiesčio apsaugos ir naudojimo reglamente Bažnytėlės sala priskirta G zonai (žr. 5.33 pav. Ištrauka iš „Trakų senamiestis. Apsaugos ir naudojimo reglamentas. Esamų vertybių planas“), kuri apima neužstatytas teritorijas, ežerų pakrantes, buvusių pelkių zonas, išryškinančias senamiesčio gamtinę struktūrą. Šios zonos tikslas yra išsaugoti, atkurti ir eksponuoti būdingus gamtinės struktūros elementus, apsaugoti kraštovaizdžio erdves nuo neigiamų vizualinių poveikių turinčių objektų atsiradimo. Numatytas zonos tvarkymo režimas – konservacinis-restauracinis:

- archeologinė zona I, III;
- reljefas nekeičiamas, pagal galimybes atstatomas;
- susisiekimo įranga vystoma tik rekreaciniais tikslais, pagal detalius projektus, esama nebūdinga – rekonstruojama, panaikinama;
- pastatai ir statiniai – esami netinkami iškeliami; naujų statyba draudžiama, išskyrus mažos apimties poilsio įrangą;
- želdiniai tvarkomi pagal detalius projektus.
- naudojimo režimas – riboto naudojimo: pažintinė ar laisvalaikio rekreacija, minimalus ūkinis panaudojimas.

5.33 pav. Ištrauka iš „Trakų senamiestis. Apsaugos ir naudojimo reglamentas. Esamų vertybių planas.

Rengiamu Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialiuoju planu numatoma perspektyvinė galimybė pasikeitus parko lankymo taisyklėms ir atstačius bei apsaugojus nuo fizinio poveikio Bažnytėlės saloje buvusius statinius – šv. Jurgio cerkvę, pritaikyti salos lankymą pažintinei ir/ar laisvalaikio rekreacijai. Šio perspektyvinio sprendinio įgyvendinimo galimybė gali būti sprendžiama atskirais teritorijų planavimo dokumentais, techniniais projektais, jų sprendinius suderinus su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija bei Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu prieš tai panaikinus Trakų istorinio nacionalinio parko lankymo taisyklėse nustatytą draudimą lankytis Bažnytėlės saloje.

5. Ekologinių turizmo transporto grandžių specialiuoju planu numatoma perspektyvinė galimybė Totoriškių ežero pietrytinėje pakrantėje įrengti dviračių/ pėsčiųjų taką. Šis takas galėtų būti kaip alternatyva planuojamam dviračių/ pėsčiųjų takui Vytauto g. Prieš priimant Trakų rajono savivaldybės sprendimą įrengti taką Totoriškių ežero pakrantėje turi būti išspręstas žemės nuosavybės klausimas. Iškilus techniniams tako įrengimo sunkumams ar kilus nesutarimams dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams, siūloma svarstyti galimybę taką įrengti kaip rekreacinį įrenginį – tiltą ant vandens, skirtą pėsčiųjų ir dviračių judėjimui (žr. 5.34 pav. Rekreacinių įrenginių pavyzdžiai).

5.34 pav. Rekreacinio įrenginio-tilto ant vandens užsienio šalių pavyzdžiai

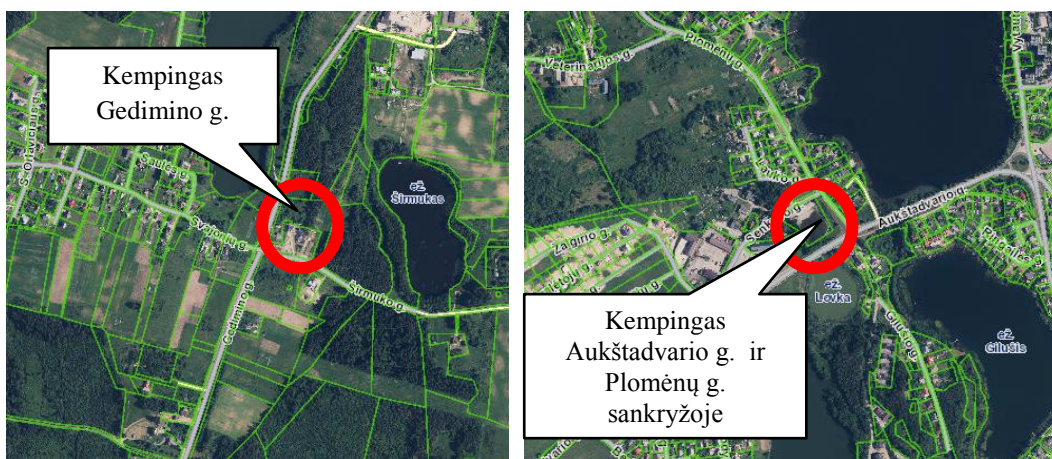
Įgyvendinus perspektyvinį sprendinį atsirastų galimybė ežero pakrante keliauti pėstiesiems ir/ar dviratininkams. Šio perspektyvinio sprendinio įgyvendinimo galimybė turi būti sprendžiama žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, galimybių studijomis ir/ ar techniniais projektais, kuriuose būtų įvertintas ežero vandens lygio svyravimas, atlikti hidrologiniai ir hidrotechniniai skaičiavimai bei įvertintas poveikis gamtinei aplinkai, taip pat sprendinys turi būti suderintas su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija bei Aplinkos apsaugos agentūra.

Trakų istoriniame nacionaliniame parke įsikūręs Trakų miestas yra gausiai lankomas turistų. Centrinėje Trakų miesto dalyje sezono metu, savaitgaliais ir švenčių dienomis stebimas didelis eismo suintensyvėjimas, todėl specialiuoju planu rekomenduojama, įvertinus didelius turistų srautus ir intensyvią pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimą, greta esamo geležinio Karaimų tilto įrengti tiltą, skirtą tik dviratininkų eismui. Tiltas turi būti suderintas su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija bei Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu. Šio perspektyvinio sprendinio įgyvendinimo techninės galimybės

turi būti sprendžiamos atskirų teritorijų planavimo dokumentų rengimo ar techninių projektų rengimo metu.

Taip pat kaip vienas iš perspektyvinių sprendinių, padėsiančių sumažinti ir geriau paskirstyti transporto srautus Trakų mieste, specialiajame plane numatyta perspektyvinė galimybė riboti keleivinio transporto, t. y. autobusų eismą. Šiuo metu visiems turistinio keleivinio transporto vežėjams yra išduoti leidimai važiuoti visa Trakų miesto teritorija. Rekomenduojama Trakų rajono savivaldybės sprendimu priimti nutarimą dėl keleivinio transporto judėjimo ribojimo Trakų mieste ir nebeišduoti naujų leidimų, suteikiančių teisę važiuoti visoje Trakų miesto teritorijoje. Turistiniai/užsakomieji autobusai atvykstantys nuo Vilniaus, Aukštadvario pusės galėtų važiuoti iki esamos automobilių stovėjimo aikštelės, esančios netoli Trakų g. ir Birutės g. sankirtos, o autobusai atvažiuojantys nuo Vievio pusės galėtų važiuoti iki netoli Karaimų g. ir Apžvalgos g. sankirtos esančios automobilių stovėjimo aikštelės. Turistinių/užsakomųjų autobusų sustojimo vietose turėtų būti įrengta infrastruktūra, kuri užtikrintų saugų keleivių išlaipinimą/įlaipinimą, keleivių laukimo aikšteles ir pan. Turistinio transporto ribojimas Trakų m. centrinėje dalyje sumažintų transporto priemonių skaičių ir natūraliai suformuotų pėsčiųjų ir/ar dviratininkų prioritetiškumą miesto centrinėje dalyje.

Specialiuoju planu numatoma galimybė perspektyvoje parko teritorijoje įrengti dvi naujas kempingų vietas su visa privaloma infrastruktūra (automobilių stovėjimo aikštelė, vandentiekio infrastruktūra, nuotekų infrastruktūra, atliekų tvarkymo infrastruktūra, apšvietimu, elektros instaliacija ir kt). Pagal šiuo metu galiojančią Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemą (1993 m.) šalia Aukštadvario ir Plomėnų g. sankryžos ir netoli Gedimino ir Širmuko g. sankryžos (žr. 5.35. pav.) nėra numatytų galimybių įrengti kempingus, todėl rengiant naują Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemą, turėtų būti apsvarstyta galimybė apie kempingų įtraukimą į Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemą. Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijos tvarkymas ir plėtra realizuojama vadovaujantis Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schema, o parengus naują, Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemą, naujos planavimo schemas sprendiniais.

5.35. pav. Galimos kempingų įrengimo vietos

Šių sprendinių įrengimo galimybės turėtų būti sprendžiamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, galimybių studijomis, techniniais projektais, įvertinus ir atsižvelgus į tokio pobūdžio infrastruktūros įrengimo poreikį planuojamoje teritorijoje, ekonomines rajono galimybes, naujos infrastruktūros poreikį tiek planuojamos teritorijos gyventojams, tiek turistams, infrastruktūros elementų galimą poveikį gamtinei aplinkai, kraštovaizdžiui, kultūros paveldo objektams, ekosistemoms ir verslo objektams.

5.10. EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ INFRASTRUKTŪROS ĮRENGIMO GALIMYBĖS

5.10.1. Dviračių ir pėsčiųjų takų įrengimo galimybės

Parenkant dviračių tako įrengimo tipą būtina vadovautis LR Aplinkos ministro 1999 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 61 „Dėl STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), kuris reglamentuoja galimus dviračių įrengimo tipus šalia gatvių ar jų važiuojamosiose dalyse bei vadovautis rekomendacijomis:

- „Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijos R PDTP 12“;
- „Rekomendacijos R 20–00. Dviračių transporto infrastruktūra“.

Dviračių takų tipas gyvenamosiose ir negyvenamosiose teritorijose parenkamas atsižvelgiant į gatvės ar kelio kategoriją, leistiną važiavimo greitį (žr. 5.3 ir 5.4 lenteles):

5.3 lentelė. Dviračių tako tipas pagal gatvių kategorijas

Gatvės kategorija	Projektinis greitis, km/h	Dviračių tako tipas			
		Atskiras dviračių takas	Dviračių eismo juosta	Dviračių gatvė	Pėsčiųjų ir dviračių takas
A	≥ 70				
B	70	+			+
	50	+			+
C	50	+	+		+
D	50	+	+		+
D ₁₋₂	40	+	+		+
D ₂	30	+	+		+
E	≤ 30			+	+
F	≤ 30			+	+

5.4 lentelė. Dviračių tako tipas pagal kelių kategorijas

Kelio paskirtis, reikšmė, kategorija	Projektinis greitis, km/h	Dviračių tako tipas		
		Atskiras dviračių takas	Dviračių eismo juosta	Pėsčiųjų ir dviračių takas
Tranzitinės paskirties keliai				
Magistraliniai keliai:				
AM	130/110			
I	110/100			
IIa	100			
Krašto keliai:				
Ia	90	+		+
IIa	90	+		+
Skirstomosios paskirties keliai				
Magistraliniai keliai:				
II	90	+		+
III	90	+		+
Krašto keliai:				
III	90	+		+
IV	90	+(+*)		+
Privažiuojamosios paskirties keliai				

Rajoninės reikšmės keliai:				
IV	90	+ (+*)		+
V	70	+ (+*)	+	+
Va	70/50	+ (+*)	+	+
Vietinės reikšmės keliai:				
I _v	50/40	+ (+*)	+	+
II _v	40/30	+ (+*)	+	+
III _v	30/20	+ (+*)	+	+
* gali būti ant važiuojamosios kelio dalies, nuo transporto priemonių eismo atskirtas apsauginėmis atitvarų sistemomis				

Dviračių juostos gatvės važiuojamojoje dalyje gali būti įrengtos tik tada, kai eismo greitis apribotas iki 30 km/val. arba yra nedidelis (100-200 aut./val.) eismo intensyvumas.

Įrengiant dviračių juostas gatvių važiuojamosiose dalyse turi būti dviračių eismui skirtos 1,5 m, išimtiniais atvejais 1,2 m, pločio kraštinės gatvių važiuojamosios dalys pažymėtos juostomis kiekvienai dviračių eismo kryptiai (žr. 5.36 pav.). Atsižvelgiant į dviračių eismui skirtų juostų pločius, atitinkamai turi būti ir platesnės važiuojamosios dalys nei jos reglamentuotos LR AM ir LR SM 2008 m. sausio 09 d. įsakyme Nr. D1-11/3-3 „Dėl kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 9-322 su vėlesniais pakeitimais), LR AM 1999 m. kovo 02 d. įsakyme Nr. 61 „Dėl STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 27-773 su vėlesniais pakeitimais) ir kt. LR teisės aktuose, kad būtų galima įrengti tokio tipo dviračių eismo juostas.

5.36. pav. Dviračių juostų žymėjimas gatvių važiuojamojoje dalyje.

Bendrame sraute neišskiriant dviračių takų juostų dviratininkai gali važiuoti tik D kategorijos gatvėmis, kurios skirtos srautų paskirstymui į smulkesnes teritorijas, privažiavimams prie atskirų statinių ir kitų objektų. Tačiau neturi būti viršijamas 30 km/val. greitis ir įrengti įspėjamieji kelio ženklai (gyvenamoji zona), kad visi eismo dalyviai būtų įspėti apie galimą mišrų transporto priemonių judėjimą.

Nesant galimybės dviračių eismo numatyti gatvės (kelio) važiuojamojoje dalyje galima juos įrengti šaligatviuose.

Pagal STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ (Žin., 1999, Nr. 27–773 su vėlesniais pakeitimais) šaligatvių plotis parenkamas įvertinus pėsčiųjų ir

dviratininkų srautus. Skaičiuojama, kad vienos pėsčiųjų eismo juostos plotis yra apie 0,75 m, eismo laidumas – 800–900 pėsčiųjų per valandą, tačiau rekomenduojama šaligatvius įrengti ne siauresnius negu 1,5 m, išskyrus pavienių pėsčiųjų eismo teritorijas - 1,0 m. Vienos dviračių eismo juostos plotis yra apie 1,5 m, ankštų vietų – 1,25 m, kai laidumas – 300 dviratininkų per valandą. Įvertinus reglamentuotus ir rekomenduojamus pločius šaligatvių plotis turėtų būti nuo 2,0 iki 3,0 m, kad juose būtų galimas saugus pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimas. Pagal „Rekomendacijas R 20–00. Dviračių transporto infrastruktūra“ numatyta, kad pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimui turėtų būti įrengtas 2,5 m šaligatvis.

Visi naujai planuojami ar rekonstruojami šaligatviai turi būti iškloti trinkelėmis arba kita danga, kuri yra atspari deformacijoms. Taip pat rekomenduojama naudoti dvejų spalvų trinkeles arba skirtingas medžiagas (pvz. betonines trinkeles, granitines trinkeles ir kt. medžiagas), naudoti horizontalius žymėjimus, kurie padėtų atskirti šaligatvio dalį skirtą pėstiesiems ir dviratininkams (žr. 5.37. pav. ir 5.38. pav.).

Žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų, priešprojektinių pasiūlymų ar techninio projekto rengimo metu Kultūros paveldo teritorijoje – Trakų senamiestyje (unikalus objekto kodas 17114) rekomenduojama priimti vieningą takų įrengimo sprendimą, kuris turi būti suderintas su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu.

5.37. pav. Dviračių ir pėsčiųjų takų atskyrimas šaligatviuose

Atskiri dviračių takai įrengiami ten kur nėra šaligatvių ar gatvių (kelių) ir dažniausiai tokie dviračių takai būna skirti ne susisiekimui, o rekreacijai. Dažniausiai atskiri dviračių takai jungia kultūros paveldo ir turizmo objektus. Specialiojo plano rengėjas rekomenduoja tokius dviračių takus planuoti drauge su pėsčiųjų takais, siekiant maksimalaus komforto tiek dviratininkams, tiek pėstiesiems, kadangi kitu atveju tik numačius dviračių takus jais naudosis ir pėstieji, taip trikdydami dviratininkų eismą.

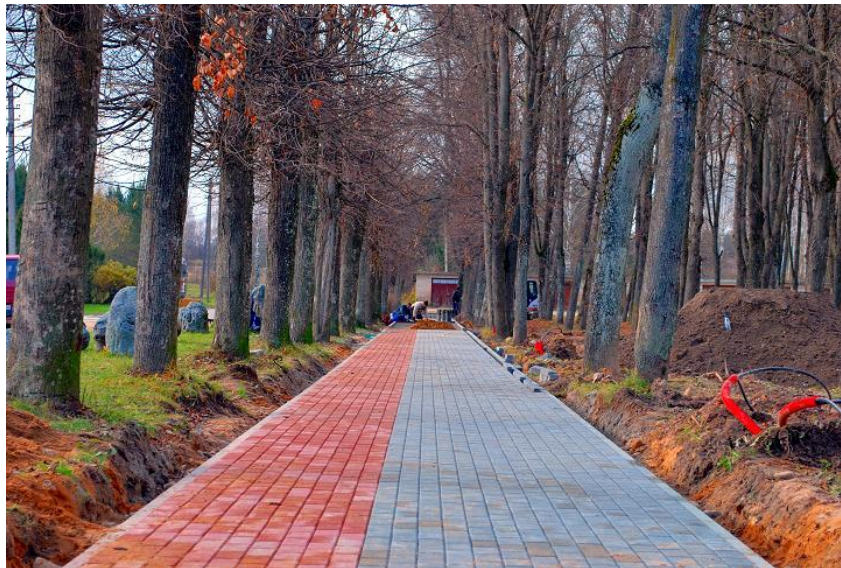
Pėsčiųjų eismo gatvių, šaligatvių ir takų plotis apskaičiuojamas įvertinus eismo intensyvumą. Vienos pėsčiųjų eismo juostos plotis – 0,75 m, eismo laidumas – 800–900 pėsčiųjų per valandą viena kryptimi. Rekomenduojama nerengti šaligatvių, siauresnių nei 1,5 m, išskyrus ekstensyviais pavienių pėsčiųjų eismo teritorijas – 1,0 m. Dviračių takų plotis apskaičiuojamas įvertinus eismo intensyvumą. Vienos dviračių eismo juostos plotis – 1,5 m, ankštų vietų – 1,25 m, laidumas – 300 dviratininkų per valandą viena kryptimi. Įvertinus reglamentuotus ir rekomenduojamus pločius dviračių takų ir pėsčiųjų takų plotis turėtų būti nuo 2,0 iki 3,0 m, kad juose būtų galimas saugus pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimas. Pagal „Rekomendacijas R 20–00.

Dviračių transporto infrastruktūra“ numatyta, kad pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimui turėtų būti įrengtas 2,5 m takas (žr. 5.38. pav.). Prie atskirų dviračių takų priskirtini ir žaliakeliai.

a) Dviračių ir pėsčiųjų takų išskyrimas šaligatviuose skirtingomis medžiagomis

b) Dviračių ir pėsčiųjų takų išskyrimas šaligatviuose skirtingos spalvos trinkelėmis
5.38. pav. Galimi dviračių ir pėsčiųjų takų išskyrimo šaligatviuose variantai

Dviračių takų plotis priklauso nuo daugybės faktorių, todėl detalizuojant specialiojo plano sprendinius žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ar techniniais projektais būtina vadovautis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistema“ (Žin., 1999, Nr. 27–773 su vėlesniais pakeitimais), „Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijas R PDTP 12“ (Žin., 2012, Nr. 120–6057) ir „Rekomendacijas R 20–00. Dviračių transporto infrastruktūra“ (Žin., 2000, Nr. 56-1670) ir kitais LR teisės aktais.

Siekiant užtikrinti eismo saugumą bei pritraukti daugiau žmonių besinaudojančių ekologiška transporto priemone būtina sujungti esamus takus į bendrą takų tinklą, nužymėti visus esamus dviračių takus, išplėtoti informacinę sistemą dviračių takuose bei įrengti pagrindinę infrastruktūrą (dviračių statymo stovus, suoliukus, šiukšlines ir pan.).

Dviračių ir/ar pėsčiųjų takai ir jų infrastruktūra turi būti įrengiama už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę

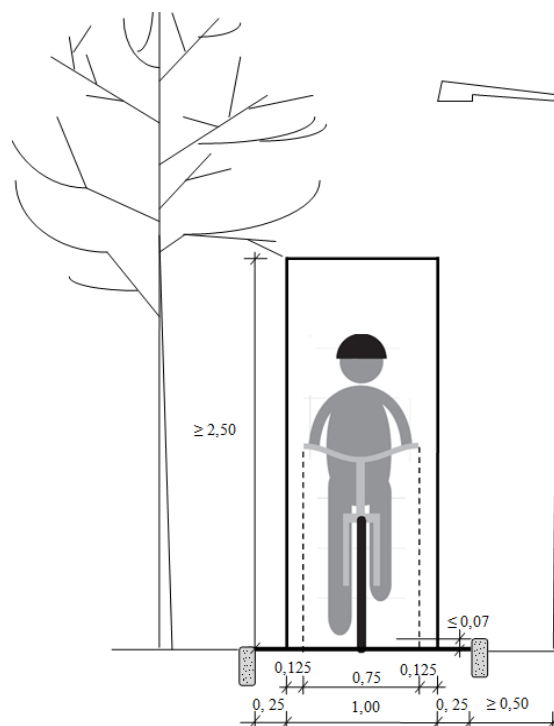
apskaito Susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybinės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Kelių direkcija) juostų ribų. Tik nesant galimybių takų ir jų infrastruktūros įrengti už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų, dėl sudėtingų gamtinių sąlygų (reljefo, vandens telkinių ir t.t.), užstatymo linijos priartėjimo prie važiuojamosios dalies, saugomų teritorijų, kultūros paveldo vertybių ir jų teritorijų, gali būti svarstomos kitos alternatyvos (pvz. dviračių ir/ar pėsčiųjų takų ir jų infrastruktūros įrengimas kelių juostų ribose, suderinus projektą su Kelių direkcija, regiono keliais).

Dviračių ir/ar pėsčiųjų takų sistemos ir infrastruktūros įrengimo būdai ir variacijos sprendžiamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, kai bus numatoma įrengti konkrečią dviračių ir/ar pėsčiųjų tako atkarpą, išsprendžiant ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams klausimus, kurių pagrindu vėliau būtų atliekamos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros.

Kultūros paveldo teritorijoje – Trakų senamiestyje (unikalus objekto kodas 17114) įrengiant pėsčiųjų ir dviračių takus turi būti išlaikytas esamų gatvių/ šaligatvių plotis. Dviračių ir pėsčiųjų takų įrengimo realus poveikis kultūros vertybėms, techniniai sprendimai (įrengimui naudojamos medžiagos ir kiti techniniai parametrai) turi būti įvertinti tolimesnių projektavimo etapų metu, t.y. žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumento ar techninio projekto rengimo metu ir suderinti su Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu.

5.10.2. Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo principai

Dviračių takų ir jų infrastruktūros parametrai turi atitikti minimalius dviratininkams reikalingus gabaritus (žr. 5.39. pav.). Minimalus dviratininko važiavimo erdvės plotis turi būti 1,00 m (0,75 m – dviratininkui reikalingas plotis, ir po 0,125 m iš abiejų pusių – saugaus judėjimo erdvė). Pakankamam dviračių eismo saugumui svarbu, kad iš abiejų dviratininko važiuojamosios erdvės pusių būtų po 0,25 m pločio juostos. Tais atvejais, kai dviračių takas yra apribotas bordiūrais, jo aukštis nuo dviračių tako pusės turi būti ne didesnis kaip 0,07 m. Bordiūro profilis turi būti parenkamas toks, kad dviračio pedalai neužkliūtų už jo.

5.39. pav. Pagrindiniai dviratininkų eismui reikalingi gabaritai.

Į dviračių takus neturi išsikišti objektai, galintys tapti kliūtimi dviratininkams, pėstiesiems ar žmonėms su negalia. Takuose įrengti objektai (apšvietimo atramos, kelio ženklai ir pan.) turi būti ne žemiau kaip 2,50 m virš tako paviršiaus ir ne arčiau kaip 0,50 m nuo tako krašto.

Dviračių tako gabarite negali būti tvirtų (standžių) kliūčių: pastatų, aptvarų, sienų, eismo iškabų, medžių ir pan.

Dviračių takų pločius gyvenamosiose teritorijose reglamentuoja STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ Žin., 1999, Nr. 27–773 su vėlesniais pakeitimais), o už gyvenamųjų teritorijų ribų KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9–322 su vėlesniais pakeitimais), taip pat yra parengtos LR Aplinkos ministro „Rekomendacijos R 20–00. Dviračių transporto infrastruktūra“ (2000 m. liepos 04 d. įsakymas Nr. 272) ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus „Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijos R PDTP 12“ (2012 m. spalio 10 d. įsakymas Nr. V-294). Dviračių tako plotis priklauso nuo daugybės faktorių, tai yra nuo dviračių tako tipo, teritorijos užstatymo ir kt. faktorių, todėl dviračių takų pločiai turi būti parenkami individualiai kiekvienu atveju rengiant dviračių takų detaliuosius ir techninius projektus.

Detaliai dviračių takų pagrindinius techninius parametrus aprašo 2012 m. spalio 10 d. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V-294 patvirtintos „Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijos R PDTP 12“.

5.5 lentelė. Pagrindiniai dviračių takų techniniai parametrai

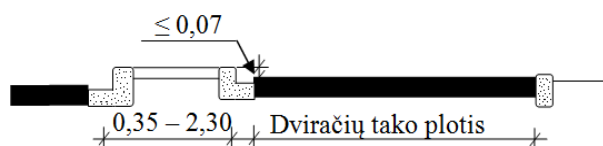
Rodikliai	Reikšmė
Dangos pločiai, m:	
vienpusio eismo atskiro dviračių tako minimalus dangos plotis, m	2,0 (1,6)
dvipusio eismo atskiro dviračių tako minimalus dangos plotis, m	2,5 (2,0)
dviračių eismo juostos minimalus dangos plotis, m	1,5 (1,2)
pėsčiųjų ir dviračių tako dangos plotis, m	2,5 – 3,5
Aukščio gabaritas, m	2,5
Šoninė apsaugos zona, m	0,50
Šoninės skiriamosios juostos plotis gyvenamosiose vietovėse, atsižvelgiant į įrenginius joje, m	
Veja	0,35
tvorelės	0,70
apšvietimo stulpai, kelio ženklų atramos	1,00
apsauginių atitvarų sistemos	1,10
apželdinimas medžiais ir krūmais	2,30
Šoninės skiriamosios juostos minimalus plotis negyvenamosiose vietovėse, m	1,75
Mažiausi tako plano kreivių spinduliai, m	
kai nėra viražo	75 (50)
kai yra viražas	20 (10)
Mažiausi vertikaliųjų kreivių spinduliai, m	
Išgaubtų	300 (150)
Įgaubtų	100 (50)
Didžiausi išilginiai nuolydžiai, %	
kai takas nesiriboja su važiuojamąja kelio dalimi	3
leidžiama ne ilgesniame kaip 250 m ilgio ruože	4
leidžiama ne ilgesniame kaip 30 m ilgio ruože	8
leidžiama ne ilgesniame kaip 20 m ilgio ruože	10
Skersinis tako dangos nuolydis, %	1,5 – 2,5
Viražo nuolydžiai, kai spinduliai, %:	

Rodikliai	Reikšmė
10–20 m	4,0–3,0
20–50 m	3,0–2,5
50–100 m	2,5

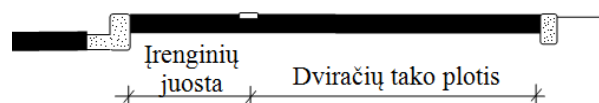
Pastaba. (...) – taikoma ankštomis vietoms.

Gyvenamosiose vietovėse dviračių takas nuo transporto priemonių eismo gali būti atskirtas:

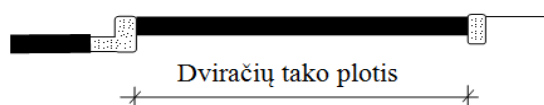
- Šonine skiriamąja juosta
- Bordiūru ir įrenginių juosta, kuri skirta apšvietimo, kelio ženklų įrengimui ir pan. Įrenginių juostos plotis neįskaičiuojamas į bendrą dviračių tako plotį;
- Bordiūru;
- Horizontaliojo ženklinimo linija (įrengiant dviračių eismo juosta).

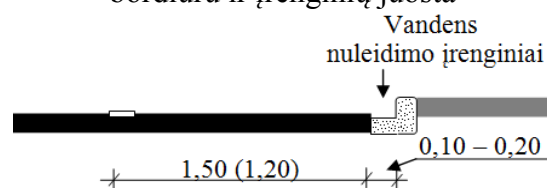
a) takas nuo važiuojamosios dalies atskirtas šonine skiriamąja juosta

b) takas nuo važiuojamosios dalies atskirtas bordiūru ir įrenginių juosta

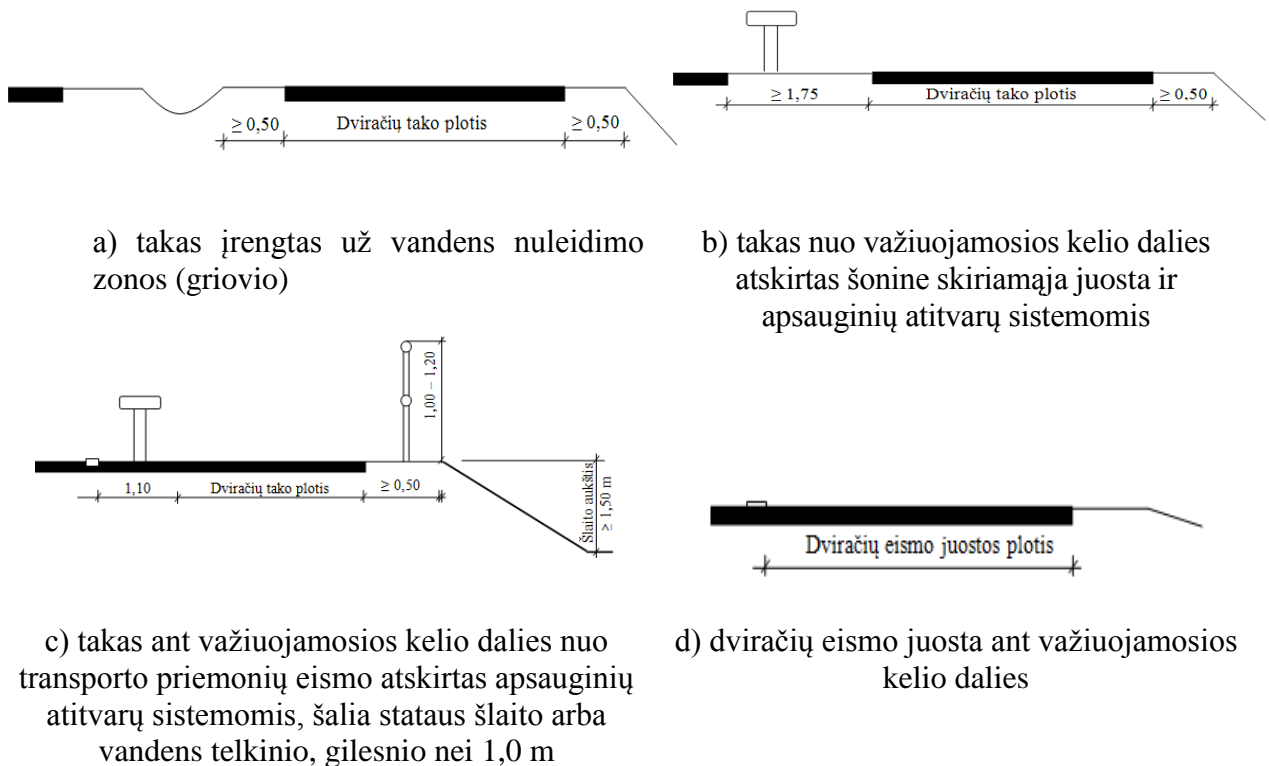
c) takas nuo važiuojamosios dalies atskirtas bordiūru

d) dviračių eismo juosta ant važiuojamosios gatvės dalies

5.40. pav. Tipiniai dviračių takų gyvenamosiose vietovėse skersiniai profiliai

Dviračių takų tipiniai skersiniai profiliai negyvenamosiose vietovėse pateikti 5.41. pav.

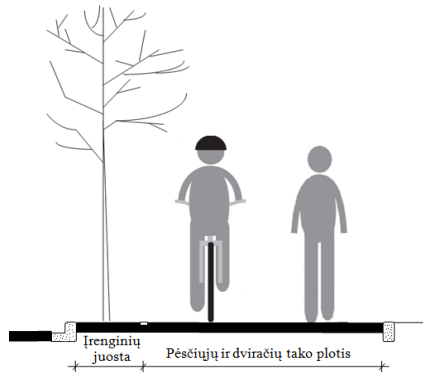

5.41. pav. Tipiniai dviračių takų skersiniai profiliai negyvenamosiose vietovėse.

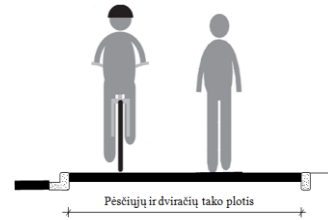
Negyvenamosiose vietovėse dviračių taką, pėsčiųjų ir dviračių taką nuo važiuojamosios dalies rekomenduojama atskirti apsauginių atitvarų sistemomis, jei nėra galimybių takų įrengti už valstybinės ar intensyvaus eismo vietinės reikšmės kelių juostų ribų (pvz. sudėtingos gamtinės sąlygos (reljefas, vandens telkiniai ir t.t.), prie važiuojamosios dalies priartėjusi užstatymo linija, saugomos teritorijos, kultūros paveldo vertybės ir jų teritorijos, ir t.t.). Negyvenamosiose vietovėse dviračių eismo juosta ant važiuojamosios kelio dalies nuo transporto priemonių eismo atskirta horizontaliojo ženklinimo linija, gali būti įrengiama, kai leistinas transporto priemonių važiavimo greitis ≤ 70 km/h.

Specialiojo plano rengėjas rekomenduoja esant galimybei dviračių takus planuoti drauge su pėsčiųjų takais, siekiant maksimalaus komforto tiek dviratininkams, tiek pėstiesiems, kadangi kitu atveju tik numačius dviračių takus ir nesant šalia pėsčiųjų takų ar šaligatvių jais naudosis ir pėstieji, taip trikdydami dviratininkų eismą. „Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijos R PDTP 12“ (Žin., 2012, Nr. 120–6057) pateikia 4 pagrindinius pėsčiųjų ir dviračių tako įrengimo variantus gyvenamosiose vietose (žr. 5.42. pav.).

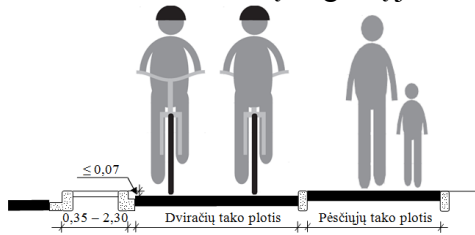

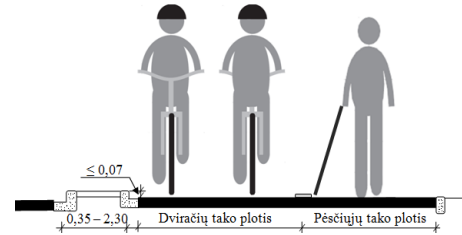
a) takas nuo važiuojamosios gatvės dalies atskirtas bordiūru ir įrenginių juosta

b) takas nuo važiuojamosios gatvės dalies atskirtas bordiūru

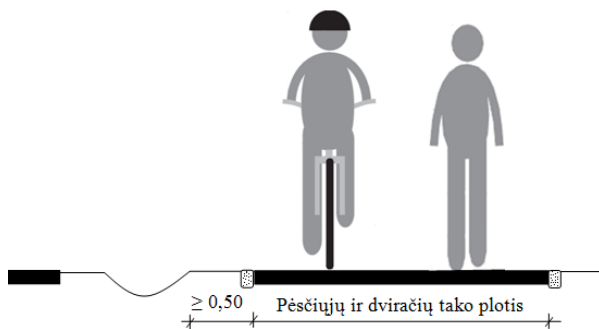
c) takas nuo važiuojamosios gatvės dalies atskirtas šonine skiriamąja juosta, pėsčiųjų ir dviratininkų eismas tarpusavyje atskirtas bordiūru

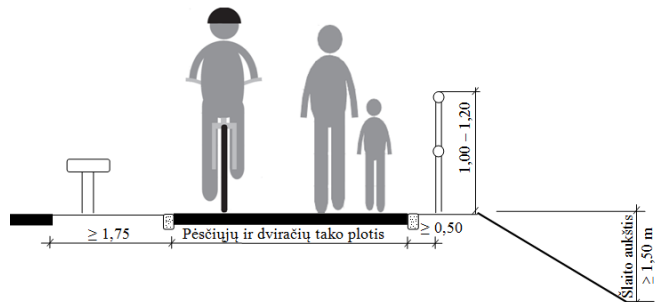
d) takas nuo važiuojamosios gatvės dalies atskirtas šonine skiriamąja juosta, pėsčiųjų ir dviratininkų eismas tarpusavyje atskirtas gerai juntamos tekstūros juosta

5.42. pav. Tipiniai pėsčiųjų ir dviračių takų gyvenamosiose vietovėse skersiniai profiliai.

Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijos R PDTP 12“ (Žin., 2012, Nr. 120–6057) pateikia 2 pagrindinius pėsčiųjų ir dviračių tako įrengimo variantus negyvenamosiose vietose (žr. 5.43. pav.).

a) takas įrengtas už vandens nuleidimo zonos (griovio)

b) takas nuo važiuojamosios kelio dalies atskirtas šonine skiriamąja juosta ir apsauginių atitvarų sistemomis, šalia stataus šlaito arba vandens telkinio gilesnio nei 1,0 m

5.43. pav. Tipiniai pėsčiųjų ir dviračių takų skersiniai profiliai negyvenamosiose vietovėse.

Visi dviračių takai turi būti ženklinami horizontaliuoju ir/ar vertikaliuoju žymėjimu, kuris informuos visus eismo dalyvius apie galimus judumo variantus, tuo pačiu padidindamas visų saugumą.

Dviračių ir/ar pėsčiųjų takų sistemų ir jos infrastruktūros įrengimui pirmumas turi būti teikiamas už valstybinės ir intensyvių vietinės reikšmės kelių juostų ribų ir tik nesant galimybėms dėl sudėtingų gamtinių sąlygų (reljefo, vandens telkinių ir t.t.), priartėjusios

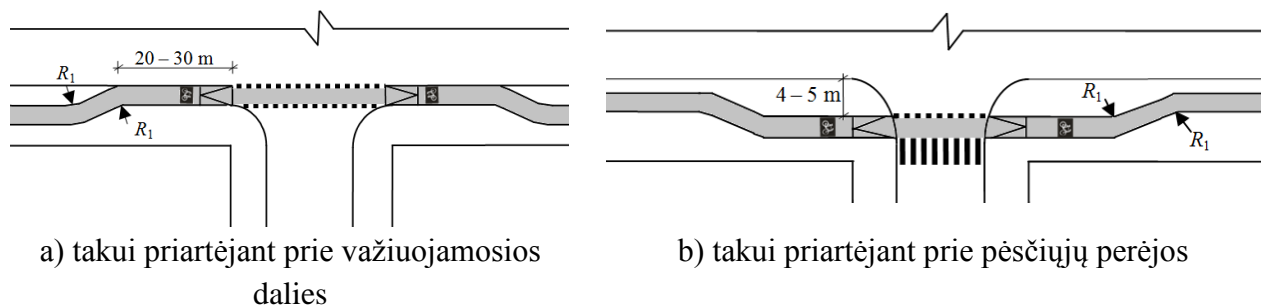
užstatymo linijos prie važiuojamosios dalies, saugomų teritorijų, kultūros paveldo vertybių ir jų teritorijų, ir t.t., gali būti svarstomos kitos alternatyvos (pvz. dviračių ir/ar pėsčiųjų takų ir jų infrastruktūros įrengimas kelių juostų ribose, suderinus projektą su Kelių direkcija).

5.10.3. Dviračių takų projektavimas sankryžose

Projektuojant dviračių pervažas sankryžose, eismo organizavimo priemonėmis turi būti užtikrintas aiškus ir suprantamas eismo dalyvių pirmumas, turi būti užtikrintas matomumas ir informatyvumas, kad visi eismo dalyviai laiku pastebėtų vienas kitą. Dviračių takas gatvę gali kirsti viename arba skirtingame lygyje. A kategorijos gatvė ir dviračių takas negali kirstis viename lygyje. Dviračių kelio taša turi būti įrengta virš važiuojamosios dalies arba po ja. B, C ir D gatvių kategorijų sankryžose, kurias kerta dviračių takas turi būti įrengtos dviračių pervažos. Dviračių pervažos turi būti ženklinamos vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-389 „Dėl Kelių ženklinimo medžiagų naudojimo ir ženklinimo įrengimo taisyklių ĮT ŽM 12 patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 135-6947).

Atskiram dviračių takui artėjant prie sankryžos dviračių pervažos gali būti įrengiamos dviem būdais:

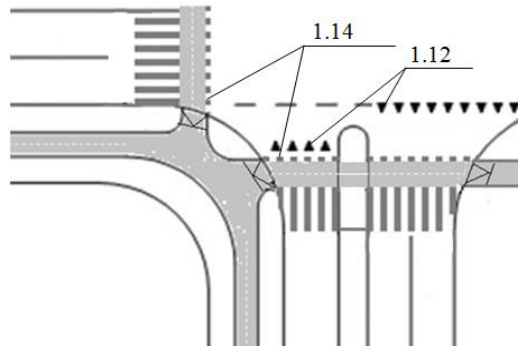
- takui priartėjant prie važiuojamosios dalies (sankryžos zonoje jis pertvarkomas į dviračių eismo juostą);
- takui priartėjant prie pėsčiųjų perėjos.

$$R_1 \geq 12,0 \text{ m}$$

5.44. pav. Dviračių pervažos įrengimo schema.

Dviračių pervažos plotis turi būti toks pat kaip gatvę kertančio dviračių tako plotis. Šviesoforu nereguliuojamose sankryžose dviračių pervažas rekomenduojama įrengti 4,0-5,0 m atstumu nutolusias nuo kraštutinės eismo juostos, kadangi atitraukus pervažas toliau nuo posūkio kampo suteikiama galimybė autotransporto vairuotojams pastebėti laiku dviratininkus ir sustoti juos praleisti. Šviesoforu reguliuojamose sankryžose dviračių pervažas galima įrengti arčiau kraštutinės eismo juostos, kadangi dviratininkai galės važiuoti per pervažą tik tada, kai jiems užsidegs šviesoforo signalas, kuris leis važiuoti per pervažą. Dviračių pervažos sankryžose ženklinamos horizontaliojo ženklinimo linija.

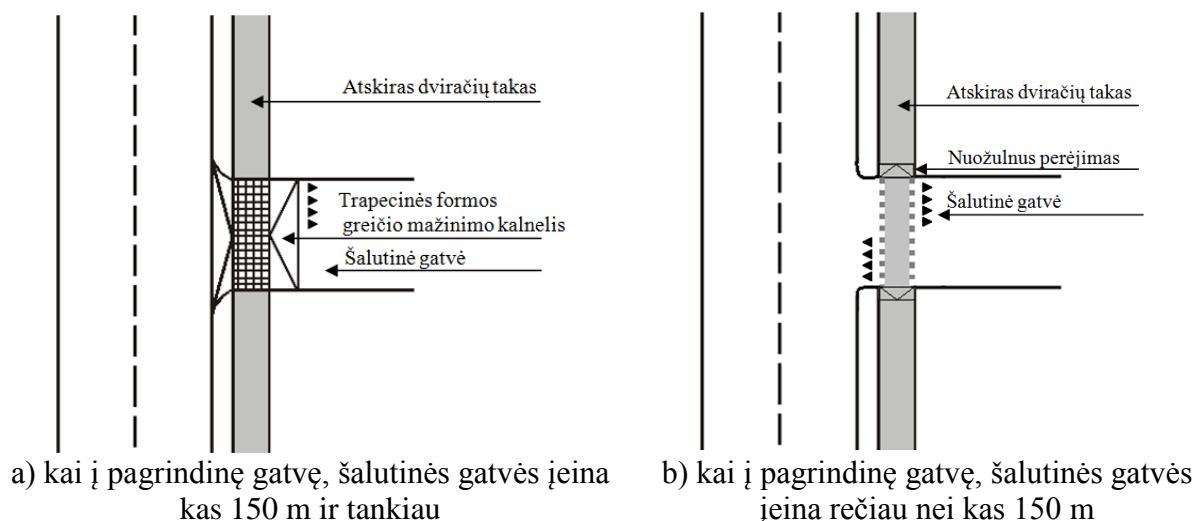

5.45. pav. Dviračių pervažos ženklavimo schema sankryžos zonoje.

Atskiras dviračių takas įrengtas šalia pagrindinės gatvės ir kertantis šalutines gatves (žemos kategorijos, nuovažas į gyvenamųjų namų kvartalus ir pan.), turi būti pratęsiamas be staigių aukščių skirtumų ir žymimas horizontaliuoju ženklavimu. Jeigu tarp šalutinės gatvės ir ją kertančio dviračių tako yra aukščių skirtumas, turi būti užtikrintas sklandus dviračių eismas, kurio įrengimas priklauso nuo šalutinių gatvių tankio:

- Kai į pagrindinę gatvę, šalutinės gatvės įeina kas 150 m ir tankiau, dviračių takas pratęsiamas tame pačiame lygyje, taip suformuojant trapezinės formos greičio mažinimo kalnelį šalutinėje gatvėje;
- Kai į pagrindinę gatvę, šalutinės gatvės įeina rečiau nei kas 150 m, dviračių take įrengiamos rampos (nuožulnios plokštumos), kurių nuolydis ne didesnis kaip 8,3 % (1:12).

Atskiro dviračių tako ir šalutinės gatvės susikirtimo vieta turi būti aiškiai matoma, todėl rekomenduojama ją įrengti raudonos spalvos.

a) kai į pagrindinę gatvę, šalutinės gatvės įeina kas 150 m ir tankiau

b) kai į pagrindinę gatvę, šalutinės gatvės įeina rečiau nei kas 150 m

5.46. pav. Atskirų dviračių takų susikirtimas su žemos kategorijos gatvėmis schemas.

Atskiras dviračių takas, kertantis šalutines gatves, turi būti suprojektuotas ir paženklintas nurodant dviratininkų pirmumą, šalutinėje gatvėje įrengiant:

- Horizontaliojo ženklavimo liniją;
- kelio ženklus Nr. 203 „Duoti kelią“ (5.47 pav.) ir Nr. 129 „Sankirta su dviračių taku“ (5.48. pav.). Tuo atveju, kai negali būti užtikrinamas pakankamas eismo dalyvių

matomumas, papildomai turi būti įrengiamas kelio ženklas Nr. 204 „Stop“ (5.49. pav.).

5.47. pav. Kelio ženklas Nr. 203 „Duoti kelią“.

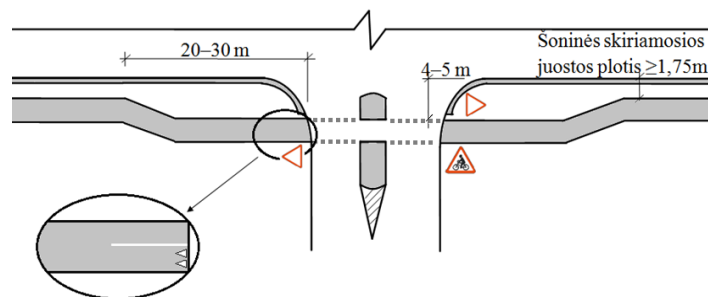

5.48. pav. Kelio ženklas Nr. 129 „Sankirta su dviračių taku“.

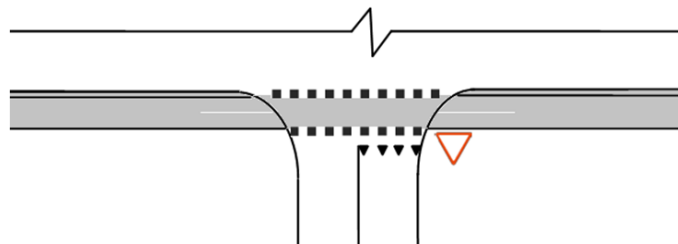
5.49. pav. Kelio ženklas Nr. 204 „Stop“.

Dviračių pervažų projektavimas priklauso nuo kertamo kelio kategorijos ir kertamo kelio projekcinio greičio. Kai dviračių takas kerta magistralinės reikšmės II, III kategorijos kelius arba krašto reikšmės Ia, IIa, III, IV kategorijos kelius arba rajoninės reikšmės IV kategorijos kelius (t.y. kelius, kuriuose projektinis greitis 90 km/h), dviračių pervaža turi būti įrengta 4-5 m atstumu nuo kelio kraštutinės eismo juostos, kertamame kelyje įrengiant saugumo salelę su išėma. Projektuojamos dviračių pervažos jos turi būti nužymėtos horizontaliojo ženklinimo linija ir kelyje, kurį kerta dviračių takas pastatomas kelio ženklas Nr. 129 „Sankirta su dviračių taku“. Dviračių take, prieš susikirtimą su keliu, įrengiama horizontaliojo ženklinimo linija ir pastatomas kelio ženklas Nr. 203 „Duoti kelią“. Dvipusio atskiro dviračių tako atveju, dangoje prieš susikirtimą įrengiama horizontaliojo ženklinimo linija (5 m ilgio iki susikirtimo).

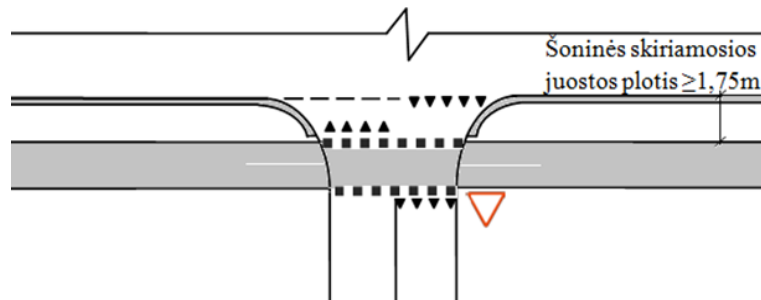

5.50. pav. Dviračių pervažų įrengimo schema kertant kelius, kuriuose projektinis greitis 90 km/h.

Kai dviračių takas, įrengtas važiuojamojoje kelio dalyje, nuo transporto priemonių eismo jis turi būti atskirtas apsauginių atitvarų sistema, bei kertant rajoninės reikšmės V, Va kategorijos kelius arba vietinės reikšmės kelius (I_v, II_v, III_v) (t.y. kelius, kuriuose projektinis greitis ≤ 70 km/h) dviračių pervaža turi būti įrengta šalia kraštutinės eismo juostos. Taip pat dviračių takas įrengtas kelio važiuojamojoje dalyje gali būti atskirtas apsauginių atitvarų sistema ir šonine skiriamąją juosta ($\geq 1,75$ m atstumu nuo kraštutinės eismo juostos). Dviračių pervažos turi būti ženklinamos horizontaliąją ženklinimo linija kelyje, kurį kerta dviračių takas bei pastatomas kelio ženklas Nr. 203 „Duoti kelią“.

5.51. pav. Dviračių pervažų įrengimo schema, kai atskiras dviračių takas įrengiamas kelio važiuojamojoje dalyje (kelio projektinis greitis ≤ 70 km/h) ir atskirtas apsauginių atitvarų sistema.

5.52. pav. Dviračių pervažų įrengimo schema, kai atskiras dviračių takas įrengiamas kelio važiuojamojoje dalyje ir atskirtas apsauginių aitvarų sistema su šonine skiriamąja juosta.

Siekiant užtikrinti didesnę dviratininkų saugumą dviračių pervažose, rekomenduojama keliuose, kuriuos kerta dviračių takas, įrengti inžinerines greičio mažinimo priemones. Inžinerinės greičio mažinimo priemonės įrengiamos vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 09 d. įsakymu Nr. V-146 „Dėl inžinerinių saugaus eismo priemonių projektavimo ir naudojimo rekomendacijų R ISEP 10 patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 70-3538).

5.10.4. Kiti teritorijoje galiojantys apsaugos reikalavimai

Planuojamoje teritorijoje galioja:

- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos;
- Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai;
- Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės;
- Skirstomųjų plieninių dujotiekių įrengimo taisyklės ir skirstomųjų polietileningų dujotiekių įrengimo taisyklės;
- LST1909:2003/1K:2007 Dujų sistema. Požeminių plieninių skirstomųjų dujotiekių ir įvadų apsauga nuo korozijos. Bendrieji reikalavimai;
- Kiti galiojantys teisiniai aktai ir dokumentai.

Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialusis planas rengiamas vadovaujantis galiojančiomis „Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis“ (patvirtintomis 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr. 343 su vėlesniais pakeitimais).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372 su vėlesniais pakeitimais). Apsaugos juostos išorinė riba:

- prie ilgesnių kaip 10 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha, turi būti nutolusi nuo pakrantės šlaito nuo 5 m iki 25 m priklausomai nuo pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampo.

- prie 10 km ir trumpesnių upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas 0,1–2 ha, bei prie visų kanalų – du kartus mažesniu atstumu turi būti nutolusi nuo pakrantės šlaito, t.y. nuo 2,5 m iki 12,5 priklausomai nuo pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampo.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostų paskirtis – sumažinti galimybę į vandens telkinį patekti pavojingoms medžiagoms, apsaugoti krantus nuo erozijos, apriboti ūkinę veiklą,

kuri gali turėti tiesioginį neigiamą poveikį paviršiniam vandens telkiniui arba riboti jo naudojimo visuomenės poreikiams galimybes.

Pagal galiojančias „Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas“ (patvirtintas 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr.343 su vėlesniais pakeitimais) dviračių takų tiesimas pakrančių apsaugos juostose nedraudžiamas.

Planuojamoje teritorijoje ir šalia jos esančioms nekilnojamosioms kultūros vertybėms pagal „Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymą“ (Žin., 2013, Nr. 111–5489 su vėlesniais pakeitimais) nustatytos apsaugos zonos. Saugomam objektui ar vietai nustatoma žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Ši zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius: apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį ir vizualinės apsaugos pozonį. Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonyje (kultūros vertybės teritorijoje) draudžiama veikla, galinti fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms. Vizualinės apsaugos pozonyje (kultūros vertybės apsaugos zonoje) draudžiama veikla, galinti trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą. Viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama: naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes; teritorijoje ir apsaugos zonoje statyti statinius, kurie aukščiau, apimtimi ar išraiška nustelbtų kultūros paveldo objektą ar objektus arba trukdytų juos apžvelgti; naikinti ar žaloti paminklines lentas, nekilnojamosios kultūros vertybės informacinius standus arba kultūros paveldo objekto ar vietovės teritorijos riboženklius.

Specialiuoju planu numatomos preliminarios vietos dviračių ir pėsčiųjų takų įrengimui, todėl realus poveikis kultūros vertybėms turi būti įvertintas tolimesniu projektavimo etapu, t.y. žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumento ar techninio projekto rengimo metu išsprendus konkrečių planuojamų statinių parametrų bei įrengimo sąlygų klausimus.

Specialiuoju planu numatytų sprendinių įgyvendinimas neturi pažeisti teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų ir teritorijų vertingųjų savybių (žr. <http://kvr.kpd.lt/heritage/>).

Prieš pradėdant bet kokius žemės kasimo darbus, kultūros paveldo teritorijoje, turi būti atlikti archeologiniai tyrimai, vadovaujantis paveldo tvarkybos darbų reglamentu PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“, Mokslinės archeologinės komisijos apsvarstytos tyrimų išvados turi būti pateiktos kartu su prašymu nustatyti specialiuosius paveldosaugos reikalavimus techniniam projektui rengti. Jei atliekant statybos ar kitokius darbus būtų aptinkama archeologinių radinių nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniiui, o šis informuoti Kultūros paveldo departamentą.

Vadovaujantis LR Kelių įstatymu (Žin., 1995, Nr. 44-1076 su vėlesniais pakeitimais) ir „Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis“ (Žin., 1992, Nr. 22–652 su vėlesniais pakeitimais) keliams nustatomos apsaugos juostos ir zonos.

Siekiant sudaryti saugias eismo sąlygas, nuo kelio briaunų į abi puses nustatomos kelių apsaugos zonos, kurios priklauso nuo kelio reikšmės:

- magistralinių kelių – po 70 metrų;
- krašto kelių – po 50 metrų;
- rajoninių kelių – po 20 metrų;
- vietinės reikšmės kelių – po 10 metrų.

Kelių apsaugos zonose draudžiama:

- statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius pastatus, kurie nesusiję su transporto ir keleivių aptarnavimu;

- įrengti išorinę reklamą, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemonės, kelio ženklus, bloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, tuo keldama pavojų eismo dalyviams;
- naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus;
- statyti paminklinius akcentus – simbolius, įrengti karjerus, vandens telkinius, sandėliuoti medžiagas be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo;
- vykdyti kitus darbus (iš jų antžeminių ar požeminių inžinerinių tinklų tiesimo ar rekonstrukcijos) be kelio ir žemės valdytojo ar jų savininko leidimo.

Kelio juostos plotis:

- Automagistralių ir I kategorijos kelių – 39 m;
- II kategorijos kelių – 28 metrai;
- III kategorijos kelių – 22 metrai;
- IV kategorijos kelių – 19 metrų;
- V kategorijos kelių – 18 metrų.

Vietinės reikšmės kelių juostos minimalus plotis yra:

- I kategorijos kelių – 15 metrų;
- II kategorijos kelių – 12 metrų;
- III kategorijos kelių – 10 metrų.

Dviračių trasos planuojamos vadovaujantis LR automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V-294 patvirtintomis Pėsčiųjų ir dviračių takų projektavimo rekomendacijomis. Dviračių trasos planuojamos už valstybinės reikšmės kelio juostų ribų, išskyrus atvejus numatytus minėtose rekomendacijose, kai dviračių juostos gali būti tiesiamos gatvės važiuojamosios dalies kraštinėje fiksuoto pločio juostoje.

Įgyvendinant specialiojo plano sprendinius turi būti įvertintas esamų elektros tinklų (0,4 kV ir 10 kV oro ir kabelinių linijų bei transformatorinių pastočių) buvimas planuojamoje teritorijoje ir numatyti inžinerinių tinklų koridoriai. Nesant galimybių numatyti inžinerinių tinklų koridorius ar išlaikyti minimalius leistinus atstumus, numatytus Elektros tinklų apsaugos taisyklėse, turi būti sprendžiamas to elektros tinklo perkėlimo/iškėlimo klausimas. Esamų elektros įrenginių pertvarkymui (iškėlimui, kabeliavimui) ar naujų tiesimui, poreikio atsiradimo metu galiojančia tvarka, turės būti pateiktos paraiškos techninėms sąlygoms gauti.

Vadovaujantis LR Elektros energetikos įstatymo (galiojanti aktuali redakcija) 75 straipsnio 3 dalimi elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, rekonstravimui modernizavimui ir/ ar naudojimui užtikrinti turi būti nustatomi žemės ir kitų nekilnojamų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytą apsaugos zonų ribos.

Elektros oro linijos apsaugos zona – žemės juosta ir oro erdvė tarp dviejų vertikalių plokštumų, lygiagrečių elektros linijos ašiai, matuojant horizontalų atstumą nuo kraštinių jos laidų. Elektros oro linijos apsaugos zonos plotis nustatomas atsižvelgiant į šios linijos įtampą:

iki 1 kV	– po 2 metrus;
6 ir 10 kV	– po 10 metrų;

Elektros linijos apsaugos zonoje draudžiama:

- įrengti žaidimų aikšteles, stadionus, turgavietes, visuomeninio transporto stoteles, visų rūšių mašinų ir mechanizmų aikšteles, organizuoti renginius, į kuriuos susirenka daug žmonių;
- sandėliuoti pašarus, šiaudus, trąšas, durpes, malkas ir kitas medžiagas;
- įrengti degalines, kuro ir tepalų sandėlius;

- įrengti sąvartynus, teršti gruntą ir atmosferą, kūrenti laužus;
- užgriozdinti kelius prie elektros tinklų objektų;
- leisti aitvarus ir kitokius skraidančiuosius įtaisus, taip pat kitaip pažeisti elektros oro linijos izoliaciją;
- sustoti visokiam transportui, išskyrus geležinkelio (330 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijų apsaugos zonose).
- Elektros tinklų įmonių darbuotojams suteikiama teisė elektros oro linijos apsaugos zonoje laisvai vaikščioti, o atliekant eksploataavimo bei remonto darbus - važinėti ir kasti žemę, įspėjus apie tai žemės savininkus ar naudotojus. Kirsti medžius, esančius už proskynos, leidžiama tik suderinus tai su miško valdytoju ar savininku ir nustatytą tvarka įforminus medžių kirtimo dokumentus. Visais atvejais žemės ir miško savininkams ir naudotojams turi būti atlyginti padaryti nuostoliai.

Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų ribose, privaloma taikyti ir laikytis higienos normose HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“ ir kituose teisės aktuose bei taisyklėse nustatytų apribojimų ūkinei veiklai.

Įgyvendinant specialiojo plano sprendinius, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ir naudotojų interesų, nepažeisti geodezinio pagrindo punktų, pažeidus informuoti Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos.

Specialiuoju planu planuojamoje teritorijoje yra išvystyta skirstomojo dujotiekio sistema, todėl įgyvendinant specialiojo plano sprendinius būtina vadovautis LR Ūkio ministro 2008 m. sausio 09 d. įsakymu Nr. 4-6 „Dėl skirstomųjų plieninių dujotiekių įrengimo taisyklių ir skirstomųjų polietileninių dujotiekių įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 9-320), LST 1909:2003/1K:2007 „Dujų sistema. Požeminių plieninių skirstomųjų dujotiekių ir įvadų apsauga nuo korozijos. Bendrieji reikalavimai, LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652 su vėlesniais pakeitimais).

Pagal LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimą Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652 su vėlesniais pakeitimais) dujotiekio apsaugos zoną, iki 16 barų slėgio, sudaro žemės juosta išilgai vamzdynų trasos, kurios plotis – po 2 metrus abipus vamzdyno ašies.

Dujotiekio apsaugos zonoje draudžiama:

- statyti pastatus ir įrenginius;
- sandėliuoti statybines medžiagas ir konstrukcijas, trąšas, pašarus, kaupti gruntą;
- rengti lauko stovyklas, kurti laužus;
- užtvirti ir užversti kelius prie dujotiekio šulinių ir kitų įrenginių;
- sodinti medžius ir krūmus;
- kasti žemę giliau kaip 0,3 metro;
- atidaryti dujotiekio įrenginių (dujų reguliavimo punktų, šulinių, katodinių stočių) duris ir atidengti liukų dangčius, užversti juos;
- daryti geologines nuotraukas, atlikti paieškas, geodezinius ir kitus tyrinėjimus, kasti duobes ir imti grunto pavyzdžius;
- griauti, rekonstruoti ir remontuoti tiltus, pastatus ir kitus statinius, kurie gali užversti dujotiekio tinklus ir įrenginius, arba statinius, kuriuose įrengti dujotiekio tinklai ir įrenginiai. Šiuos darbus galima atlikti iš anksto susitarus su įmone, kuriai nuosavybės teise priklauso šie tinklai ir įrenginiai;
- užversti ir laužyti skiriamuosius ženklus;

- įrengti sąvartynus, pilti rūgštis, šarmus ir druskų skiedinius, išskyrus tuos atvejus, kai druskų skiediniais žiemą laistomi automobilių keliai.

Antžeminio dujotiekio apsaugos zonoje draudžiama laužyti dujotiekio armatūrą ar kitaip gadinti dujotiekį ir jo atramas, taip pat užversti juos.

Dujotiekį eksploatuojančios įmonės darbuotojams leidžiama prieiti prie dujotiekio, suderinus tai su žemės savininkais ir (ar) naudotojais. Kai reikia likviduoti dujotiekio avariją, dujų įmonės tarnyboms leidžiama važiuoti dujotiekio apsaugos zona ir dirbti darbus taip, kaip reikia pagal situaciją, atlyginant žemės savininkams ir (ar) naudotojams padarytus nuostolius.

Jeigu dujotiekio apsaugos zona sutampa su kitų objektų apsaugos zonomis, darbus, susijusius su objektų eksploatavimu, šiose teritorijose atlieka suinteresuotos šalys savitarpio susitarimu.

Įgyvendinant specialiojo plano sprendinius būtina užtikrinti esamų inžinerinių tinklų išsaugojimą. Inžinerinės infrastruktūrai yra nustatomas apsaugos zonos pagal „Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas“ (patvirtintas 1992-05-12 LR Vyriausybės nutarimu Nr.343 su vėlesniais pakeitimais) bei kitus LR teisės aktus, todėl būtina laikytis juose numatytų apribojimų. Planuojant darbus inžinerinių tinklų apsaugos zonoje nustatyta tvarka gauti leidimą žemės darbams. Nesant galimybės išsaugoti esamos inžinerinės infrastruktūros turi būti gautos techninės sąlygos iš tinklus eksploatuojančios įmonės dėl tinklų iškėlimo.

Įgyvendinant specialiojo plano sprendinius, objektams kurių planuojama ūkinė veikla patenka į LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 82-1965 su vėlesniais pakeitimais) 1 ir 2 priede numatytas planuojamos ūkinės veiklas, turi būti atliktos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros (atranka arba pilnas vertinimas), kurių metu būtų nustatoma galimas poveikis aplinkai ir esant poreikiui parenkamos ir numatomos kompensacinės priemonės poveikio sumažinimui arba eliminavimui.

Objektams patenkantiems į LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakyme Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 134-4878 su vėlesniais pakeitimais) turi būti numatytos sanitarinės apsaugos zonos. Sanitarinių apsaugos zonų sumažinimas galimas tik atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą pagal veiklos apimtį, technologiją ir pan.

Taip pat specialiojo plano rengėjas rekomenduojama rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kurių metu bus parenkamos ir įvertinamos trasų įrengimo galimybės, numačius trasas įrengti šalia valstybinės reikšmės kelių, atlikti taršos ir triukšmo skaičiavimus, siekiant įvertinti galimą poveikį trasomis besinaudojančių žmonių sveikatai ir esant poreikiui numatyti kompensacines priemones poveikio sumažinimui.

Priedai:

Priedas Nr. 1. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos

Objekto Nr.	Unikalus kodas	Statusas	Pavadinimas	Adresas
Paveldo objektai				
1	29969	Paminklas	Šiaurės vakarų bokšto liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
2	24154	Paminklas	Daniliškių piliakalnio su gyvenvieta gyvenvietė	Trakų r. sav., Daniliškių k. (Trakų sen.)
3	3521	Paminklas	Daniliškių piliakalnio su gyvenvieta piliakalnis, vad. Totorių kalnu	Trakų r. sav., Daniliškių k. (Trakų sen.)
4	1719	Įrašytas į registrą (registrinis)	Koplytstulpis	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
5	1701	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 34
6	1691	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Birutės 15
7	1715	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto 79
8	29967	Paminklas	Pietryčių bokšto liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
9	29972	Paminklas	Pietų kazemato liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
10	29968	Paminklas	Pietvakarių bokšto liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
11	11287	Įrašytas į registrą (registrinis)	Piliakalnis	Trakų r. sav., Senųjų Trakų k. (Senųjų Trakų sen.)
12	29974	Paminklas	Priešpilio gynybinės sienos liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
13	29971	Paminklas	Rytų kazemato liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
14	29964	Paminklas	Rūmai	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
15	29965	Paminklas	Rūmų gynybinė siena	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
16	1697	Įrašytas į registrą (registrinis)	Rūmų ir ūkinio pastato liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų
17	1694	Įrašytas į registrą (registrinis)	Sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Maironio 11
18	22720	Paminklas	Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso Dominikonų vienuolyno pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Kūstučio g. 2, 4
19	22721	Paminklas	Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso parko fragmentai	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
20	22719	Paminklas	Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso pilies liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
21	29973	Paminklas	Trikampio kazemato liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
22	24578	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos arklidė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 12A
23	24579	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos karvidė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 1
24	24588	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos ledainė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 21
25	24587	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 10
26	24586	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 3
27	24580	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 7
28	24589	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos parkas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
29	1725	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos rūmai	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 17
30	24582	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos rūsys	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 8A
31	24583	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos sarginė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 2
32	24590	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos senosios kapinės	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
33	24581	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos spirito varykla	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 8

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

34	24584	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos spirito varyklos sandėlis	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 4
35	24585	Paminklas	Užutrakio dvaro sodybos svirnas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Užutrakio g. 5
36	29970	Paminklas	Vakarų kazemato liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
37	29966	Paminklas	Vartų bokšto liekanos	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
Paveldo teritorijos				
38	37463	Įrašytas į registrą (registrinis)	Administracinis pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 10
39	3509	Paminklas	Bražuolės piliakalnis	Trakų r. sav., Bražuolės k. (Trakų sen.)
40	31071	Įrašytas į registrą (registrinis)	Bražuolės piliakalnis ir pilkapynas	Trakų r. sav., Bražuolės k. (Trakų sen.)
41	3510	Paminklas	Bražuolės pilkapynas, vad. Kapčiais	Trakų r. sav., Bražuolės k. (Trakų sen.)
42	780	Įrašytas į registrą (registrinis)	Buv. dvaro sodybos fragmentai	Trakų r. sav., Kariotiškių k. (Lentvario sen.)
43	24153	Paminklas	Daniliškių piliakalnis su gyvenviete	Trakų r. sav., Daniliškių k. (Trakų sen.)
44	1703	Įrašytas į registrą (registrinis)	Firkovičių sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 37
45	3493	Valstybės saugomas	Kalnas, vad. Rėkalniu, kitaip Arakalniu	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
46	15949	Paminklas	Lentvario dvaro sodyba	Trakų r. sav., Lentvario m. (Lentvario sen.), Klevų al.
47	1700	Įrašytas į registrą (registrinis)	Lobanosų namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 32
48	1692	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Birutės g. 28
49	32644	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Birutės g. 4
50	1712	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 21
51	1717	Įrašytas į registrą (registrinis)	Namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 81
52	1711	Įrašytas į registrą (registrinis)	Pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 17
53	10572	Įrašytas į registrą (registrinis)	Pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 5
54	1714	Įrašytas į registrą (registrinis)	Pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 39/V. Kudirkos g. 2
55	1716	Įrašytas į registrą (registrinis)	Pastatų kompleksas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 80
56	22146	Valstybės saugomas	Senųjų Trakų kaimo istorinė dalis	Trakų r. sav., Senųjų Trakų k. (Senųjų Trakų sen.)
57	30354	Paminklas	Senųjų Trakų piliavietė su papilium	Trakų r. sav., Senųjų Trakų k. (Senųjų Trakų sen.)
58	17209	Įrašytas į registrą (registrinis)	Senųjų Trakų senovės gyvenvietė	Trakų r. sav., Senųjų Trakų k. (Senųjų Trakų sen.)
59	17262	Įrašytas į registrą (registrinis)	Simono Firkovičiaus namas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 42
60	1718	Įrašytas į registrą (registrinis)	Sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 82
61	32370	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų jachtklubo pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Žemaitės g. 1
62	1698	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų mokykla	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 28
63	32366	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas II	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 18
64	32367	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas III	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 25
65	32368	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas IV	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 39
66	32369	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas V	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 62
67	32374	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas VI	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Sodų g. 12
68	1704	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas X	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 40

*EKOLOGINIŲ TURIZMO TRANSPORTO GRANDŽIŲ TRAKŲ ISTORINIO NACIONALINIO PARKO
TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS*

69	1708	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas XI	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 65
70	1707	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas XII	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 63
71	1706	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų namas XIII	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 57
72	32861	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų senųjų kapinių kompleksas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Žalioji g.
73	32371	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 53
74	1705	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 51
75	1702	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų karaimų statinių kompleksas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 36, 38
76	1699	Valstybės saugomas	Trakų kenesa	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 30
77	27124	Valstybės saugomas	Trakų pusiasalio piliavietė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
78	1021	Paminklas	Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių kompleksas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
79	32365	Įrašytas į registrą (registrinis)	Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso Trakų karaimų namas I	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Karaimų g. 7
80	3492	Valstybės saugomas	Trakų salos piliavietė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
81	1020	Paminklas	Trakų salos pilis	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Kūstučio g. 7
82	17114	Valstybės saugomas	Trakų senamiestis	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
83	27125	Valstybės saugomas	Trakų senojo miesto vieta	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
84	31717	Valstybės saugomas	Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių kompleksas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Birutės g. 5, 6, 8
85	1022	Paminklas	Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių komplekso Švč. M. Marijos Apsilankymo parapiinė bažnyčia	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Birutės g. 5
86	785	Paminklas	Užutrakio dvaro sodyba	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
87	32939	Įrašytas į registrą (registrinis)	Užutrakio senovės gyvenvietė	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.)
88	1713	Įrašytas į registrą (registrinis)	Užvažiuojamųjų namų pastatas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Vytauto g. 28/Sodų g. 4
89	32938	Įrašytas į registrą (registrinis)	Varatniškių senovės gyvenvietė	Trakų r. sav., Varatniškių k. (Trakų sen.)
90	3527	Valstybės saugomas	Varnikų piliakalnis	Trakų r. sav., Varnikų k. (Trakų sen.)
91	17205	Valstybės saugomas	Varnikų senovės gyvenvietė	Trakų r. sav., Varnikų k. (Trakų sen.)
92	35393	Įrašytas į registrą (registrinis)	Varnikų senovės gyvenvietė II	Trakų r. sav., Varnikų k. (Trakų sen.)
93	35394	Įrašytas į registrą (registrinis)	Varnikų senovės gyvenvietė III	Trakų r. sav., Varnikų k. (Trakų sen.)
94	17263	Įrašytas į registrą (registrinis)	Visuomenės veikėjo Simono Firkovičiaus kapas	Trakų r. sav., Trakų m. (Trakų sen.), Žalioji g.
95	11288	Įrašytas į registrą (registrinis)	Žydų žudynių vieta ir kapas	Trakų r. sav., Varnikų k. (Trakų sen.)

Priedas Nr. 2. Vandens telkinių istorinės nuotraukos

Įvertinus leidinį „Trakai. Praeities vaizdai“ (2009 m., Vilnius) matyti, kad Trakuose esantys vandens telkiniai turėjo didelę reikšmę vietos gyventojų kasdieniniame gyvenime, nes didžioji dalis sodybų turėjo savo lieptelį su valtimi ir vandens telkiniais keliaudavo vieni pas kitus ir pan.

Galvės ež. 1910 m.

Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius

Galvės ež. 1930 m.

Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius

Galvės ež. pakrantė 1970 m.

Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius

*Galvės ež. pakrantė 1960 m.
Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius*

*Karaimų tiltas 1920 m.
Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius*

*Lukos ežero vaizdas 1930 m.
Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius*

*Totoriškių ežero vaizdas 1930 m.
Šaltinis: Trakai. Praeities vaizdai, 2009, Vilnius*